

Rusko - Puškinovih

Petero

v slovenskim jeziku svobodno petih
po Ivanu Koseskim.

Sang der sonderbare Greise
Auf den Märkten, in den Gassen,
Gellend, zürnend seine Weise:
Bin, der in die Wüste schreit.
Langsam, langsam und gelassen,
Nichts unzeitig, nichts gewaltsam,
Unablässig, unaufhaltsam,
Allgewaltig naht die Zeit!

Thorenwerk, ihr wilden Knaben,
An dem Baum der Zeit zu rütteln,
Seine Last ihm abzustreifen,
Wenn er kaum in Blüthen prangt,
Lasst ihn erst die Früchte reifen,
Zufall dann die Aeste schütteln,
Bringt auch selber wohl die Gaben,
Die ihr ungestüm verlangt!

Chamisso.

I.

Ribič in zlata riba.

Pravlica.

Sivór nekđaj z babelo svojo staro
Pomorskih vod na bregu živel je,
Ribarstvu vdan za toplo leto jaro
Napleta mrež, ko zima lov ovrè,
Kar je imel, orodja šibko šaro,
Kočure v kot je shranil lahko vse,
Staruha je pri pragu predla vidno,
In s'cer, se ve, de godernjala pridno.

Ribár nekđaj ribari po navadi,
On pervikrat privleče glen iz vod,
Vtopí ko vlak na drugo v sladki nadi,
Pomorskih trav je nekaj skuzbe plod,
Zdaj potopí še v tretje lova radi
V globino sak, potegne ga na prod,
In kaj je v njem? Živahna zlata riba,
Po ribje s'cer, pa žlahtniga nagiba.

In glej, začne mu riba govoriti
Omikano in čisto rusko tak:
Čuj, pusti v to nazaj me vodo iti,
Odkup ti dam, kar le želiš ga, vsak!
To čuvši on ob um skor hoče priti,
Opanjen ves in kipu clo enak,
Nalovil rib števila je velike
Tedajni pak še ne podobne slike.

Dovoli on, kar prosi riba zlata,
In govori v priliki teh besed:
Bog s tabo, daj, so ti odperte vrata,
Svobode se raduj valovja sred,
Ne mika me odkup, in ne odplata,
Pustimo to in s tem zahvale vred,
Ak srečna si, to meni je zadosti,
Bog daj, de jo vbežim enako zlosti!

Potem staruh se verne k svoji ženi,
Ter ji pové, kaj se zgodilo je:
Verjela boš, poslušaj, težko meni,
Kar imam dnes ti razodeti vse,
Sem videl rib že mnogo; še nobeni
Ni bilo moč nagovoriti me,
Pa dans mi je v oblasti ena bila,
Ta je ko mi po rusko govorila.

Prijetno je ko jutra zor blešela,
Očesa so svitele se ko žar,
Škerlatne je plavavniceimela,
Obnebja blesk je bil trebihu dar,
Danice luč na herbtu je gorela,
Tak bila je po vsem čarobna stvar,
Bil glas besed je ko diviško petje,
Prikazni pak oblika vsa — zavzetje.

Prosila je, de v morje naj se dene,
Ker voda le ji je prijetni dom,
Na suhim ji življenje v hipu zvene,
Straši jo zrak, drevesa, dol in kom,
Ponudla je blagá mi polne stene,
Z odrešbo, ak jo zadovolil bom;
Sim bal se kaj, kar bodi si, sprositi,
Zastonj sem jo v slanoto pustil iti.

Nad ribičem staruha je zavpila:
O, tepec ti, o, gumpež, o, bedak!
Prilika tak ugodna ti je bila,
Da bil bi jo objel gotovo vsak,
In ti ta dar, nekretna rogovila,
Prijeti le, clo temu nisi jak,
Za novo saj bi prosil bil korito,
Ne vidiš, da je naše vse razbito?

Podá ribár do morskega se brega,
Na vod okraj oberne svoj obraz,
Zaklicati na moč se scer ne tvega,
Šeptaje le nagovori ta lás,
Pa komaj ta zadet od klica tega,
Zatrese se valovja cel pojás,
In ribica do njega se prižene,
Ter praša ga: Kaj ti želiš od mene?

On reče ji, še straha razun sebe:
Usmili se, začarana gospá!
Sem kregan bil, in verlo, zavolj tebe,
Staruha mi pokoja več ne dá,
Zbudijo zmir se čudne ji potrebe,
Po novimu koritu trepetá,
Ker naše se je staro ji razklalo,
Tedaj terdi, de ji koristi malo.

Odgovori na to mu riba takó:
V nebó zaúp, in te skerbí na stran,
Korito vam je dano, novo, jako,
Bog daj, de bo potrebi vaši v bran,
In de razum zatré pohlepa spako,
Pohot de vam ostane clo neznan,
Ker ta zbudi po malim serd osode,
Ter navalí k izidu — kvar in škode.

Domú sivor se verne k svoji starki,
Korito je že novo stalo tam,
Pa babi vžge se hujši v buči žarki
Ko prejšnje dni togote divji plam,
Kaj to je vse, zavpije, taki darki
Se vzamejo? Ti cvet neumnih klam!
Dremavs, bedak! Nazaj do ribe hodi,
Saj hišico, če kaj veljaš, ji zvodi!

Hiti ribár nazaj na breg pomorski,
Temotno je valovje bilo zdaj,
Širok oblak, vihrav in čern, zagorski,
Overal je svitlobo v senčni kraj,
Zakliče ribo, rahlo in po dvorski,
Iz delje berž priplava ta nazaj,
Kaj žuli vas, marljivo ga popraša,
Kje te tiščí, kaj je potreba vaša?

Ji reče on globoko se vklonivši:
Ne jezi se, ne serdi se, gospá!
Staruha mi — poprej že kača bivši —
Sedaj celó počitka več ne dá,
Korito več, pohot le bolj budivši,
Ne vmiri je, je satan baba vsa,
Zemljanka zdaj ji ni dovolj velika,
Lesena jo prostorna hiša mika.

Nič ne žaluj, je k temu riba rekla,
Le verni se, podaj na svoj se dom,
Ta vama bo po volji pično stekla,
Osoda je že prišla tem v okom,
Pa les je les, leseno ni iz jekla,
Sedaj sloví, zna biti zajtro lom,
Zatoraj je razuma treba vedno,
De hrani se, kar je hranitve vredno.

Se verne on, domovja svoga iše,
Zemljanke ni, in ne od nje sledú,
Kjer bila je, obstenja krasne hiše
Prijazni lesk se razodene mu,
Kdo ribiča zavzetje vse popiše,
Ko čudeže preceni take tu?
Staruha je molcé ob oknu stala,
In sém ter tjé očesa krog sukala.

Ko vgladala je svojega sopruga,
Togote žar nakrat se hujši vžgè:
Dremavs, kriči, ti zma pusta kuga!
Lesena ta kočura, to je vse?
Ni našla se za mene lepši druga,
Ki bolj ko ta za nas pristojna je?
Le verni se, mi ni dovolj selanka,
Sloveti čem požlahnjena dvoranka.

Podá ribár do morskiga se brega,
Je burna in nemirna voda zlo,
On zre v zatok, pa ne pregleda vsega,
Kar vidi ga, ni ribe v njem biló,
Zakliče; še klicanje se razlega,
Ko vidi že iz delje priti jo,
In blizo zdaj marljivo ona praša:
Kaj želje so, in kaj potreba vaša?

Ji reče on: Pomozi mi v ti sili,
Globoko se ji vkloni, clo do tal,
Še hujši zdaj mi baba rogovili,
Nikogar se še toliko nisem bal,
Občutke, ki poprej so sladki bili,
Ponos ji je v spominu vse požgal,
Selanka, to je rečica premala,
Htje biti zdaj gospá, bogata, zala.

Odgovori mu riba te besede:
De zvemo s tem, al konec bo nadlog,
Poskusimo! Navadno take zmede
Zapletajo se hujši le okrog,
Pohot cvetè, ko najde plodne grede,
Pa — verni se, in s tabo hodi Bog!
Bo sčasoma se jasno razodelo,
Verjeti kaj dvoranki se bo smelo.

Domú sivór se verne k svoji stari,
Kaj vidi on? Visok ostolpen grad,
Na stopnicah staruho v lišpa šari,
Vse v žametu, na čelu šapel zlat,
Demantov poln ji venec kolobari
Nakrišpan grud, in zlo okinčen vrat,
In šolnički najdrajši karmeznice
Pokrivajo olišpane nožice.

Služabnikov je bilo krog veliko,
In ona jih poredoma lasá,
Nagovori sivor ošabno sliko:
Me veseli, si blesk in krasotá,
Bog srečo daj, po smerti večno diko,
V pokoju tak se preživeti dá. —
Pa ona še odgovora ni dala,
Koj k delu ga v konjušnico poslala.

Tak stekle ste po redu dve nedele,
Staruhe gnjev naraša v enomér,
So zbadati jo želje višje jele,
Zaropotá ko včasih ljuta zvér,
Nakrat možá pokliče spet od stelje,
In mu velí, naj gre do ribe v dir,
Ker ona več dvoranka neče žiti,
Kraljica zdaj mogočna hoče biti.

On reče ji, ko sliši te besede:
Te vjedla je morde tarantula,
To mervico možgan ti satan zmede?
Navdana si toposti, blodnje vsa,
Ne veš, ne kdaj, ne kak, ne kam se vsede
Mogočnik in posneti misliš ga?
Naklanjati sem želel ti dobrote,
Ne grem tedaj ti prositi sramote!

Ko kušar je staruha se jezila,
Možá na moč berljuznila zaúh:
Se meni vpreš, ti kmečka rogovila,
Dvoranki clo, nevkretni zavaluh?
Zavedi se poprej, ko treši sila,
Le k morju koj, ne bodi umu gluh,
In če ne greš, pomagati bom znala,
Prinuditi, primorati te dala!

In k morju spet se stari mož odpravi,
Je bilo clo temotno morje skor,
Klicaje ribo se na bregu vstavi,
Valovja zrè pod sabo razni spor,
Koj ribica v začetni že naplavi
Mu pomolí glavico čedno gor,
In praša ga: Kaj k meni te prižene,
Kaj treba bo, in kaj želiš od mene?

Na to sivór: Sam zlodi babo šunta,
Poslušaj me, jeziti se nikar!
Hudoba ta se vedno z mano punta,
Ta šestiga ni dneva božja stvar,
Izverstna clo bi v peklu bila lunta,
Za vpaliti desetkrat hujši žar;
Dvoranka — to sedaj je ne nasiti,
Kraljica — da! kraljica hoče biti.

Nič ne žaluj, mu reče riba zlata,
Le verni se in bodi s tabo Bog,
Nej vladati poskusi stvar košata,
Več tacih že je vidil svet nadlog,
Dežele, v kih je dnes — — nekajko blata,
Semirama nekda je trešla v jok,
O družih pa, ki mlajši so, molčimo,
De več jih ni, o tem se veselimo.

Se verne mož domú k ošabni stari,
Pred njim stoji visok cesarski grad,
Po izbah krog staruha kolobari,
In ravno kar na stol se vsede zlat,
Ji strežejo baroni in bojari,
Obilna hran je mize vsaka plat,
Peneča je šampanjka verlo tekla,
Dva pridna zmir iz buč zatike vlekla.

Kolačke je medene prigrizvala,
Po žveku najhitrejši je bilá,
O vratah je telesna straža stala,
Od glav do nog v orožje vtaknjena,
Kresavnike napete skor deržala,
Pripravljena je k bitvi bila vsa,
To vidši in de vse se ji priklanja,
On misli — to gotovo se le sanja.

Stermí, treptá, do živiga oplašen,
Nekoliko se bliža starki plah,
Blišobe pak enake ves prestrašen
Se verže nem, brez govorjenja, v prah,
Je čudež bil v okrogu scer razglašen,
Gledečega pa vendar zmane strah:
Bog živi te, on reče ji, kraljica,
Bi rekel, zdaj dovoljna bo dušica!

Staruha pa pogledati ga neče,
Ponosno, da! ošabno se derží,
Ne gane se, besedice ne reče,
Z očesom le, nej spoka se, velí,
Dvoranov koj nekoliko priteče,
Popade ga in dvigne, zavertí,
In zdaj derčí ribar iz rame v ramo,
Kot oblička ob igri z jame v jamo.

In zunaj, koj pri pragu, so vojšaki,
Zaušnic tam nabira važna je,
Ker niso le v pobitju vraga jaki,
So šale jim teh sort prijetne vse,
Grohót, prikor, zasmeh so bili taki,
Priličniga ni slišal nikdo še,
Derhal kričí: Boš vedel zdaj, da posla
V deržavi ni pripravniga za osla!

Vertí se čas, za tednam teden steče,
Staruhi se priskuti vlade čast,
S to aboto se več pečati neče,
Spoznavši, ta de ni življenja mast,
Spet iskati moža sopruha reče,
Poslani koj dobijo ga v oblast,
In ko pred njo stoji v dvoranov množi,
Občutke mu staruha tak razloži:

Podaj se tje do ribe, jo pozdravi,
Povej ji tak, vladanje mi je vseč,
Pa kraji ti za mene niso pravi,
O čudežih oblast je moja reč,
Pomorska moč o ribah mi je v glavi,
In tvoja bo motavka mojih sreč,
Kar hotla bom, to bom ji ukazala,
Po celimu jo morju pošiljala.

Ukazu tem ribár se ne protivi,
Gotov dovolj, zastonj de bilo bi,
Pokorno se prikloni babi krivi,
Na morski breg do ribice hití,
Viharja znak, oblaki črnosivi
Pokrivajo obnebja vse strani,
Na kviško se valovja spor dviguje,
Z vetrovi vred togote divje hruje.

On ribico zakliče kakor vada,
Priplava ta do brega, praša ga:
Imela kaj bi duša tvoja rada,
S čim služiti bi ti zamogla jo? —
Vklonivši se nadloge tak razklada
Ji ribič zdaj, in riba sluh je vsa:
Kar več ne vem, kak bi obračal z babo,
Dovoli mi, de se pomenim s tabo.

Kak pridemo v okom enaki zlosti?
Poslušaj me, serditi se nikar!
Kraljica, to sedaj ji ni zadosti,
Nad morjem clo htje biti gospodar,
In tebi, da! clo tebi, ribi prosti,
Ukazati, to je gerdobi mar,
Kar sanj bo dal, to misli vse dognati,
Po celim krog te morju pošiljati.

Ničesar več na to ni riba rekla,
Nakrat okrog je obrnila se,
Nevoljna vod valove z repam spekla,
Ter zginula v globino morja je,
Oterpne on, ko de bi bil iz jekla,
Kaj tacega se ni zgodilo še,
Klicaje tam po bregu samši hodi,
Na zadnje pak, de je zastonj, presodi.

On verne se merčljiv do svoje stare.
Kaj vidi zdaj? Dvoranov, grada ni,
Stražarjev ne, nič več ponosne šare,
Poslopja ne, hrumenja ne ljudi,
Kočura streh nasprot molí razpare,
Na pragu tam staruha spet čepí,
Razklano vse pred njo in zlo razbito
Ležalo je, ko nekidan, korito.

Opazka. Po želji slavnega našega pesnika, da bi sedanje njegove poezije bile natisnjene v oblikah njegovih prejšnjih, natisniti smo dali vse tako, kakor je pisal, čeravno se loči od oblik sedanje naše pisave.

Vred.

Rusko - Puškinovih

Peter

v slovenskim jeziku svobodno petih

po

Ivanu Koseskim.

II.

Kavkazki vjetnik.

Pervi del.

Po pragih koč in ob ogradah
Čerkesi dnes brez del sedé,
Neskerbno ropnih o napadah,
O bojnih brigah govoré.
Z lepoto gorskih konj bahajo,
Za raj veljá jim delapust,
Presilenju ko slavo dajo,
Je slad iztok medenih ust.
Poslavljaajo junake svoje,
Njih budni um, prekanjenost,
Kak bistro pušk jim strelba poje,
Zadene kak pušice ost.
Vasí požganih se ne zabi,
Lepote ne ujetih žen,
Kar mem gredé se scer nagrabi
Od dragotin visokih cen.

Tak teče sém ter tje beseda,
Po zraku plava lune krog,
Nakrat Čerkes, osoba blede,
Med nje pridirja urnih nog.
Za sabo v zadergi privleče
Mladenča ravno vjetiga,
Tu, nate Rusa! vriskno reče,
Na krik sosedstvo skup vervrá.
Ostopi ga na moč grozivši
Ta ljuti rod, zaton pravíc,
Jetnik, pobit in ranjen bivši,
Molčí med njim kervavih lic.
Ne vidi zlih pestí grozije,
Ne sliši kletve strašne njih,
Mertvaški senj ob glavi vije
Mu pust oblak dozdevkov zlih.

Razjasniti se dolgo neče
Jetniku ta omotni mrak,
Poldnevno že ga sonce peče,
Na nogah je že v selu vsak;
Sedaj se mu poverne tudi
Zavedenje življenja spet,
Odleže, kar ga v sercu grudi,
Je vnovó čut nekoliko vnet.
Slabotni gled okoli suče,
In vidi nedohodnih gor
Neprezretljive snegov gruče,
S tem upanja otetbe vmor;
Za hribam hrib, za goro gora,
Od pustih spred pustejši zad,
Čerkaskih tak slobod opora,
Sovražnikov Evrope grad.

Verig de strah za hip ne zabi,
Rožljajo te, bi djal, na pih,
In groze stisk, to čuvši, zgrabi
Ob gerlu ga, de vpré mu dih.
Ta glas mu strah ves razodene
Od prvih ur do zadnih dob,
Tolažbe cvet mu v migu zvene,
Ak misli le: Čerkaski rob!

Pri plotu ternove ograje
Tik sela vjetnik sam sedí,
V gošavi kermo nabiraje

Raztrošeni gorali vsi,
Kavkazkiga ni zreti sina,
Širjava vsa molčí pred njim,
Dolin, planot in gor višina
Razpenja se o kraju tim.
Ni viditi vasí ne sela,
Samotnih ne v okrogu hiš,
Le jednoličnih trat dežela
Ti kaže v delji združen bliš.
Med njim se sveti cesta gladka,
Ki pelje proti severju;
To vidši se opomba sladka
Zbudí v spominih vjetniku.

Ta cesta pelje v ruske kraje,
Kjer živel je mladosti dni,
Veselja čutil perve slaje,
Ljubezni perve radosti;
Pa tudi strah, skerbí, terpljenje,
Ko zgrabi časa burni tok
Začeto, nježno še, življenje,
Potegne mu razcvet iz rok;
De vgasne up, tolaž, veselje,
Kar scer mu slast al drago je,
On clo prememb na bolji želje
Globoko v serca hram zapré.

Poznal je svet in zle namene
Lizunov in kovarnikov,
Prijetle brez vestí in cene,
Ljubezni sanj clo negotov;
Spoznal kovarne je napade,
Pretehtal bliš krivic, praznot,
Dvostranskih besedí oslade
Je slišal, žalibog, povsot.
Odstopnik sveta, drug prirode,
Zapustil je domovje zdaj,
Z veselím upanjem svobode
Obernil se v neznani kraj.
Pa vsem je konc! — Ni ga na sveti
Zapaziti več upanja;
Clo vi tolažbe zadni cveti
Ste vsahnuli, izdali ga!
Jetnik je on! — Z glavó na kamen
Prignut želí, de vgasnul bi,
Ko dneva svit življenja plamen,
In prišla noč mu večnosti.

Že merkne sonce za gorami,
Potihne v hosti kôscév hrup,
Primahajo domú s kosami
Leskečmi vsi Čečenci skup.
Vse oživi po bornih hišah,
Unetijo se ognji rah,
Zavrejo piskri po ognjišah,
Potem je vžito vse na mah.
Polagoma šumot odjenja,
Zavito v mir je selo vse,
Vesolniga počitka tenja
V okrogu zdaj razpeta je.
Iz gorskih rup v omračnim blesku
Šumí navzdol peneč potok,

Bregovja verh, soseden tresku,
Stermí v oblak, še čez visok.

Cel Kavkazus je v sladkim spanju,
Le lune svit na nebu bdi;
Kdo moti pa v samotnim stanju
Jetnika zdaj o polnoči?
Molcé se bliža; tiho stopa, —
Iz sanj zbudí se Rus nakrat,
Skor misli svest si ni, in sopa,
Divico zrè pred sabo stat.
On gleda, tuhta — to je zmota!
Za bitje vzeti to, — ne gré,
Prikazen je, dozdev, praznota,
Predrami se in zgine že. —

Divica rahlo se približa,
Visoko de telesa rast
Pomanjša, se nekoliko zniža,
Skudelice podá mu slast.
On pa jedila kar ne vidi,
Poslušá le besede glas,
Ne misli kaj telesu pridí,
Zagledan ves je v nje obraz.
Jezika scer še ne razumi,
Pa njeni gled in lica žar
Svedočita, de kar ne sumi,
Deklé je vse njegova stvar.

Se zdi, de mu pogled velea:
„Oživi!“ in poprešna moč
Se v udih koj mu razodeva,
Ter dvigne se jo vbogajoč.
Pokornik volje tako mile
On kupico izprazni clo,
Življenja čuti čverste sile
De v jedru duše mu zavró.
Potem nasloni težko glavo
Na merzli kamen tužno spet,
Pa vnovó zmer okó berlavo
Do deklice namerja sled.

Deklina tiho, brez besedi,
Jetniku tak sedí nasprot,
Ko de bi htela, o pogledi
Oprosti on de se plahot.
Zdihaje včasih kaj izreče,
In kaže de je v sercu bol,
Solzá potok o tem ji steče,
In mik je vsa, sočutje zgol.

Za dnemi tak so tekli dnevi,
Previdno v spone zakovan,
Verige vlačí v britki reví,
Jetnik o čedi vsaki dan.
Temotno hladne gorske jame
Ga varjejo vročin nezmér,
Ko lune blesk potem prevzame
Razjasnenje poljan zvečer,
Iz senčniga pristopi gaja
Čerkesinja, prinese mu
Različne zmir utehe slaja,
Kumisa, kaš, pijač, medú,

Navadno z njim uživa tudi,
 O tem prijazno gleda ga,
 Mu misli tak obilno zbudi,
 Izreči kih plahost ne dá.
 Mu pesmi gorske poje včasih,
 Tak žalostnih in milih viž,
 De v njenih ust ganljivih glasih
 Razkrit je ves ljubezni križ. —
 Tak tujiga jezika vadi
 Se dan na dan igraje Rus,
 Prikupi de se divi mladi
 Ne opusti izreke brus.
 In ona iz ljubezni žarne
 Opravlja vrad učitelja,
 Pa njemu, ah! ljubezni parne
 So leta — — sanj za vekomá.
 Te strasti on sedaj ne čuti,
 Se zdi mu le neslana reč,
 Mordé straši spomin ga ljuti
 Nekdajnih sklin, ki ni jih več.
 Na nagloma mladost ne mine,
 In sreče up ne stli na mig,
 Nečakano veselje šine
 Večkrat v osír skelečih brig.
 Le vas, ljubezni prvi cvetki,
 Življenja slad, opombe raj,
 Vas, dragotin briljanti redki,
 Ko zginete, ni več nazaj!
 Se zdelo je, de se navadi
 Počasi vjetnik sužnih dni,
 Na videz on otetbe nadi
 Nastopa v čut ne pripusti.
 Ob uri juterne prehaje
 Po golih stenah živih skal
 Upira v nedohitne graje
 Bregovja vid in misli žal.
 Rumenosvitlih, belosivih
 Gorá nebroj stoji pred njim,
 Visokih tak, de misli živih
 Do verha ne dospeje vsim.
 Veršine tron snegov so večnih,
 Bi vidil bil jih clo Odam,
 Če v letih bi njegovih srečnih
 Se sivček bil sprehajal tam.
 Med njim orjak stermí v nebesa,
 Dvoglavni Elbrus, velikan,
 Zavít od zgor do sred telesa
 V kolor leden morivnih slan.
 Velikokrat pred hujšim treskam,
 Ko je grozil že v delji grom,
 Nasprot se je žarečim leskam
 Nevihte vsedel Rus na kom.
 Je gledal pod-se v zlo vervranje
 Sopara in prahú vertín,
 Ko jelen clo navadno stanje
 Pustivši spe v berlog skalín;
 Ko v gnezdi orli se splašijo,
 Kričaje v zrak se dvignejo,
 Goveda groze ostermijo,
 Restanje konj očita zlo;
 In nagloma steržen oblakov,
 Iz toče, ploh in strelnih kač,
 Po sredi gorskih teh orjakov
 Izlije svoj togotni plač;
 Verhovja vsak svoj hudournik
 Derví navdol od gruč do gruč,
 Dokler ne vprè vsezmožni durnik,
 In pošle spet nam sonca luč.
 Jetnik se v brambi gorske špilje
 Neviht rohnenja ne bojí,

Zastonj vihar napenja sile,
 Vetrov nemoč ga veseli.
 Scer je budil ta narod čuden
 Jetniku našim radoved,
 Pretehtati do pik ni truden
 Navade, vero, žitja red.
 Gorjancam tim narav prirodna,
 Gostinba, strast, vojaški žar,
 Je bila mu po vsim ugodna,
 Tak dlana moč, kot brambe mar.
 Je včasih gledal ure cele
 Čerkesa, ki ko zračni blisk,
 Al treska nedohitne strele,
 Zbudivši vsih pohvale vrisk,
 Orožja poln naroč obleke,
 Kosmato kučmo glave krog,
 Derví čez kom in dol in reke,
 Po klancu v hrib, ob steni v log.
 V stremena vpert, naprej pripognjen,
 Pritisnjena komolca v stran,
 Overam tak drevesnim vognjen,
 Letí ko v beg po vragu gnan.
 Tak vadi se na boj za rana,
 In konja tud izuri v tem,
 Ko pride čas naval in brana,
 Pripravljen že in kos je vsem.
 Ob levi zmir je zablja britka,
 Nej v borbi je, nej bo domá,
 Mu treba ni mirú, počitka,
 Vojaški žar je duša vsa.
 On ne pozná težkote ktere,
 Vse jedno mu, al jež al peš,
 Clo v cimi že zdrobí overe,
 Nasprotja so mu igre več.
 Vsikdej enak, vsikdar pogumen,
 Bogastvo mu je konj edin,
 Clo ta, bi djal, je v borbi umen,
 In Kavkaza resnični sin.
 V pomanjkanju je ta učitelj,
 Zna stradati in je vesel,
 V nevarnosti gotov spasilatelj,
 Skakona ni kozak še vjel.
 Med skalami se z njim potuhne,
 Neznatni kot mu je zadost,
 Na enkrat von ko strela puhne,
 Ak bliža se popotni gost.
 Pomeri, sproži, v cilj zadene,
 Začeta le, je borbe kraj,
 Ter k sedlu berž jetnika vklene,
 Ter huj! čez hrib domú nazaj.
 Naprej se konj poganja urno,
 V nevihti kot vihar ni blisk,
 Čez hribe, jame, brezdna burno,
 Derví junak, se sliši vrisk.
 Ne vstavi ga, ne germ, ne hosta,
 Ne polzni pesk, ne sterm prepad,
 Ne kom, ne dol, ne šuma gosta,
 Vsim tem je kos, vse to je zad.
 Razlega krog se ropotanje
 Kovanih nog restanja sred,
 Tak svojim dá prihod na znanje,
 Vse krog zbudi se radoved.
 Če kak potok dereč ga vstavi,
 Je koj gotov, pripravljen, smel,
 Se zakadí v vertín deravi,
 Ko de bi tek takrat začel.
 Popotnik se vtopi prederzni,
 Mu v gerlu vrè že curk na curk,
 Pa konj plavar ga dvigne berzni
 Na suhi breg iz vodnih burk.

In drugikrat on štor uhvati,
 Ki trešne v tok ga hud vihar,
 Po roglih ga vse krog obdati
 Z orožjem, to je prvi mar.
 Obesi na-nj vso reč morivno,
 Ki pride v pest, ko samostrel,
 Al puško, škit, in verv davivno,
 Ter sede sam na sredo smel.
 Noč tiha je, rujove reka,
 Ki naglo ga navdol derví,
 Stražar kozak na komu čeka,
 Obernjene v potok oči.
 V šumenju vod po reki plava,
 Tam proga senc, neznatna skor,
 Pa njemu past, osod nastava,
 Nedvomni kvar, zna biti vmor.
 Al se spomin nekdanje bitve
 Po glavi ti vertí, kozak?
 Po zmagi al doní molitve
 Zahvalne v posluh ti tak?
 Al misliš ti na dom očeta,
 Na mirni Don, na sladko noč,
 Objemala ko je objeta
 Te milica na moč, na moč?
 Kovarni sanj! — izid grozi ti,
 Ohrani Bog vas, mili kraj,
 Krasavice, vi vžitki skriti,
 Kozaka več ne bo nazaj.
 Skrivaj na breg Čerkes poskoči,
 Se bliža tiho — ko se zdi,
 Nameri v cilj — in puška počí,
 Kervav kozak se v dol valí.
 Deževje ko nastopi pišno,
 Končavši s tem se bojni ples,
 In mirno sam z družino hišno
 Domá sedí lenuh Čerkes,
 Ak potnik zdaj, ki cesto zgreši,
 Pri njemu se oglasi plah,
 Se hišnik berž in zlo pospeši,
 De pride vsim v okom na mah.
 Pripravljen koj je čihir hladni,
 Pečenka, hleb, kumis in med,
 V pokušanju oštir ni zadni,
 Prijazno s tem končá obed.
 V kolor zavít, pa znatno vlažen
 Popotnik spi presladko noč,
 Nasledni dan počitka blažen,
 Zahvali se naprej gredoč.
 Ko Bajram se slovesni vredi,
 Pridere tma mladosti skup,
 Za igro to že druga sledi,
 Veselja sploh zbudi se hrup.
 Ta zmakne vmah iz tula pšico,
 Jo položi na samostrel,
 Sproživši v grud zadene tico,
 Ki piko jo je v zraku zrel.
 In drugi znamenje zgovorijo,
 To dano vsi nahip, nakrat,
 Iz hriba v dol ko tresk veršijo,
 De trepetá mu vsaka plat.
 Ko divja zver ob tla ceptajo,
 Oblak prahú se dvigne krog,
 Vse verste gor odmev jim dajo,
 Ko vrejo tje čez plan, čez log.
 Življenje pak enakobrazno
 Vojaku ni za vedno všeč,
 Kalí tedaj to igro prazno
 Neredko mor uklencov ječ.
 In clo iz rok prevzetne bliska
 Mladosti meč, de mah na mah,

Med tem ko množ veselja vriska,
Zvalí se glav ne malo v prah.
Je gledal Rus le ravnodušno
Kervavih teh zabav izid,
Obračal pa vojaško skušnjo
Na tihim zmir poduku v prid.
Prej slave vnet on neobzirno
V nevarnost djál se je povsot,
In smerti clo — ledeno, mirno —

Je v boju stal in šel nasprot.
Se spomni tud še dobe sladke,
Ko je s prijatli piroval,
Plesaje štel stopince gladke,
In godbi takt s petama dal
Obžaloval al čas je stekli,
Poboljšanja zgubljeni up?
Premislíki al so ga pekli
O djanju te divjosti skup?

Molčanju je v globokim skrito,
Kar mislil Rus je tisti čas,
Nečutenja v povoj zavito,
Izdal ga ni nikaki glas.
Neskerbno de se vede tako,
Osupne zlo divjake te,
Ter bahajo z jetnikom jako,
O njem ponosno govoré.
(Kon. prih.)

Dopisi.

Izpod Pece na Koroškem. †. — Kakošen trn v peti je še marsikterim ljudem združenje manjših občin v večje, kaže ta-le dogodka: Občina Doberlevas je čez leto in dan združena z nekaterimi drugimi; to pa nekaterim bahačem ni po volji, kajti sami hočejo gospodovati, se župane in odbornike kazati ter nos visoko nositi. Sedanji doberlevaški župan dobí pred nekim časom slovensko pismo brez podpisa, v katerem se mu napoveduje smrt, ako občine ne razpustí. To se je brž po vsej okolici razglasilo, in onemu, kdor tega hudobneža na dan spravi, obljubilo se je 20 gold. v srebru. Vendar se do danes še ni nič izvedelo. Mi pa kličemo županu, ne strašite se nikakor taci zakotnih piscev! Kdor pravično postopa, nima se nikogar bati. — Unidan je pri Dravi nek hlapec oglje, ktero je po vodi priplaval, na voz nakladal; al pri tem delu pade z voza in se valí doli po majhni strmini v Dravo. Nekaj časa izgine; al kmalu ga voda srečno na suho vrže. Neprestrašen se zopet podá na voz in dela kakor popred, čeravno se mu zimske toplice niso posebno prilegle. — Krade se po Koroškem, kakor bi bili tatje za to plačani. Pač potrebno bi bilo po občinah večkratnih patrol.

Iz doljnega Stajarja 16. jan. ☺ — Prave coklje ravnopravnosti národní v ces. pisarnicah na Slovenskem so ugovori uradnikov takih, ki si drznejo dandanes trditi, „da je književni slovenski jezik skovan le po nekterih osebah in da ga narod naš ne razume.“ Takega modrijana besede nahajamo zopet v pismu, ki ga je c. k. okrajni sodnik Št. Lenarški na Štajarskem Zirkelbach poslal o tožbi zoper „Zukunft“ deželni sodniji dunajski. Taki ugovori so tedaj, kakor so „Novice“ rekle že večkrat, tisti „circulus vitiosus“, po katerem uradniki ne znajo slovenskega jezika, v šole pa se noče vpeljati zdaten nauk slovenščine!!

Na Vranskem 24. jan. (Čitalnica naša) obhaja prihodnjo nedeljo 31. januarja slovesno svoje rojstvo; začetek je ob 5. uri zvečer. Povabljen je že več odličnih slovenskih rodoljubov, da z besedo, — pevcev pa, da s petjem poveljčastijo to narodno svečanost. Ker pa vsem slavnim rodoljubom osebno pisati nismo v stani, vabimo s tem pismom prav uljudno in srčno vse sestre čitalnice in vsacega, ki se čuti Slovenca. Naj blagovolijo se udeležiti naše slovesnosti. Čem več nas bode, tem večja bode radost. „Vsi za enega — eden za vse!“

Odbor.

Črnomelj 16. jan. J. K. — Leto in dan je preteklo, kar je naša narodna čitalnica beli dan zagledala, zatega del je poprejšnji odbor sklenil, 10. dne t. m. obletnico obhajati. Pri tej obletnici je bil na podlagi pravil novi odbor izvoljen, in sicer g. France Dvogan, farni administrator, za predsednika, g. Majntinger, zemljiščinih knjig voditelj, za podpredsednika, g. dr. Pestotnik za denarničarja, g. Janez Pleskovic, poštni uradnik, za tajnika, gg. Jožef Juvan, učitelj, Lavoslav Perše, trgovec, in Janez Kol-

bezen, posestnik, za odbornike. Milujemo srčno to, da naša čitalnica tri poprejšnje odbornike izgubi. Predsednik g. dr. Breznik se preseli konec marca meseca v Ptuj, g. France Vrančič, podpredsednik, zapustil nas je preteklo jesen, in g. Janez Gruden po dovršeni obletnici. Gosp. Janez Skubec je vedno bolehen. Srčna zahvala vrlim rodoljubom za njihovo marljivo delovanje. — Po dokončani volitvi je v dvorani, prepolni častitega občinstva, bila „beseda“ z izvrstnim petjem in glediščino igro: „To sem bil jaz.“ Gospodičine Kapeletovi in Bučarjeva, in gospoda Pleskovič in Tonče Gagelnov so svoje naloge v tako občno živahno pohvalo dovršili, da ploska ni bilo konca ne kraja; smeja med poslušalci pa tudi toliko, da ne morem popisati. Po besedi je bil ples. Ob počitnici je novo izvoljeni gosp. predsednik pozdravil drage nam goste iz Metlike in Hrvaškega, in čitala sta se z živio-klici sprejeta pozdrava gospoda Vrančiča in Kastelica. — Juter večer smo povabljeni k sestrici metliški, ktera tudi nas rada pohodi. Novi odbor namerja pri prvi seji častne ude narodne naše čitalnice izvoliti. O tem pa drugi pot. Z Bogom.

Iz Notranjskega 22. jan. — Čitali smo že lansko leto enkrat v „Novicah“ pri popisovanji zanimivega slovenskega shoda (tabora) v Šempasu, da smo dobili pozdravilen dopis iz Pivke, v katerem se je izrekala želja, naj bi se prihodnjo spomlad napravil tudi slovenski tabor na Pivki. A sedaj se čuje to od več strani in večkrat. V ta namen se je nek zbralo že mnogo ondotnih rodoljubnih mož, da bi to reč na noge spravili. Bog daj srečo! Nadjati se je, da se zbere na tisoče ljudi; kajti tudi Pivčan je pogumen in zvest rodoljub, tudi on spoznava svoje pravice, a vidi, da jih še ne uživa. Složimo se tedaj in delajmo za blagor naše matere Slave in živo si vtisnimo v srce zlate besede pesnika našega:

„Dovršujmo nam od zgoraj dano naročilo,
Da ne bo nam solnce za gorami zatonilo.“

Rodoljub.

Iz Idrije 25. jan. ** („Tagblatt“. Čitalnica.) Ne bi vredno bilo, ljubljanskemu kovaču idrijskih dopisov v „Tagblattu“ odgovarjati, ako bi ne bil na velikansko gomilo svojih nesramnih laži v svojem po sporočilih iz Idrije v Ljubljani narejenem dopisu 20. grudna 1868. leta sopet novih nakupičil. V svoji „Blumensprache“, pravi ta kovač, da rudarski erar knapu „den unverkümmerten Unterricht“ v nemškem jeziku ohraniti hoče brez zanemarjenja slovenščine, — da je tukajšnji rudni urad učiteljem dotične naloge podal, in da od vsacega Idričana, kteri hoče v erarno službo stopiti, zahteva dokaz, da se je nemškega jezika naučil. — No, dragi „Tagblatt“! tukaj so te pa le spet na led speljali. Pred seboj imam dotični razglas; al o tem, kar ti čenčaš, ni ne duha ne sluha. Omenjeni razglas je vse hvale vreden, in kaj tacega smo tudi pričakovali od predstojnika rudarstva, kterege mi gotovo bolje poznamo, ko ga „Tagblatt“ pozná. Razglas ta bode dosegel to, da bodo marsikteri starši svoje otroke marlji-

Rusko - Puškinovih Petero

v slovenskim jeziku svobodno petih po Ivanu Koseskim.

II.

Kavkazki vjetnik.

Drugi del.

Spoznala si, o gorska diva,
Življenja cvet, veselja mast,
Obraza blesk in barva živa
Očita nam ljubezni slast.
Ker ljubi tvoj je v tmini nočni
Objemal te, plameči žar,
In strast in mik, občutki ročni
Zaterla sta vse brambe mar.
Ti rekla si: O vjetnik mili,
Nej zgine zdaj iz persi stud,
Obupanje in bol presili,
Nasloni, daj! na moj se grud.
Svobodo, rod in dom pozabi,
Ti duše moje svitli car!
Vesolja sad pogumno zgrabi,
Ki ga ljubav molí ti v dar.
Bi radostno s teboj živela
V pušavi clo do smerti jes —
Še nikdo, znaj! v okrožju sela
Poljubil ni le teh očes.
V neznanja mutasti tišini
Do zdaj moj mik je skrit še vsak,
Prikradel ni se v nočni tmini
Do mene mlad nikdar junak.
Terdijo, de sim kar nečutna,
Možem nasprot brez milosti,
Vsa terdoglava, clo okrutna,
De tak me nič ne omeči.

Ja svojo vem naprej nameno,
Kaj misli brat mi znano je,
Prodana bom za zlata ceno,
Končano tak bo moje vse.
Jokala bom, prosila žarno,
Je res, de v tem je slab moj up,
Pa bodi le vse skup nemarno,
Znam rabiti — in nož in strup.
Iz serca, glej! te ljubim milo,
Ozir je vsak mi vzeti in stert,
K tem tirana sim s tako silo,
De ne vmori je britka smert.

Zamišljen on v otožnost lastno
Se vname mu sočutja žar,
Poslušna nem divico strastno,
Občutkov njenih kolobar.
Je v tugi clo, ker gneti v njemu
Spomin se pust preteklih dni,
Kadkada bol nahíp zavrè mu,
Tedaj so solz izvirk oči.
Ležala je ko bakla žarna
Na sercu skerb mu dan in noč,
Poslednič pa se tuga parna
Očita tak, in zlo na moč:

Pozabi me, ja nisim vreden,
Za mene ti de čutiš kaj,
Zgubljen je trud in miglej sleden,
Posvetiš ki ga meni, znaj!
Si drugiga tedaj izvoli,
Pervotni bo te tega žar
Od mene zadovolil bolji,
Ja zima sim in pusta stvar.
On zvest ti bo, očeš lepota
Po njem ko gre bo cenjena,
Spoznal bo kras in mik života

Zaklad mu boš nar dražši vsa.
Od tvojiga bo vnet pogleda,
Železna past mu bo objem,
Poljubka vkus clo raja sreda,
Zamaknenje životu vsem.

Z menoj je kraj, — vse pusto, velo,
Terplenja znak na meni vse,
Obraz je muk in tuge selo,
Grenkote krop mi v sercu vrè.
Me obžaluj in me pozabi,
Kaluža mi je časa tok,
Ljubav na stran, razumnost rabi,
De britki te ne vhti jok.
Ak bil bi le poznal zarano,
Se ve, drugač bi bilo vse,
Ko bilo tem je sercu dano,
Zaupati na srečo še.
Prepozno! glej, tvoj drug je trezen,
Razjasnen clo je v žitje vid,
Je mertev on za vso ljubezen,
Za strasti žar — leden je zid.

Premierlim ustam ni mogoče
Poljub verniti žara vnet,
Tak hladnimu na želje vroče
Primeriti popoln odvet.
Okrutno je, objemu žarnim,
Ljubezni živ ki je iztisk,
S pogledam zimnim in nemarnim
Povračati željenja blisk.

Ko strastno ti v neskončnih čislih
Poljubkov mojih serkaš med,
Imam osobo drugo v mislih,
Za tebe sim — oterpnjen led.
Podobe kras pred mano plava,
Na svetu kim prilike ni,
V omame sanj zablodi glava,
In reka solz se mi scedí.
Želim, derhtím, me burno tira,
Mi vgasne vid, govor, posluh,
Na tebe trup se moj opira,
Pa une je življenja duh.
Zato skrivaj naklepe kujem,
Nikomur ni o temu mar,
Na tihim sam terpim, žalujem,
Nesreče sam precenjam kvar.

Prepusti mi solzé, verige,
Ideje, muke, misli vse,
Terplenje, trud, skerbí in brige,
Za tebe to čelarno je.
Zdaj veš dovolj, kaj mene žuli,
Ločiva se za vekomaj,
Terpinčenje me dalej guli,
K slovesu mi rokó podaj!
Mir našla boš, ker po ljubezni
Ne muči žen okrutna strast,
Dohiti čas jih urno trezni,
Ter pomolí jim — novo slast.

Razkritih ust, le v-se ihteča,
Deklina tik sedela je,
Prezrevši, s tem ljubezni sreča,
In upa sla ste zginule.
Ko tenja vej je trepetala,
Ker vetra jih zadene puh,

V njegovi roki nje ležala,
Oterpnen bil je misli duh.
Počas ji dojde spet beseda,
Zavedenje poverne se,
Iz jedra tug jetnika gleda,
Nje čutja kip sledeče je:

Govóriti zakaj sim jela?
O, mojih ust nesrečni glas!
Sim serca stan ti razodela,
Prej ko je bil ugodni čas.
Pozabi, Rus, kar sim izrekla,
Ja nisim vedla, da ti grud
In serce tvoje sta iz jekla,
Občutkov dno ledeni stud.
V objemu tvojim uživala
Sim malo radostnih noči,
Osoda pičlo le nabrala
Je zame sladko jasnih dni;
Uteha kje je, kje plačilo
Za tuge, skerb, obupanje?
Kar pusto je v življenju bilo,
Kdo poravná te gruče vse? —

Ti lahko slad prevar, omame,
Natakali bi do verha bil,
Če resno ne, iz milbe zame,
Sočutno le moj um slepil.
Polajšala bi bila stanje
Okrutno ti na vsako stran,
Pazivši vse, clo tiho spanje,
Branila tak te noč in dan.
Ti nisi htel! — — Pa kdo je tista
Prekrasna tvoja milena?
Vzajemno al te ljubi ista,
Je vdana mar ko jes ti vsa? —
Pretehtati terplenje tuje
Povsot in zmir težavno je,
Pozabi kar mi v glavi snuje,
Smejati tug se mojih ne!

Zamolkne tak, in jok in stenje
Ji stiskata diviški grud,
Iz ust ji vrè ko v brizgi penje,
Života polt je zimni stud.
Objemši mu na moč kolena
Je zdih na zdih le dihalá,
On dvigne jo, sam bled ko stena,
Besede te v odgovor dá:
„Ne plakaj, glej! sim skusil tudi
Ko ti, in huj, osode čert,
Spomin na to grenejši grudi
Me v mislih kot očitna smert.
Vzajemna ni ljubezen mene
Osrečila, sim ljubil sam,
Vzajemnosti visoke cene
V občutkih teh ja ne poznam.
Ja vgasnul bom ko plamen dimni,
Pozabljen pustih sred pečin,
Zakasnjen cvet, ki mráz mu zimni
Življenje vzel je clo spomin.“

Počasno zvezde so temnele
Gromade svitlo snežnih gor
So v mračni delji glave bele
Molile že v začetni zor.
Topivši gled, znižaje glavi

Se ločita molčé obá,
Nesreča ju različna davi,
Pa v žalosti enaka sta.

Samotež on od tega časa
Prehodi dol in sela plan,
Nad njim se sonce polno krasa
Vertí po zraku dan na dan.
Dišave noč prostira hladno,
Enako zmir za nočjo noč,
Kaj zašumí, mu zdí se sladno,
Verige strese na vso moč.
On misli, bo kozak gotovo,
Ki pride de izbavi me,
Divjaštvo de višin sirovo
Pedepsa kot pravica hče.
Zakličé, — pa vse tih ostane,
Le tu al tam potok šumí,
V gošavo zver boječa plane,
Samotni glas ko zadoní.

Na enkrat se glasi kričanje,
„V konjak, tabun!“ vse skup vervrá;
Čerkesi s tem dadó na znanje,
De v boj hití soseska vsa.
Močí izraz je vsaka činba,
Pazivni gled sovraštva blesk,
Oklep lesket, somrak ogrinba,
Stop noge strah, tip roke tresk.
Konj osedlan se kviško spenja,
Vrè iz nosnic mu plam in žar,
Se krog vertí ko v pihu tenja,
Pripravljen clo v kolop je kar.
Iz komov zdaj vojaštvo plane,
Zatrepetá okrožje vse,
To nese proč in uno zmane,
Do Kubana vse sterto je.

Domá je mir; na soncu v blagi
Gorkoti psov kardelo spi,
Mladenči clo, al skorej, nagi
Igrajo kar se ravno zdí;
In starci tik okrog sedijo,
Iz dolzih pip valí se dim,
Ak čuti kak napev želiyo,
Doní nakrat iz gerla vsim:

1.

Valovje vlak derví na vlak,
Debela noč goré pokriva,
Dremote zvit zaspí kozak,
Na kopja drog pripognjen biva.
Ne spí kozak v omami tmin,
Te pazi tam Čečenje sin!

2.

Na čolničku kozak sedí,
Za sabo sak po reki vlačí;
Kozak, pozor! Čerkes ne spi,
Ko trenul bi te smert zasači.
Ne kimaj, Rus, v omotu tmin,
Te pazi, glej! Kabarde sin.

3.

Obrežja krog zavetnih vod
Je mnogo mest veselja glasnih,
Nastopi pir, zabava, god,
Lepot se skup nabere krasnih.
Domú, domú, iz teh sedmin,
Vas pazi tam zagorski sin!

Tak pojejo. Sedé na bregu
Derečih vod pretehta Rus,
Kaj hasnulo bi mu k pobegu,

Preveč grení že robstva vkus.
Pa krepka je o njem veriga,
Razdjati jo, kje vzeti moč,
Stermina gor še hujši briga,
In krog in krog vodá obroč.

Temnejši zmir prihaja slepa,
Zavite so goré v somrak,
Le bliža je še svitlo lepa,
Ker luné blesk razjasni zrak.
Jelena v hosti drem premaga
Kričanje orlov prenehá,
Po bregih vrè kipeča vlaga,
In kaki konj še zarestá.

Nakrat je v listju zašumelo,
V somraku bel ferkljá zavoj,
Šumot se bliža, se je zdelo,
On zrè — — divico pred seboj.
Lasjé v kosméh ji krije pleči,
Ki svitlo čern oblak se zdí,
Besed ne dá ji stok izreči,
Po licu vir solzá kipí.
V desnici se ji sveti pila,
In leve kinč je kratki meč,
Pripravljen je tako bila,
Otetbi v prid, in tud — za več.

Obernjen gled skerbé v jetnika
Mu reče: Glej ugodni čas!
Pobegni ak te prosto mika,
Ne mudi se, zapusti nas!
Te paziti nikdo ne more,
Vse tiho je, vse spí sedaj,
Poprej ko svit se verne zore,
Preplavaš tok na ruski kraj.

Deržé v trepeči roki pilo
Pripogne se ta hip na tla,
Ječí na moč, ko čuti silo,
Veriga ter se trese vsa.
Divica jo tak urno gladi,
Vertivši klep izvoljen krog,
De kmalo vda se pilni bradi,
In glej! — jetnik je prostih nog.

„Svoboden si, mu diva reče,
Pobegni!“ Pa nje gled leden
Pové, de zlo jo v sercu peče,
De je povsem obupa plen.
Obraz odkrit se ves mu kaže,
Zavoj je tak na stran prignut;
Očes oblak pa pust ne laže,
De v sercu vrè ko krop ji čut. —

O mila moja! Rus izusti,
Na vekomaj sim tvoj, sim tvoj,
Obema so ti kraji pusti,
Beživa, daj! in ti z menoj!
Priatelj ne! mu reče ona,
Za mene je življenja kraj,
Je zginul up, veselja krona,
Je nikdar več ne bo nazaj!
Ti! moje vse! in ljubiš drugo!
Nu, najdi jo, in ljubi jo,
Kaj moglo bi še hujši tugo
Zbuditi mi? — Preveč je to!
Ostani zdrav! Ljubezni tvoje
Opomba bo spomin mi zlat,
Pozabi clo nesreče moje,
Mi roko daj — poslednikrat.

On ji nasprot razprostire rame,
Ljubezni vnet do nje hití,
Ko živi plam jo tik objame,
Poljubkov tma — — šumí, šumí.

Se vpotita. — Naprej iz mesta
Samotniga, naprej, naprej,
Do brega vod molčé le gresta,
Nad reko sta kipečo zdej.

Pripravljen že je Rus in smelo
Se zaderví v valovje koj,
Do gerla to ga je objelo,
S plavarjem terd začelo boj.
Presili on vse skup zapreke,
Doplava čverst nasprotno stran,
Se spne na breg iz vihra reke,
In tak željen mu dom je dan.

Sedaj nakrat verší valovje,
Izdih globok, omolkne gluh,
Iz vod, bi djal, doní to zovje! —
Zadene kar beguna sluh.
Na goli breg nazaj on plane,
In pazi kaj bi bilo to?
Potihne vse, se več ne gane,
Valovje le vertí se zlo!
Divice ni zazreti bilo,
Na reki ne, na bregu ne,
Okrožje pak je tenj se vilo
Šumečih vod po planim tje.

Razumi vse! — — Prej ko se loči,
Poslednikrat meglen pogled
Še v selo vprè, kjer gorski v koči
Prebival je živine sred.
Opazi kraj, kjer je okove
Seboj derdral — naprej, natrag,
Al pesmi kjer Čečen sirove
Je tulil strog namembi v znak. —

Že sonca blesk višave vdarja,
Svitlobi se odprè zatvor,
Dolin somrak razjasni zarja,
In znatno zad so ride gor.
Prijazni pih nasprot mu veje,
Premagane so muke tak,
Iz holmov pak domače meje,
„Pozor!“ kričí pazliv kozak.

Epilog.

Do Azije je tak letala
Perutnih tenj modrica tje,
Na Kavkazu cvetlic nabrala,
V ta mali venc povila vse.
Oblek čerkeskih krog sirovi
Ugodi ji, in šega vsa,
Je rada v tej obleki novi
Mi v sanjah se prikazala.
Preplaval je puste skale
Stermečih gor seliš okrog,
Poslušala okrutne žale,
Sirotnih djev in mater jok;
Ljubila pah in bran vojaški,
Restanje konj, šumeč tabun,
Napada grom, upor kozaški,
Prigodeb zmir veršeč tomun;
Nerazumljive tud kurgane,
Junaki v kih nekdanji spé,
Čez katerih čin in dela znane
Stoletja dob koló verté.
Zna biti de v tečenju časa
Pravlica bo razjasnula,
Kar dobe té od sebe glasa
Podučniga v'pros ne dá.
Od slavnih del bo govorila,
Razloči kak Mstislav dvabor,
Ko je nakrat derhal planila
Na Taman iz čerkeskih gor.

Bo skazala otožne vablje,
Preteklih dob mnogtero zlo,
Gruzinke kak nekdanj napadle
Mamivno nam vojšake so.

Načertal bom poboj krovavi,
Junaških del nesmertni skus,
Zmagavni tič ko naš dvoglavi
Preplaval ves je Kavkazus;
Ko prva je gromela bitva
Na Tereku pečin okrog,
Cicjanova — ne gladka — britva
Mladila je zagorja lok;
Ko klical je na boj gorjance
Rogov in tromb vesel grohot,
Stermeče vse napadši klance
Je orel naš razdjal zarot.

Povedal bi, kaj Kotlarevski,
Kavkaza bič, doveršil je,
Dospeti pak ne more pevski
Razum na verh te slave vse.
Velitelj strog, pokorni sluga,
Nasprotnike razdjal je vmah,
Ko de bi jih nenadna kuga,
Al blisk in tresk valila v prah.
Zdaj britkiga ne sučeš meča,
Ne veseli te več prepír,
Se prazna zdi ti bojna sreča,
Samote le ti vgori mir.
Pa čuj, Iztok! iz sanj se zbudi,
Oblak je siv nad tabo še,
Kavkaz pozor! ga ne zamudi! —
Gre Jermolov, prikloni se! —

Potihnuli so bojni čini,
Premagal je vse ruski meč,
Kavkaza vi ponosni sini,
V čim up je vaš? — Kar ni ga več!
Otela ni vas kri prelita,
Očarano orožje ne,
Ne vaših čet prevara zvita,
Svobode hlep, in djanje vse.
Podobno plemenu Batija
Prededam je nezvest Kavkaz,
Za slavo, dom se več ne bije,
V nemar pusti junaštva glas.
Popotnik zdaj gre brez bojazni
Po kotih kjer ste gnezdili,
Pravlica pak o vaši kazni,
In naši slavi govori.

Dopisi.

Iz Dunaja 28. jan. (*Sodnija senožeška in kostanjeviška; kokerska cesta na Kranjskem.*) V odboru za državne stroške je 16. t. m. dr. Toman razlagal potrebo imenovanih sodnij opiraje svoje razloge na sklep dež. zbora in na tadašnje temeljito poročilo. Prašal je ministra prava: ali je v naštetih stroških tudi preskrbljeno za to, kar boste te dve sodniji potrebovale itd., in ko je izvedel, da ne, je predlagal, naj odbor sklene, da se ima za to skrbeti, in ko se še drugi za napravo novih sodnij oglašili, je bil potrjen dr. Tomanov predlog ter se je v ta namen v stroškovnik za leto 1869. postavilo 20.000 gold. Tedaj smemo gotovo upati, da dobimo te dve sodniji, katerih ljudstvo imenovanih krajev tako močno želi in potrebuje. — Ravno tako je 27. dne t. m. v ravno tistem odboru govoril dr. Toman za kokersko cesto, da se na več krajih predela, posebno pa naj se preloži Ljubeljica in Jezerski vrh, ter naj se sploh dobra cesta med Kranjskim in Koroškim naredi. Minister dr. Giskra je obljubil, da hoče skrbeti za to, in potrdilo se je za letos 10.000 gld. za preložbo ljubeljskega klanca v Kokri. — V odboru za preuredbo davkov se g. Svetec tudi možato obnaša.

Iz Trsta 30. jan. — Drage „Novice“, povejte tudi ve svojim bralcem, da smo 28. dne t. m. imeli strašen oginj na kolodvoru naše železnice in da je zgorela cela vrsta magazinov z blagom vred. Ker se je vnelo tudi veliko špirita, gorelo je tako in celó doli do morja, da je bilo groza. Škodo so cenili v prvem hipu na pol-drug milijon, pozneje na pol milijona. Pravo se še ne vé, a tudi ne, kako se je požar pričel; pravijo, da iz hudo razbeljene železne peči. 4 asekuracije imajo zavarovano poslopje itd. — Naj vam dodam še to, da častiti predstojnik čitalnice Rojanske gosp. Zor je po ljubljanskem knjigarju — naročil za več čitalnic okolice tržaške podučnih in zabavnih knjig, ki jih bojo poredoma dobivale, kakor se bo denarja za ta koristni namen nabralo.

Iz Rojane na Primorskem 28. jan. — Po sklepu glavnega zbora 6. dec. l. l. je kmečka čitalnica naša poslala gosp. dr. J. Bleiweis-u diplomu častnega uda sè sledečim pismom: „Slavni rodoljub! Že v časih, ko smo bili Slovenci politično in narodno še mrtvi, delali ste Vi z gorečo ljubeznijo za naš narod; in ko se je začelo daniti med nami, niste ostali samo zvesti našemu narodu, ampak bili ste vseskozi njegov vodja, podobni ste bili, ter ste še danes, v morji skali, na katero se zastonj zaganjajo sovražni valovi.“

„Na Vas se je slovenski narod, kakor na trden stebber opiral, Vam je največ hvalo dolžan. Tudi mi na obalih jadranskega morja smo Vam hvalo dolžni, ker

Vi ste nam prižgali narodne zavednosti luč, ktera nam je vzlasti v zadnjih izkušnjah tako jasno svetila.“

„Zato si je podpisana čitalnica štela v svojo dolžnost, Vas za častnega svojega uda izvoliti, kar Vam s tem naznanja.“

V imenu glavnega zbora kmečka čitalnica v Rojani
odbor.

Iz doljnega Štajarja 30. jan. —n— Dve volitvi deželnih poslancev imamo o 4 tednih: eno 27. svečana v Mariboru, ker gosp. dr. Dominkuš-a ni potrdil lanski deželni zbor, — drugo 1. sušca v Celji, ker se je gosp. dr. Razlag odpovedal poslanstvu. Treba bo tedaj skrbeti, da ljudstvo slovensko dobí zastopnika svojega, a ne tujca, če tudi ga je rodila zemlja slovenska, ktero pa zatajuje. Srce nas zaboli vselej, ko spominjamo, da je neprecenljivi naš Razlag slovó dal poslanstvu in to tem več, ker so morali razlogi tehtni biti, da se je poslanstvu odpovedal rodoljub, ki ima vse lastnosti za prevažni ta posel tako, kakor malokdo. Narodni volilni odbor v Mariboru, kakor ne more drugače biti, za poslanca mariborskega, št. lenarskega in slov. bistrškega okraja priporoča volilcem spet gosp. dr. Dominkuša, — za naslednika Razlagovega pa smo čuli za zdaj (volilni odbor še ni nikogar priporočal) največ imenovati gosp. Ivana Žuža, posestnika v Grižah pri Celji in pa gosp. Fr. Kosarja, dekana v Kozjem. Se vé da volilcem samim gré odločna beseda; al to jim moramo priporočati, da se ne razcepijo na dvoje, in bi po takem izvoljen bil kdo drug, ki bi bil nesreča Slovencem! — Izvrstni rodoljub in marljivi pisatelj slovenski gosp. K. Šauprl je nagle smrti 28. dne t. m. umrl. Po pravici Slovenija solze preliwa na gomili njegovi.

Iz Šmarske okolice na Dolenskem. A. P-r. — Izvedel sem iz zanesljivih ust, da se popis dogodbe v mojem zadnjem Novičinem dopisu „Tagblattu“ dvomljivo zdi. Vem, da resnica oči kolje; v potrjenje mojih undanjih besed pa čujte, kaj se je še dalje godilo. Jaz, oskrbnik mlajega brata, sem naredil tožbo pri sodniji zarad njegovega imetja, kakor se v spisu glasi. Obravnavo smo imeli pri čast. gosp. pl. Gariboldi-u. Upnik, ki nekoliko nemški zná, reče gospodu nemški: naj mene vpraša, ali morem iz oporoke ali pa iz „einfolenge“ skazati resnico? Jaz sem vlovil že tudi toliko nemških besed, da sem razumel upnikove besede. Gosp. Gariboldi me niso še vprašali, ko že upniku sežem v besedo rekoč: Jaz se na oporoko in „einfolengo“ celó nič ne opiram, in sicer zato ne, ker je slovensko narekovana nemško pisana bila; a tudi zato ne, ker v njej nič od tega ne najdemo, kar smo v pričo treh mož govoreli na smrtni postelji rajncega. Ko sem to izgovoril, obrnejo se gosp. Gariboldi k upniku rekoč:

Rusko - Puškinovih Petero

v slovenskim jeziku svobodno petih po Ivanu Koseskim.

III.

Mertva carevna in sedmero vitezov.

Pravlica.

Car s carico poslovi se,
Tuje v kraje zavrti se;
Ona v oknu pase mar,
Kdaj de pride mili car.
Zre ob dnevu, zre ob noči,
In očesa gledajoči
Razbolele so se zlo, —
Njega ni nazaj biló.
Čas verti se, teče urno,
Se preverže vreme v burno,
Mráz pritisne, sneg kocnjá,
Bel kolor poljanam dá.
Mescov tak devet prešlo je,
Žalosti velike svoje
Ona skriva vsim ljudem,
Bol pa hujši grize nem.
Sveta noč je nastopila,
Mati hčerko porodila;
Komej ta zagleda svet,
Verne tudi car se spet.
Ko carica ga zagleda,
Skor zastane ji beseda,
Tak jo to razveseli,
De mu koj nasprot hiti.
Pa ta stres je preobilen,
Nepričakan, clo presilen,
Premektá preveč jo vse,
In k obedni mertva je. —
Dolgo car ni bil utešen,
Pa tud on — je slab in grešen,
Leto steče kakor sanj,
Spet ljubezen plane nanj.
Se oženi! — Ta ženica,
Po naravi že carica,
Stara ravno dvajset let,
Bila je lepote cvet.
Rašena ko mlada jelka,
Ne premajhna, ne prevelka,
Belih, clo blišečih lic,
Cvetna krona vsih divic.
Tud po umu je slovela,
Modrijanke glas imela,
Bivši tak ta ženska res
Kip na zemlji skor nebes!
Scer pa terda, zlo prevzetna,
Svojoglavna, silna, zdetna,
Sumapolna, brez vestí,
Kamor stopi serd zbudi.
V zakon razun te lepote
Ni prinesla betve dote,
Le nekako zerkalce
Je imela lastno še.
To po sliki ni slovelo,
Vendar se med čuda šteló,
Ker govor mu bil je dan,
In — slavnjanski, v Rusji znan.
S tem dovoljno je živela
Vedno v slogi, zlo vesela,
Ko je vanj pogledala,
Gola slast je bila vsa.
Radost bilo je, uteha,
Vir blaženstva, sreče, smeha,
Ko je praša: Bratec moj,

Razodeni ved mi svoj!
Nisim ja lepote dika,
Perve rože rajska slika,
Polna ljubeznivosti,
Tak, de več enake ni?
Dá v odgovor koj zerkalo:
Ti si bitje krasno, zalo,
Take ljubeznivosti,
De nikir enake ni!
In z bliskavno radnim licam
Se nasmeja govoricam,
Radosti v objem se dá,
Ziblje kraja ram obá,
Tu popravi, tam podreca,
Vse le past za tičke, seca,
Se pripogne, v steklo zre,
In komolce v stegna vpre.
Nar bolj sama si dopade,
Ter razumiti ne znade,
Nje de tik na svetu tem
Všeč bi bil še kdo ljudem.
Tako ta dozdevke pase,
V tem carevna tiho rase.
Dan na dan je zalši cvet,
Vse jo čisla, vsak je vnet;
Po lepoti je slovela,
Po razumu glas imela,
Bivši serca rahla vsa,
Pa prevdarka bistriga.
Belolična, černooka,
Krasna hči plemen istoka,
Vsiga znanstva mik in slast,
Tudi možkim — — hlopna past.
Se mnogterim scer nasmeja,
Pa kraljiča Jeliseja
Zadnič izvolili so,
S tem poroko sklenejo.
V doto oče kralj odloči
Sedem tergov, ter naroči,
De dobí še zet in sin
Zraven petdeset grašin.
Svatje že so v gradu zbrani,
Pa carica jim naznani,
De začeti se ne dá,
Ker še ni oblečena.
Pred zerkalcem lice lišpa,
Svilne oblačila krišpa,
Gleda v steklo polna sle,
In prašanje njeno je:
Nisim ja lepote dika,
Perve rože rajska slika,
Polna ljubeznivosti,
Tak de mi enake ni?
Kaj na to zerkalce skaže?
„Ti si lepa, krasne baže,
Cvetna roža, dvombe ni,
Tode perva — nisi ti;
Pasterka ker tvoja draga
Prekosí te, te premaga,
Njej gre krasa prvi red,
Ker prilike nema svet.“
Mačoha na noge skoči,
Blizo je de serda počí,

Jeznosilni roke mah
Zmane skor zerkalce v prah.
Pha z nogama, z roko buta,
Vsa se trese, vpije ljuta:
„Gerdo steklo, pusti črep,
To terdiš, ker clo si slep!
Njej de bilo več bi dano?
Ona meriti se z mano!
Bom učila jo, čaj, čaj!
Se bo zvedlo, kdo je kraj.
To ni čudno, de je bela,
Mati v oknu je sedela,
Gledala okrožju vprek
Dan in noč na beli sneg.
Pa za to ne bo rojenka,
Vrat na nos, najlepši ženka!
To terdí le glupi trap,
Potepuh, nemarni cap.
Odpri samo le očesa,
V meni vsih lepot nebesa,
Kteri ženski krog in krog
Dal prilični kras je Bog?“
Dá v odgovor koj zerkalo:
Je vse sploh se prispoznalo,
Mik in kras je v tebi vse,
Tode una — — lepši je!
Kaj bo zdaj? Zavisti černe
Polna naglo se oberne,
Serda clo nehotni rop,
Steklo zaderví pod klop:
Pozvoní; prispě Černavka,
Izbic pridna opravljavka,
Tej razloži vse reči,
Kar se ji potrebno zdí,
Ter ji reče: Boš peljala
V gozd carevno, jo zvezala,
Pod košato jelko tam
Prepustila jo volkam.
Kdo bi vmiril babo gnjevno?
Nikdar um! — In tak s carevno
Gre Černavka v daljni les,
Gojzda temne goše vmes.
Sili zmir naprej stopati,
Ta začne se grozno bati,
Hosta že straši jo zlo,
Ne razumi kaj bo to,
Ter popraša: „Ljubezniva,
Kaj se dela? v čem sim kriva?
Kaj pomeni vsa ta reč?
Ne razumim činbe več.
Ne pogubi me, ženica,
Neki dan, ko bom carica,
Dala bom ti dragi dar,
In še več moj ženin car.“
Ta bi serce clo ji dala,
Ni je vbila, ne vezala,
Rekla ji: No, serček moj,
Hodi prosta, Bog s teboj! —
Gre domú. — Jo koj carica
Praša: Kje je krasotica?
Reče una: Zvezana,
Al pa že v zobéh volká.
Dolgo tam ne bo terpela,

Kmalo večni mir imela
V mlinu urnim rezkih slin
Samogoltnih teh zverin.

Je pravlica se prosterla,
Carska hčerka de je vmerla! —
Tuži bedni car po njej,
Bolj še ženin Jelisej.
Ta na pot se naglo spravi,
Serčno znanca vse pozdravi,
Izroči se Bogu pred,
Ter nevesti mahne v sled.

Pa nevesta polna muke
Blodi v gojzdu, vije ruke,
Mrak se bliža, pozno je,
Do grašine ko prispè.
Lep nasprot ji pes prilaja,
Se raduje, smuka, raja,
Spremi jo na prag in čez,
Ponavljaje vedno ples.
Ona si pogum prebudi,
Se na stopnicah ne mudi,
Gre s pesam naprej, naprej,
Se približa vratam zdej.
Komaj kljuke se dotakne,
Tipu že zatik se vmakne,
Dvojne vrata se odpro,
Glej, dvorano lišpano!
Krog in krog sedala močne,
Zgor preproge clo istočne,
Mnogo je strani obéh
Kipov svetih ob zidéh.
Peč in krasna krog ležanka,

Kjer se v noči sladko spanka,
V sredi miza terdih desk,
Vse polikane na blesk.
Res le dom samoto kaže,
Pa naprava se ne laže,
Med ljudi de dobre je
Tu zadela priča vse.
V tem ko to jo je tažilo,
Ni nikogar zreti bilo,
Dom je sem ter tje obšla,
Več reči uredila,
Bogu je prižgala svečko,
Žarko ter zavkrila pečko,
Posteljo si naredi,
V njo počene in zaspi.

Zdaj se bliža čas obeda,
Vstane zunaj šum in zmeda,
Konjkov sedem vihra v dvor,
Svitlih kakor sonce skor.
Starši reče: Čudno, čudno!
Vse je čisto, vse priljudno,
Kdo olišpal je ta grad,
Vedel to bi grozno rad.
Daj, prijatelj, se prikaži,
Britko skerb nam utolaži,
Ako si postaran mož,
Oče nam al striček boš!
Ako v mladosti cveteči,
Bodi bratec nam ljubeči,
Ak si stara žena, mat
Bodi nam, ljubezni slad;
Ak krasna si divica,

Bodi mila nam sestrice,
Poravnano s tem bo vse,
Kakor nam spodobno je.
In carevna, lepa, mlada,
Stopi von, ne ravno rada,
Čislanje de skaže jim,
Nizko se pripogne vsim.
Prosi vljudno odpušanje,
De stopila je v njih stanje,
K njim de v gostje je prišla,
De-si ni povabljen.

Po besedah so spoznali,
Pred carevno de so stali,
Mizni prvi sedež ji
Starašina izvoli.
Berž jedi so nanosili,
Z vinom kupico nalili,
Na ponudnici vse to
Rah pomaknuli pred njo.
Nekaj hleba si je zbrala,
Kosček mali v usta djala,
Vina ni pokusila,
Ni ga bila vajena.
Tudi trud jo silno davi,
Mir želeča sercu, glavi,
Si izprosi izbico,
Rahlo počivalo z njo.
So v nadstropje jo peljali,
Tam nar lepši izbo zbrali,
Ji vošili sladko noč,
Ter hiteli skupno proč.

(Dalje prihodnjič.)

Slovensko slovstvo.

* Odbor družbe sv. Mohora naznanja, da darilo 150 gold. je prisojeno povesti „Žalost in veselje“; pisatelj je g. I. Podmilšak (Andrejčkov Jože). — Darilo 120 gold. je prisojeno delu: „Poljedelstvo s posebnim ozirom na domače pridelke“, spisal c. k. učitelj Iv. Tomšič. — Darila po 25 gold. vredna sta spoznana spisa: „Devica orleanska“ od prof. g. Umek-a, in povest „Hudobni sin“ od A. Jeglič-a. — Za leto 1870. so razpisana sledeča darila: a) dvesto goldinarjev za najboljšo povest v obsegu blizo pet tiskanih pôl, ktere naj se vzame tvarina, če je mogoče, iz domače zgodovine ali vsaj nasloni na-njo; celo djanje naj se tako razplete, da bode delo mikavno za mladež in slovensko ljudstvo sploh. Ako ne pride darila vredne izvirne povesti, podeli se sto goldinarjev najboljšemu prevodu kake zanimive nраво-podučne povesti v tem istem obsegu; b) sto in petdeset goldinarjev za najboljšo gospodarsko delo, na pr. o živinoreji, domačem gospodinjstvu ali o kakem drugem važnišem gospodarskem predelu (razun sadjereje, poljedelstva in čbelarstva) v obsegu blizo petih tiskanih pôl; c) sto goldinarjev za štiri krajše izvirne pripovedi, vsakej po 25 goldinarjev, v obsegu dobre $\frac{1}{2}$ tiskane pole; in d) sto goldinarjev za štiri krajše podučne spise raznega zapopadka, vsakemu po 25 gold. v obsegu dobre $\frac{1}{2}$ tiskane pôle. — Vsi spisi naj bodo prav lahko umevni in zanimivi, da bodo mladino in sploh priprosto ljudstvo slovensko pošteno razveseljevali ter mu um in srce požlahnovali. Vsi rokopisi naj se pošljejo družbi vsaj do 1. decembra 1869. l. brez podpisanega imena, ktero naj se v zapečatenem listu priloži; na rokopis, ki družbi pozneje dojde, ne bo se mogel ozir vzeti. Prisojena darila se izplačajo na Vodnikov dan (2. februarja) 1870. leta.

* Iz Trsta. — 26. dne februarja se bo tiskal, in pa po tem brzo razdelil drugi snopič mesečnika „Pod lipo.“ Se vé, da tistim, ki si ga niso še naročili, in si ga tudi do 25. dne omenjenega meseca ne naročé, se ne bo poslal. Ako želi tedaj še kdo imeti ta mesečnik, naj se blagovoljno oglasi ob pravem času. — Moje početje spoznajo vsi za dobro tukaj na Primorji, kjer se pa tudi prav lepo razprostira imenovani časnik, hvala Bogu. J. G. Vrdelski.

Dopisi.

Iz tržaške okolice 12. sveč. Δ. (Pripravljane za volitve v deželni zbor.) Včeraj so se zbrali v rojanski čitalnici župani in zaupni možje. Ko so se za volilni odbor ustanovili, izbrali so kandidata za vsak okraj (distretto) ter obljubili, da bodo na vse moči delali, da se za poslance volijo danes izbrani možje. Izbrali so za 1. okraj (Servola) g. Cegnarja; za 2. okraj (Rocol, Kadin, Lonjer) g. Zora; za 3. okraj (sv. Ivan, Skorkola in Kolonja) g. Piano-ta (al iz tega okraja je prišlo malo zaupnih mož, samo nekteri od sv. Ivana, zato se tukaj za gotovo ne vé, kako bo); za 4. okraj (Rojan, Greta, Barkola) g. Nabergoja; za 5. okraj (Opčina, Bane, Trebič, Padrič, Bezovica) g. Daneva. Gosp. Danev se je sicer kandidaturi odpovedal, al vendar se je nadjati, da, kakor drugekrati, tudi zdaj sprejme volitev. Za 6. okraj ni se mogel postaviti noben kandidat, in to zato ne, ker so možje samo iz Kontovela prišli, iz Proseka brez župana komaj dva, in iz sv. Križa nobeden. V tem okraju je nekoliko tacihi ljudi, ki sami sebe zatajujejo in zmirom z Lahi potegujejo, češ, da vse dobrote od Lahov uživajo; brž ko ne ti ljudje mislijo, da celó mana, ki je Izraelcem z nebes padala, bila je laška. Ti politikarji pač še ne čutijo ne, kdo da jih prav za prav za nos vodi. Ven-

Rusko - Puškinovih Petero

v slovenskim jeziku svobodno petih po Ivanu Koseskim.

III.

Mertva carevna in sedmero vitezov.

Pravlica.

(Dalje.)

Dan za dnevom tak ji steče,
Je carevna polna sreče,
V brambi svojih vitezov,
Ki so v sili škit gotov.
Tekališa jim za rana
Vsaki dan goré, poljana,
Šume slast so vitezam,
Dirja vsak posamši tam,
Strela zajce, šoje, utke,
Tud lisice, divje putke,
Če mu pride v pest Tatar,
Je ko smet zgubljena stvar.
Petigorskiga Čerkesa
Vzame v tarčo brig in plesa,
Ta jo vbrise ak je moč
Unkraj reke v hostno noč.

V tem carevna vse previdno
Dene v red, opravi pridno,
Vsak posebej kar želi,
Tak tekó za dnemi dni.
Čas verti se ji prekrasno,
Tode bratje se počasno,
Jo gledaje v enomer,
Vsi zaljub'jo v carsko hčer.
Neki dan ob uri zgodni
Pridejo ti blagorodni
Do zavzete deklice,
Starši reči to začnè:
Veš, prelepa ti divica,
De si mila nam sestrice,
Živo te za večni čas
Ceni, čisla vsak iz nas,
Vsi bi radi te imeli,
V zakon te suprugó vzeli,
Tode to ne gré, se vé,
Mož ti jeden bodi le.
Eniga tedaj izvoli,
Na vse druge šteje še bolji,
Kakor de bi bratje ti,
Pristni bratje bili vsi. —
Glavo semtertje premikaš!
Berž ko ne ti s tem zanikaš?
Kaj pomeni taka reč?
Al ni kupcu blago všeč?
„Oj, mladenči vi častiti,
Bratje moji glasoviti“,
Reče ona jim na to:
„Kar izustim laž ne bo!
Če ni res, iz tega mesta
Nej ne grem. — Sim že nevesta!
Meni je iz vas enak
Eden kakor drugi vsak.
Vsi ste blagodušni, krasni,
Serca krepki, glave jasni,
Ja ko brate ljubim vas,
Bližji žlahta ni za nas.
Zaročena sim suprugá,
Kraljeviču verna druga,
Ženin moj je Jelisej
Ja njegova znanaprej!
Bratje kar so obmolčali,
Za ušesmi se čohlali,

Starji reče: Spros ni greh!
Tode zdaj — ne več o teh.
Nam je volja čista bila,
Kar prihodnost bo učila,
Tebi znanaprej ta grad
Bodi bramba, skerb in slad.

Ona reče: Bratje dragi,
Bodite tak mili, blagi,
Tak prijazni mi naprej,
Kakor bili ste do zdej.
Vitezi so se vклонili,
Ter jo samši zapustili,
Serčni so ostali z njo,
Čislali ko sestro jo.

Medju tem carica huda
Ne vtolaži v sercu gruda,
Strasti grize jo prepír,
Na carevno misli zmir.
Zerkalca in njega glasa
Se ogiba nekaj časa,
Dolgočasje vsili pak,
De popraša spet za znak.
Neki dan se vsa nališpa,
Oblačila krasno skrišpa,
Clo v opravi pražni je,
Prime naglo zerkalce:
Zdravstvuj, zerkalce, mi skaži,
Kakor res je, ter ne laži,
Sim al ne narlepših lic,
Rajska krona vsih cvetic?
Koj zerkalce ji odziva:
„Krasna si, vsa ljubezniva,
Dvomiti ne dá se v tem,
Tode ja — za lepši vem.
Ta sedaj živi brez slave,
Skrita varni v kraj dobrave,
Znatno ta te prekosí,
Njej na svetu slike ni!
Sedem vitezov jo varje,
Sličnih blesku zgodne zarje,
Ona je tekočih let
Vsih lepot na zemlji cvet.“
Serda blede, jeze siva
Plane ta ko vatra živa,
Al ko strele naglo zlo,
Na Černavko vstrašeno.
„Gerda baba, goljufala
Ti si mene, se legala,
In pa kako, in pa v čem,
Zlodja hujši si, to vem!“
In Černavka polna straha,
Treptajoča, blede, plaha,
Razodene vse ji kar,
Še pridene kako stvar.
Una vpije: „Bom te vbila,
Če carevne umorila,
To uterjen je pogoj,
Mi ne boš, in zdajci koj.“

Vedno pridna, zmir pohlevna,
Predla nekda je carevna,
Vila prejo na vso moč,
Bratov svojih čakajoč.

Laja pes na dvoru burno,
Se carevna dvigne urno,
De pogleda, al ni sam,
Vidi staro ženo tam.
Kruli pes ko pazni sluga,
Baba mu z gorjačo žuga,
Ji carevna cuti dá:
„Na pomoč bom koj prišla!
Ne le strah in psa odgnala,
Tudi kaj ti jesti dala,
Hleba, vina, sladnih paš,
S tem okrepčati se znaš.“
Glasno starka je zavpila:
„Res je treba, res je sila!
Le poglej, ujeda kak
Se nad mano toti spak.
Ta prokleta divja para
Za besede kar ne mara,
Vgriznul je, de me boli,
Komaj de me stergal ni.“

Vzame berž carevna hleba,
Kar še scer se zdi potreba,
De med njima vmiri spor,
Huš, po stopnicah na dvor.
Pes ne jenja svoje gnati,
Babi zob ojstrost kazati,
Spenjati se tej nasprot,
Uni pak braniti pot.
De le stop nameri starka,
Plane kakor strela žarka,
Kakor ljuta divja zver,
Pazi tak jo v enomer.
„Ni naspal se“, v tem omeni
Ji carevna, verže ženi
Hleba kosček ji v obok,
Ta ga vjame urnih rok.
„Za ta dar priserčna hvala,
Boljiga še ja bom dala,
Reče starka, glej ta sad,
Jabko ki je vredno zlat!
Bo ti lep zapletek novi,
Lovi jabelko, ga vlovi,
Na!“ — in jabelko zletí,
V lok po zraku se kriví. —
Pes za njim se spenja kviško
Kanja kot za plašno piško,
Vse zastonj, on smuknul že,
Huš! carevni je v roké.
Mehko, sočno, rahlo, gladko
Vidno ko medica sladko,
Vkusa, slasti, teka znak,
Prezerljivo clo do psak;
Sadja vsega čast in dika,
Ki k zavžitku tira, mika,
Baba reče: Nej diši!
Ter ji zgine spred oči.

Berž po stopnicah divica
V izbo gor ko lahka tica,
Pes se spenja zmir za njo,
Cmeri, laja, cvili zlo;
Hoče sumen sad imeti,
Ker ji ga ne more vzeti,

Ji naznanja gledajoč,
Zadervi de nej ga proč.

Ona ga z ročico gladi
Brige te in straha radi:
„Sokol moj, kaj nek imaš,
De pokoja si ne daš?“

Ko je v izbo prišla bila,
Je za sabo zaklenila,
Sedla k zidu pod oknam,
Bratov čakajoča tam.
Jabko ogleduje vedno,
Kak je sočno, kak je čedno,
Mik ji kar mirú ne dá,

Rada bi le vkusila,
Tak vabljivo, polno meda —
Tode misli: „Do obeda
Čem zatreti vžitja mik,
Je pustiti v krasu slik.“
Komaj to izreči jame,
Zopet že je v roko vzame,
Misli nesti le pod nos,
Tode — hrst! je vgriznjen kos! —
Dobro, sladko, polzno, mana!
Do tedaj ji clo ne znana,
V migleju se staja vse,
Ter gluk, gluk! — v želodcu je.

Zdaj pogled kalí se v hipu,
Čutno ni ničesar tipu,
Sklep za sklepam omedlí,
Pade z rok ji kar derží;
Zatekljá po tleh se jabko,
Vidi zmirej manj in napko,
Cepne omedlevce rop
Brez zavedenja na klop.
Tam ko mervta je ostala,
Čuta znamenja ni dala,
Diha ni, ne giba več,
Vidno žitje vse je preč.
(Konec prih.)

Dopisi.

Iz Dunaja 20. sveč. — Iz „Novic“, „Triglava“ in „Tagblatt“ se vidi, da sta „Slovenija“ in konstitucionalno društvo v Ljubljani svoje oči na davkovske predloge obrnila in „Slovenija“ se je po pravici posebno nad tem spotikala, da je po vladinem predlogu v vseh komisijah vlada v večini. Ravno to je na prvi pogled previdel tudi odbor, kterege je državni zbor postavil, da pretehta vladine predloge zastran prenaredbe mnogoterih davkov zlasti pa gruntnih, hišnih, pridobninskih itd. Naj toraj povemo, kako je davkovski odbor državnega zbora nasvetoval komisije za cenitev zemljišč ali gruntov sestaviti. — Najvišja komisija na Dunaji, kateri bo finančni minister ali njegov namestnik predsedoval, bo imela 30 udov. Finančni minister jih bo izvolil 10, gosposka zbornica 5, zbornica poslancev pa 15, in sicer bojo volili poslanci vsake dežele sami za-se enega uda v najvišjo komisijo, oni pa niso vezani, da bi ga morali voliti ravno iz svoje srede ali iz zbora, temuč smejo voliti kogar hočejo. Vsaka dežela bo imela tedaj saj enega zastopnika v najvišji komisiji, le deželice Goriška, Trst in Istria boje imele vse tri le enega. Tudi Korošcem in Kranjcem so hoteli dati skupaj le enega zastopnika, pa „kranjski statisti“, kakor dr. Ahačič kranjske državne poslance imenuje,*) so se trdo vprli in so Kranjcem lastnega zastopnika pribojevali in prav gosp. Svetec je nasvetoval, naj poslanci vsake dežele za-se svojega zastopnika volijo in zahteva njegova je bila sprejeta. — Deželna komisija bo imela 6 do 10 udov. Predsedoval jej bo deželni poglavar (cesarski namestnik, deželni predsednik) ali pa njegov namestnik. Polovico udov te komisije bo postavil finančni minister, pa dva mora izmed gruntnih posestnikov tiste dežele vzeti, za katero bosta postavljena; drugo polovico udov voli deželni zbor. — Okrajna komisija bo imela 8 udov. Predsednika in njegovega namestnika imenuje finančni minister, kateri tudi 4 ude okrajne komisije izvoli, pa je vezan na to, da mora dva izmed gruntnih posestnikov tistega okraja vzeti, za kterege bota postavljena. Ostale 4 ude izvoli ljudstvo in sicer enega izvolijo tisti posestniki kakega okraja, kateri šesti del gruntnih davkov vsega okraja plačujejo, katerih pa nad 20 ne sme biti. 3 ude izvolijo odborniki okrajnih zastopov, kjer so okrajna zastopništva vpeljana; kjer jih pa ni, kakor na Kranjskem, izvolijo pa une tri ude župani celega okraja in njihovi svetovalci. Pravico glasovati imajo samo udje teh komisij, in kadar je enako število glasov, njih predsednik, referenti, kateri boje prav za prav delavci komisij, nimajo pravice glasovati. — Ako se pomisli, da je finančni minister že sam 5 udov poslanski zbornici odstopil in se ravno tako tudi vdal,

da se v deželno in okrajno komisijo dva gruntna posestnika volita, mora se misliti, da bo odborov predlog brez vladinega nasprotja tudi na zboru potrjen, in ker ni misliti, da bi gosposka zbornica med peterimi udi, ktere bo ona v najvišjo komisijo volila, nobenega takega ne izvolila, ki gruntne davke plačuje, zato se menda ne bo treba bati, da bi plačevalci gruntnih davkov v vseh 3 komisijah ne bili dovoljno zastopani.

19. svečana je zbornica poslancev potrdila pogodbo, katero je bil finančni minister kranjskemu deželnemu zboru predložil; tudi je v državni stroškovnik za 1869. leto že postavljenih tistih 700.000 gold., ktere ima kranjska dežela dobiti za svojo veliko tirjatev od države.

Ravno ta dan je interpeliral dr. Toman s svojimi slovenskimi in tirolskimi tovarši in še drugimi poslanci (vseh skupaj 25) ministra Hasnerja zastran ukaza, danega 10. svečana zastran šolskega nadzorstva in ga prašal: kako nek se ta „ukaz“ vjema z državno in deželno ustavo, posebno pa s šolsko postavo od 25. maja 1868? — Sliši se, da tudi spodnji Avstrijani in Šlezaki mislijo zastran tega ukaza učnega ministra interpelirati. Zoper ukaz je vsak, kateri je „verfassungstreu“,*) akoravno je nekterim zastran obsega všeč. Kaj se bo dalje storilo, to se bo iz odgovora ministrovega pokazalo.

Iz Štajarskega. (Dragi slovenski volilci celjskega volilnega okraja!) Ravno sem dobil v roke pismo konstitucionalnega društva celjskega, katero priporoča dr. Leitmajerja za poslanca. In Konjičanje bodo volili (?) Ladislava Poseka. Oba sta liberalca, nočeta o zedinjenji Slovencev ničesa slišati in tudi o vpeljavi slovenskega jezika v šole in uradnije ne. Da znata slovensko govoriti in da sta za drugi del poštena možaka, to ju nam še nikakor ne priporoča. Mi Slovenci potrebujemo Vošnjake in Hermane, kateri se bojujejo iskreno za nas, za naš dušni in materialni blagor, za našo omiko in razvoj, kateri morejo marsiktero grenko besedo hladnokrvno prenesti, in katerih je glavno gezlo „Zedinjena Slovenija.“ Toraj volilci našega rodú vsi enoglasno: v Celji Ivana Žužo, — v Mariboru pa dr. Dominikuša, in Bog vas živi! Vaš

Jože Iskrač, župan tolstovrhški.

Iz slovenskega Štajarja 20. sveč. R. — Volitvi deželnih poslancev v Celji in Mariboru se bližate, in upanje naše, da zmagata Žuža in Dominkuš, stoji trdno kakor izprva. „Tagespošta“ sicer se na videz v sladki nadi ziblje, da stotnik Seidel bode prekosil dr. Dominkuša; al gotovo je, da sama „Tagespošta“ ne dá ne pečenega groša za izvoljenca Seidelná. Njen krik je le časnikarsk manêver, s katerim za oficirja ongavi. Kar se tiče g. Kosarja, se je v javnem razglasu,

*) Ta priimek je bil le časnikarska spaka.

*) Konstitucionalni „Tagblattovci“ so „unicum“, ki kimajo tudi vsacemu ukazu. Res „lucus a na lucendo.“

Rusko - Puškinovih Petero

v slovenskim jeziku svobodno petih po Ivanu Koseskim.

III.

Mertva carevna in sedmero vitezov.

Pravlica.

(Konec.)

V tem iz vojske so kervave
Bratje vnesli ude zdrave,
Vernejo domú se koj,
Z njimi pomagačev roj.
Pes ko v delji jih zagleda,
Ker mu dana ni beseda,
Laja, tuli na vso moč,
Bol naznanja cvilijoč;
Jim nasprot priteče sopno,
Ter jih spremi vsako stopno
V dvor, in skoz, po mostužih,
Zadnič v izbo zgođeb zlih.

Psa sopéh, nemir, hripanje,
Jim le zlobo dá na znanje,
Stopjo v izbico — o strah!
Javno vse jim je na mah.
Grozna tuga zdaj jih mane,
Pes pa kakor strela plane
Proti jabku, ga požrè,
Ter zacvili — stegne se.

Zvesto zverče! je spoznalo,
Jabličko de smert bo dalo,
Večji kvar zabraniti,
Samo smert nakloni si!

Bratje verli, vsih sedmero,
Iz zaupanja na vero,
Moljo prav pobožno zdaj,
Izročivši mertvo v raj.
Ko molitve so končali,
Svilnih ji oblek so zbrali,
V previdljivo skrinjo, vso
Iz kristala, djali jo.
Ter sprevod se združi slavno,
Polnoči je bilo ravno,
Ko so truplo dvignuli,
Bližno v goro z njim odšli
Mirni dol so izvolili,
V kraj samotni jo vložili,
Iz železa grajo v lok
Potegnili krog in krog.
Stolpov šest okolj je stalo,
K tem z verigo privezalo
Se je vse poredoma,
Kar nadgrobju šega dá.
Ko de bili bi se bali,
Mertvi clo bi vrage znali
Mir kaliti, al od tam
Jo unesti Bog vé kam.
Prej ko grob so zapustili
Reče starši mertvi mili:
„Večno diko Bog ti daj,
Truplu mir, in duši raj!
Naglo šla si, cvetne dobe
Pod gomilo, žertva zlobe,
Kras telesa tu je res,
Duša pak že v last nebes.
Hotli tvojo smo lepoto,
Blagočutje in čistoto
Ohraniti vitezi,
Serce ki mu vdala si.
Tode on, tak srečen cenjen,
Vidno bil ti ni namenjen,

Nikdo ni te mu prevzel,
Samo grob te je objel.“

Koj po tem carice zloča,
Sladke zvedbe upajoča,
K zerkalcu primaha spet,
Ter ga prosi za odvet:
„Sim al ne nar lepši žena,
Tak de par mi ni nobena,
Sercu temu slast de daš,
Razodeni, kar spoznaš?“

Lično je na to zerkalo
Ji v odgovor urno dalo:
„Ti si krasna, dvombe v stran,
Cvet lepote, dnes ta dan!“

Medju tem deržave sveta
Jelisej vse prek obleta,
Po nevesti praša krog,
Kje de je, to vedi Bog.
Praša tega — se mu smeje,
Drug ga clo med norce šteje,
Ta mu reče tam al tu,
Druj oberne herbet mu.
On prehodi vse deržave,
Čuje nižje, višje glave,
Pred-se skliče tmo ljudi,
Vse zastonj! carevne ni.

V žalosti domú se verne,
Proti soncu se oberne,
Ter prilično teh besed
Razmotá nesreče red:

„Sončice, ti svit prekrasni,
Čuj mi klic ta britkoglasni,
Ti ki sveta vsako stran
Pregleduješ let in dan.
Gor in dol po nebu hodiš,
Vse ti vidiš, vse presodiš,
Kdaj je setvi, žetvi čas
To oznaniš nam na glas.
Zime puste mraz in zloba,
Pomladanska topla doba
So tvoj dar, ves svet je tvoj,
Vse ti vidiš pod seboj;
Bi mi hotlo razodeti,
Vidlo al si kje na sveti,
V kraju kakim, tim al tim,
Carsko hčer? — ja ženin sim.“

Sonce je v odgovor dalo:
„Vidlo ne, in ne poznalo,
Tak ne vem, živí al ne,
Luna vedla bo mordè!“

Potolaži tuge grozne
Jelisej do ure pozne,
Ko zagleda lune krog,
Tim nasprot oberne stok:
„Serpič lune, lep obliček,
Pozlačen, rumen rožiček,
Zemljo gledaš v enomer,
Vse ti vidiš brez over.
Zgoda vstaneš radoveden,
Krogloličen, svitlogleden,
Zvezde vse pod tabo so,
In te jako čislajo.

Kar na svetu prigodí se,
Tebi zdela pred očmi se,
Vse zavitke ti poznaš,
Vsih skrivnosti ključ imaš;
Luna, daj mi razodeti,
Al si vidla kje na sveti
Moje ti neveste kras?

„Razodeni vse na glas!“

Te besede sliši jasne:
„Nisim vidla dive krasne,
Al je živa, v to ne grem,
Kje bi bila tud ne vem.
Zvezdam ja le pot načertam,
Po skrivnostih pak ne vertam,
Tak na zemlji se zgodí
Mnogo kar mi znano ni.“

Jelisej na to: „Presodba
Taka je nevkretna zgodba,
Kaj mi bo začeti zdej,
Kod je išem zanaprej?“
Tolaživši luna reče:
„Nej te to nikar ne peče,
Urni veter, biti zna,
Prašan to na znanje dá.“

Jelisej zaupajoči
Vetru koj se priporoči,
Ter za njim kar more vrè,
Kmalo blizo njega je:
„Čuj me, veter, ti mogočni,
Dregar ti viharja ročni,
Ti derviš ko vranji roj
Tmo oblakov pred seboj;
Iznenadno ti pripihaš,
Strehe hiš na kviško zvihaš,
Hrast razcepiš kakor bil,
Gojzd je igra tvojih sil.
Morja stisneš ti valovje,
De ko krop zavrè v bregovje,
Vsaka moč se tebi vdá,
Razun Boga večniga.
Bi le hotel razodeti,
Al si vidil kje na sveti
Mlado hčerko carjevo?

Ženin nje sim!“ — — „Mine zlo“,
Reče veter mu prijazno,
„Tam za rečko tiholazno
Najdeš več visokih gor,
V eni trojno jam al nor;
Sredna hrani v tmíni žalni
Grob olišpan, ves kristalni,
Varno medju stolpe vzet,
K njim z verigami pripet;
V grobu tem ti je nevesta,
Mirno je okrožje mesta,
V ti samoti krog in krog
Znaka ni človeških nog.“

Reče to in dalej piha,
Jelisej pa britko zdiha,
Speši stop kar moč mu dá,
Ker hitrost le zdaj veljá.
Tu po cestah, tam čez reko,
Po dolini, v hosto neko,

Ob germovju zmir naprej,
Je pred jamo v gori zdej.
Jame vhod je skrit in mračen,
Scer pa prost, dovoljno zračen,
Steza vsa pregleda se,
Miglej še — — pred grobam je.
Truge lahka tak postava,
De si zdi, de v zraku plava,
Sončni blesk od sebe dá,
Ko de steklo bi bilá.
Vse se skoz in skoz pregleda,
Tak se jasno vidi bleđa
V njej prekrasna carska hči
Ki na vid se živa zdi.
On ob grob neveste mile
Vdari komaj znatne sile,
Se na dvoje grob odprè,
Kakor školjka ostrige.
Vidi vstati divo krasno,
Reči te besede glasno,
Ker ozira se okrog:
„Hvala tebi mili Bog!
Mirno tak sim počivala,
Terdo, dolgo, sladko spala,
Rekla bi, nekajni raj
Je bil lep, pa težko slaj!“

Stopi von ko to izreče,
Slast mirú ji dati neče,
Toljko manj ker vidi zdej,
De je rešnik Jelisej.
In radujeta se jako,
Sla, veselja polna tako,
Ganjenja de sta obá
Prav iz serca jokala.
Jo v naroč on rahlo vzame,
Nese ven iz puste jame
V prosti zrak, na jasni svet,
Ves ljubezni čiste vnet.
Naglo zvedli so v deželi,
Vriskati povsod začeli,
Da carevna vmerla ni,
Lepa de ko prej živí.
V času tem domá sedela
Zlobna mačoha je smela,
Vklanjala se zerkalcu,
Radovedna rekla mu:
„Blagotina moja draga,
Serca slad, in duše snaga,
Daj, pokaži svojo moč
Zerkalce mi skazajoč:
Nisim jes lepote dika,
Perve rože rajska slika,

Take ljubeznivosti,
Meni de prilike ni?“
Ji v odgovor dá zerkalo:
„Je povsod se prispoznalo,
Zmir terdilo se na glas,
De si res lepote kras;
Pa carevna milodraga
Te na vse platí premaga,
Ona je današni dan
Cvetja vsiga cvet spoznan!“
Mačoha na noge plane,
Besna v roki steklo mane,
Ter na tla je zaderví,
De se v kosce razdrobí.
Proti pragu skoči gnjevno,
Sreča tukej — joj! — carevno,
Omedli ji ud na ud,
Straha vdari jo mertud.
So jo hitro pokopali,
Svatbo krasno vkup sklicali,
In z nevesto svojo zdej
Zakon sklene Jelisej.
Bilo ni na temu sveti
Nikdar lepši svatbe zreti,
Tudi ja sim zraven bil,
Mnogo vina v gerlo zлил.

Dopisi.

Iz Dunaja 28. sveč. (*Službe pri c. k. najvišji sod-niji.*) Pri tukajšnji c. kr. najvišji sodniji so službe 4 svétnikov prazne, in, kakor slišimo, imata na mesto dveh priti dva naslednika od c. k. nadsodnije v Gradcu. Od bivših svétnikov pri najvišji sodniji je pl. Alborgetti bil eden, ki je veljal za to, da slovenski ume. Zdaj bomo spet videli, ali ministerstvo vé, da v Avstriji biva blizo poldrug milijon slovenskega naroda, — da tudi njihove pravde in tožbe pridejo pred najvišjo sodnijo dunajsko, — in da mora med svétnike te sod-nije saj en mož sedeti, ki dobro ume slovenski jezik. Pri oddajanji teh služeb bomo tedaj videli, koliko pravi-ce v novi éri ima narod slovenski. Ako sem dobro podučen, čutijo v viših okrogih silno potrebo, da v najvišji sodniji sedi mož, slovenskega jezika popol-noma zmožen; ali bridke skušnje nam kažejo, da se pri oddajanji viših in nižih služeb godé še zmirom ve-like napake. V Avstriji se ne moremo ločiti od vkore-ninjenih razvad: ali se pravi, da ni slovenskega jezika vajenih uradnikov, ali pa, če so, se drugim dadó službe. Od one sodnije pa, ki na najvišem mestu sodi o pravici, moramo vendar misliti, da pravici dá, kar pravici gré, in da tedaj med omenjenimi 4 službami saj ena oddá tako, da se strinja z ravnopravnostjo na-rodov avstrijskih. Pazili bomo, kako in kaj!

Iz tržaške okolice 28. sveč. Δ. — Pisal sem Vam zadnjič, ktere kandidate je volilni odbor za oko-lico postavil. Danas Vam moram žalostnejo novico pri-nesti. Bivši poslanci so z novimi kandidati nezado-voljni, posebno pa sta nezadovoljna ž njimi gospoda, čegar imén nočem staviti pred svet, ker rodoljubje enega je po pravici med nami slovélo, in si ga mislimo le zapeljanega. Ta dva gospoda delata na vse kriplje na to, da zlogo, ktera je med okoličani do zdaj vla-dala, spodkopljeta in seme nezloge sejeta. Na srce po-kladata okoličanom, naj ne volijo „tujcev“. Prašamo zato ta dva gospoda: Kdaj neki so bili še Slovenci „tujci“ med Slovenci in prašamo ju, ker že 6 let v tržaškem zboru sedita, kje so njih zasluge, kaj sta onadva za okolico našo tolikega storila, da jej zdaj

hočeta skor poveljnika biti in ometavati to, kar so zbrani župani in zaupni možje sklenili. Saj se vendar Cegnar in Zor nista nikoli za kandidata po-nujala in ne hlepita po časti brez pomislika, da ju le težko delo in velika odgovornost čaka, ako jima okoli-čani zaupanje skažejo, da ju volijo. *) Prašamo ta dva gospoda dalje: ali sta mar pomislila, kakošne nasledke more nesloga pri volitvah v obče imeti? Naj pomi-slita ta dva gospoda, kaj delata, in naj svojo vest iz-prašata: ali moreta to svoje obnašanje pred Bogom in pred narodom zagovarjati? Gospoda enega pa še po-sebno prašamo: ali je že pozabil, da je s pobešenimi očmi moral v očitnem zboru okoličanom spovedati se, da dozda ni prav delal, in da je za naprej obljubil poboljšanja? Je li je to njegova pokora? Okoličane pa živo živo opominjamo, nikakor poslušati takih mož, ki brez premislika govoré in delajo, ampak naj volijo po svoji vesti tiste može, ktere poznajo in jim zau-pajo. Naj imajo vedno pred očmi to, da, kakor si bojo postljali, tako bodo tudi ležali. Z Bogom!

Iz Kanala 26. sveč. A. K. **) — 24. u. m. smo imeli prav zanimivo besedo. Razvidelo se je iz nje, da Kanalcí vkljub vsem oviram so vredni sinovi majke Slave. Beseda se je vršila v naslednjem redu: V za-četnem govoru nas novoizvoljeni predsednik zagotavlja, da hoče marljivo delati na polji slovanstva. Potem je zbor prav dobro pel „Husitsko.“ Potem je deklamo-vala prav mojstersko gospodičina Josipina Črnigoj-eva, hči tukajšnjega kancelista. „Slovenka“, samospev s gla-sovirom je pela izvrstno Terezina Ravter-jeva. Dekla-moval je zatem jako ponosno „Janez mi je imé, če-ravno me je g. fajmošter Johann v krstne bukve zapisal“, Emil Furlani, tretješolec iz Gorice. Zbor je potem pel „Vojaško“; zadnja točka pa je bila vesela igra „Strast i krepost“, ktero so domači diletanti in dila-tantinje v občno pohvalo igrali. Še posebne hvale vredne so: Jakumova Ernestina, Terezina Žefčičava in Brlotova,

*) Mi mislimo, naj bi omenjena gospoda se nikakor ne odpove-dala svojemu važnemu poklicu, ako jima velika večina zaupa nje skaže.

**) Bode drago.

Rusko - Puškinovih Petero

v slovenskim jeziku svobodno petih po Ivanu Koseskim.

IV.

Bakčisarajski vodomet.

Pravlica.

Girej sedé topi pogled,
Iz ust jantar kadí se silno,
Ves dvor molčí bojezni zmet,
In gnjeti se okrog ozbilno.
V dvorani tih' je bilo vse,
Spoštljivo ki o njem so stali,
De v serca dnu viharo je,
Na mračnimu so licu brali.
Nenadno z roko mahne on,
Kazaje proč nepoterpljivo,
Vklonivši se hité vsi von,
Ostane sam, užaljen živo.

Prostejši zdaj je zdih na zdih,
Živejši temno ostro čelo
Kipenje serca, sumov zlih,
Očitati je bistro jelo. —
Viharja černosiv oblak,
Ko burnih ur se bliža sila,
Grozí na nebu temno tak,
Njegova kot je slika bila. — —
V ponosni glavi kaj divjá,
Namembe ktere kuha v duši?
Bo vihra mar nad Rusa šla,
Al Poljske plod in raj razruši?
Je v trumah punt, izdaj, upor,
Ga peče v persih žar osvete?
Ga rod straši čerkaskih gor,
Al Genove kovarne čete?

O ne! Vojaška slava vsa
Njegovimu je sercu studna,
Še desna zadnih del bilá,
Pretekle dobe bojov trudna.

Al je kovarno v harem se
Skrivaj ukradla vad izmena?
Je vdala milih žen mordé
Gjauru serce, pervih ena?

Ne, ne! Te ženske misliti,
Ljubezni sanjati ne smejo,
V tihoti nemi prazne dni,
Obupne leta preživejo.
Pod stražo ostro, bdečo zmir,
V naročju pustim dolgočasja,
Ne upa slasti njih ozir,
Ne sluh tolažb, al sreče glasja.
Krasota njih utajena
Za stenami je svetu skrita,
Arabska kakor cvetlica
V toplicah se za stekli pita.
Jim dni in mescov, godin tek
Premika se počasno leno,
Neznatno tak ljubezni vek
Izviše jim, mladosti ceno.
Enakolične dan na dan,
Medlene časov so tečenja,
Posile strup in stisk neslan
Jim zgrenita potok življenja.

Želeče radosti, zabav,
Kadkada same se slepijo,
Premenjajo al kinč oprav,
Al izbic drago lepotijo.
Zdaj govoré, se smejejo,

Po vertih, tratah al igrajo,
Zadevši senco javorno
Šalivo sedejo v razhlajo.
Pa vednoma, na vsaki stop,
Mogoče ni se njemu skriti,
Tiši za njim nadležin skop,
Evnuh neslan, prežon serditi.
Povsod njegov je gled in sluh,
On vidi vse, on čuje sledno,
Za mnenje vsih je slep in gluh,
Marljivo vdan le kanu vedno.
Neoskrunljiv mu je zakon,
Ukaz, al mig, al volja kana,
Strogejši ne spolnuje on
Zapoved sveto Alkorana.
Prijaznosti nikir želeč
Prenese kot obris kamniti
Zasmeh, prikor, izrek bodeč,
Porug naval, — kar hoče priti.
In kakor ga ne rani ost
Nagaje, psovke, al zasrambe,
Je tudi clo sočutja prost,
Mu simpatij ni treba brambe.
Okó za jok je slepo clo,
Ušesa gluhe zdihovanju,
Zatajen bol, očitno zlo,
Vse jedno je njegovim djanju.
Nečuten sam do jedra ve
Pretehtati zvestobo žensko,
De se na njo zanesti sme,
Na stalnost kot vremen jesensko.
Pogleda molba, smehlej, stok,
Obup al tuga, pers nemirje,
Zastonj je zdih, zastonj je jok,
On temu vsim kar nič ne verje.

Ko v gorkim času cvetja rož,
Razpleteno kitovje lasno,
Se v reki koplje naga množ,
Poječa pesmi šalne glasno,
In krasnih udov krog in krog
Se vijejo valovi čisti,
Stoji na bregu nem in strog
Evnuh oberjen proti isti;
Pa ves ta kras, lepota, mik,
Vse prazno za-nj, ga kar ne gane,
Pogled o vidu vsih oblik
Je sklen, serce pa led ostane.

Po noči pazno, suma brat,
Prehodi harem na vse kraje,
Ob izbicah od vrat do vrat
Naprej ko tenja se majaje.
Nenadoma prileze tih,
Poslušá, gleda, pazi, zgine,
Dozdevka poln in misli zlih,
Ter serda ki ga kar ne mine.
Clo sanje straži odalisk,
Al tu al tam se ne izusti,
Kar ni pokornosti iztisk,
Al scer zavid jim ne dopusti.
Bi ena v sanjah le imé
Izrekla možko, brez zaveda,

In bodi oče, brat — gorjé!
Posledna bi bilá beseda.

O takim varstvu se tedaj
Gireju ni ničesar bati,
Harem zapert, in čist Saraj —
V pokoju zna neskerbno spati.
In vender vse razrit, razdjan,
Zamišljen clo, obupa truden,
Nevedama jantar sožgan,
Tak dvoru vsim po djanju čuden?
Kraj njega nem stoji Evnuh,
Dreveno v tla zamaknjen gleda,
In pazi — clo za drugo gluh —
Njegovih ust kaj bo beseda.

Na mah molčé se dvigne kan,
Odpró pred njim se naglo vrata,
On zgine v žen preljubih stan,
Milejši mu od zmag in zlata.

Vladarja željno čakajoč,
Krog vodotoka te samote,
Olišpane, berhké na moč,
Tam harema sedé lepote.
In gledajo v igranje vod,
Detinske radosti nagiba,
Na mramorni valovja pod,
Neskerbno kak se suče riba.
Mnogter obroček svitlo zlat,
Al perstan redke dragotine,
Zletí v poplave bistri hlad,
De mnogo rib na kviško šine.

Ponuja krog se sladoled,
Nasiten prostor je dišave,
Potem še slajši petja sled,
Pohvale zmag, ljubezni, slave.

Pesem tatarska.

1.
Nebó vsigdar nam dá zameno
Prelitih solz in britkih bed,
Fakir zazrè ko Meke steno,
Pozabi bol preteklih let.

2.
Preblažen ki za vero pade
Ob Donavi v zatretju zmot,
Lepote cvet, device mlade
Mu v raju koj hité nasprot.

3.
Še srečen bolj je, o Sarema,
Ljubezni slad ki pridobi,
In tebe cvet lepot, objema,
Za njega tug, nezgode ni.

Tak pojejo. Pa kje je zdaj
Te hvale cilj, ta zvezda krasna?
Umaknjeno v samotni kraj
Slovesnost ne zadene glasna.
Ko palma, zmeta burnih dni,
Potlačena se v sanjah gubi,
Ničesar je ne veselí,
Girej je več — — je več ne ljubi.

(Dal. prih.)

Rusko - Puškinovih Petero

v slovenskim jeziku svobodno petih po Ivanu Koseskim.

IV.

Bakčisarajski vodomet.

Pravlica. (Dalje.)

Premenul je. — Pa kdo s teboj
Bi meriti se smel, Gruzinka!
Bleščečih kit bogat povoj
Na čelu dva ima ovinka,
Zmagljivo sveti tvoj pogled,
Noči černejši, slajši dneva,
Obličja sneg z rameni vred
Ko paden sneg široko seva.
In ktere glas, izdih, govor,
Izrazi tak ljubezni sanje,
Oblike želj in upa zor,
Ko tvoj pogled, al zdihovanje?
Mogoče ni de zabi cvet,
Ki v tebi ga vesel doseže,
De od ljubezni nove vnet
Predmet leté objeti streže.
In vender kan — sirov, gorjup —
Se malo le za tebe meni,
Tvoj gled je slast, njegov je strup,
Samoto več ko tebe ceni.
Mermrav in terd, očmern, temnit,
Prebdi Girej noči samotno,
Kar angel nek pri njemu skrit,
Polakinja, živí tihotno.

Nedavno, kar Marija svet
Dežele tuje je zazrela,
Nedavno, raja krasni cvet,
V domači zemlji je živela;
Očetu sivim bila vse,
On svoj ponos jo imenuje;
Kar zaželi, ukaz mu je,
Spolniti to, marljivo snuje.
Za njo živí, za njo skerbí,
De čas ji zmir uglajen teče,
Ko jasno ura letnih dní,
Nar manjši bol de je ne speče;
In tak obris cvetečih let,
Mladosti sladko sporočilo,
Prihodnosti tolažb, obét,
Bi stalno vse ji vedno bilo.
Telesa kras, obnašb izgled,
Sta svetu kip se sreče zdela,
Ko sonca žar, ko čisti med,
Dobrota ji z očes blišela.

Naklonbe tak izverstni dar
Je množiti prijetno znala,
K soglasni harpi kolobar
Ganljivih pesmi pripevala.
Dovolj! rodú Potockiga
Je čudež bil krasote take,
Iz te kerví lepotam pa
Ne najdete nikir enake.

Bogatih, slavnih, mladih tma
Marijo v zakon je želela,
Za njo nebrojna množica
Na tihim plamena gorela.
Pa vse zastonj, brez prida vse,
Ljubezni so ji misli stranske,
Med svojim zmir vesela je,
Nje želje pak so le vsakdanske.

Namáh — ni dolgo — pridervi
Tatarov trop na poljske kraje,
Ko grom in blisk okrog verši,
Razdene grad, vasi in staje.

Tak urno ne smodí požar,
Bazrušijo ko ti divjaki,
Končan je cvet dežele kar
Vse krog in krog ob vihri taki.
Sloveči grad je zapušen,
Pozabljen skor v občinskem padu,
Ta je pregnan, un je vmorjen,
Marija kje? — Ni več je v gradu!
V domači cerkvi, kjer okrog
Ob zidih knezi spé nekdanji,
Ves nov je grob, osor'n in strog —
Pa s krono, z gerbam — kdo je rajni?
Marijin oče v njemu spí,
In ona proč je odpeljana,
Pod jarmam tujca kraj derhti,
Ta guli ga ko cvetje slana.

Bakčisarajski grešni dvor,
Še huj za njo ko vatra živa,
Marijo zdaj, lepote zor,
Dobrote cvet, občinstvu skriva.
Zdihuje, joka noč in dan,
Ob žalosti tak britko ljuti
Usmiljenje clo tverdi kan
Do globočine serca čuti.
Nje britki jok, nje žalni zdih
Mu kalita ponočno spanje,
Ji odvalí overkov zlih,
Kar le dospé njegovo znanje.
Ji zljajša vse za noč in dan
Harema vterjene navade,
Merčljiva straža sužnih žen
Do nje se nikdar ne prikrade.
Stanuje sama v izbici,
Vladarjevo je tak povelje,
Le starših ena dojde k nji,
De zve in spolni njene želje.

Ta sama spí ponoči z njo
V obgernjenim ležišu svilnim,
Se ne prederzne kan celó
Motiti mir ji z djanjem silnim.
Gre k reki sama v kopel tje,
Ji z drugim ni ničesar skupno;
Dovoljeno živeti je
Po svoje ji, na vsem zaupno.
Je v izbici votlina v zid
Okroglo lepa ji narjena,
Se vidi not iz zlata lit
Kip svete majke Nazarena;
Tej noč in dan tu v čast gori
Gizdavo kinčena lampada,
Pobožnih želj pred njo kleči
V molitvicah Marija mlada.

Je zdelo se, de angel svet
Priplaval je v to izbo doli,
In živo tu človeštvu vnet
Za odpušenje grehov moli.
Samota tak ji tu spomín
Otožno sladki obujava
Na dom zgubljen, in tmin
Sužanstva ji spoznati dava.
V tem ko jo vsi zavidajo
Za sreče cvet jo razglasijo,
Je v sercu nje le tuge zlo,
Potoki solz se ji scedijo.

Pa vsemu konc nej bo in kraj,
Zaupanje ji zmir ostane,
De čistih želj in snage saj
Posvetni stisk in hrup ne zmane.
Ne gleda nič na srečo zlih,
Ne zmeni se za tuje djanje,
Svetiše nje je voglič tih,
Budí si v njem vesele sanja.
Tak sredi muk sercé in zmot,
Ko se povsot pravica rani,
In z grehi vrag divjá povsot,
Če čisto je, se čisto hrani.

Nastopi noč, pokrite so
Tavridne polja z mračno senjo,
Vse tiho je, — le slavčevo
Žverglanje vej oživlja tenjo.
Po jasnim nebu sivobled
Okroglej lune mirno plava,
In z lesketanjem zvezdja vred
Na vse platí svitlobo dava.

Zavite v beli pajčolan,
Neznatne ljudstva duši vsaki,
Tatarkinje iz stana v stan
Hité v obisk, ko pih po zraki.
Kramljaje tam jim teče čas,
In veselí Bakčisaraja
Lepot izverstnih cvetni kras
Večerno hladnih ur se Maja.

Potihne dvor, harem zaspí,
Zavito vse je v mir brezglasni,
Nikaki čerh se ne zbudi,
Kalil de bi pokoj ta jasni.
Prevohal je Evnuh že vse,
Sedaj bi spal, pa nima mira,
Sumljiv, never'n, ves dvomba je,
Se clo spijoč okrog ozira.
Se zdi sedaj, nekdo šeptá,
Tam tap stopin šumljá nedvomno,
Tu postlje škrip mirú ne dá,
Koj misli on: Je znamnje vlomno!
On pazi v ta in tisti kraj,
Poslušá, dvomi, gleda, lazi,
Na vse platí, naprej, nazaj,
Je prazen trud, nič ne zapazi.

Le blagozvuk in sladni vek
Na sluh doní mu vodometa,
Iz rožnih mej pa petja jek
Prijazno noč ljudém obeta.
Tak dolgo trudi gled in sluh,
V premislik stvarco vsako vzame,
Potem se vleže vgnan Evnuh,
In spanje ga na moč objame.

Nedvomno! lepe so noči
Prijazno blažniga iztoka,
Razkošno čas naprej hití
Častiteljem ustav proroka;
Bogastva kaj po stanicah,
Dišave kake v cvetnih vertih,
Čarobe tma po tišinah,
Po haremih lepot zapertih!
Le lune lagoden lesket
Na te skrivnosti tajno sije,
Nemaranje pa časa let,
Posvetno skerb vse krog ovije.

(Dalje prihodnjič.)

Rusko - Puškinovih Petero

v slovenskim jeziku svobodno petih po Ivanu Koseskim.

IV.

Bakčisarajski vodomet.

Pravlica. (Dalje.)

Vse ženstvo spi! — Le ena ne!
Ta bdi, stoji, in komej dihne,
Se vratam bliža, jih odpre,
Ko senčni kip iz izbe pihne.
Se maja tih in berž naprej,
Od vrat do vrat po shodih krivih,
Leži pred njo, pa v spanju zdej,
Mnogter Evnuh nar hujših sivih.
Jo tare zlo skeleči mar,
De rahli stop ga ne predrami,
Ker večkrat ta dremota kar
Goljufna je, de druge mami.
Pa nje naklep je tverd in strog,
Ter bersne urno dalej, dalej,
Ko juga pih prestop je nog,
Že vhod iskan pred njo je malej.
Dvomé na pragu postoji,
Potem odpre in noter smukne,
Obrača sém ter tjé oči —
Osupne svit jo zidne luknje.
Prižgana v njej je noč in dan
Pred materjo nebes lampada,
Pobožno tje obupu v bran,
Obrača se Marija mlada.
Zagleda križ, ljubezni znam!
Gruzinka, kaj! povej očitno!
Te sili jok? — Kaj vidiš tam? —
Te žge, te skli spomin tak sitno? —

Pred njo počiva kneginja,
Ko krivde prosta golobica,
Od drema ji diviškiga
Se svetijo rudeče lica.
Na smehlej rahli množi ust
Lepoto, clo nebeške baže,
Prelitih solz v obervih pust
Ostanek pak obup le kaže.
Tak cvetlica v srebrinju ros
Bleši od lune razsvitljena,
Kazaje vidu cen ponos,
Bogato s kim je obdarjena.
Bi djal de angel iz nebes,
Prikazen zračna iz Edema,
Tu toči grenki vir oces
O množini pomot harema.
Gruzinka čuj! kaj je s teboj,
Težave de te tak tesnijo?
Izrekši: „Plakaj nad menoj!“
Kolena kar se ti všibijo.

Besede te, ta stok in zdih
Presekajo Marijno spanje,
Se kviško spne ko nagli pih,
Zagleda to in čuje zvanje.
Trepeča vsa ji govori
In rahlo jo od tal dviguje:
Kaj hočeš tū o polnoči,
Kdo si, od kod, kaj serce snuje?

Sarema njej: Sim prišla les,
Otetja zlih nesreč iskati,
Ne pride ak mi iz nebes,
Bo moral ga obup mi dati!
Ti moj si strah, ti moj si up,
Je čudno to, pa bom skazala,
Razjasnenja vsim dvombam skup
Dovolj, dovolj — preveč ti dala.

Poslušaj me, ne boj se zdej,
Ker zadna ni še ura bila,
Izid se brani zanaprej,
Ko dojde čas, ko stisne sila.
V trenutju tem izbor imaš
Na dlanu še, ne daj de zgine,
Začetno čuj, de me spoznaš,
Od kod in kaj sim rodovine.

Rojena sim od tukej proč
V deželah van clo inostranih,
Me dregnula je tuja moč,
Otroka še, iz krajev znanih.
Pa dobro vem še vsako stvar
Iz nježno mladiga življenja,
V nebó stermeč siv kolobar
Hribovja, gor, planin, obstenja.
Izvirne v rupah bistrice,
Po rebrih skal navdol gromeče,
Dobrav gošave zrašene,
V dolinah njiv klasje cveteče;
Vse to je jasno pred očmi,
Tud jasno pomnim de so vade
Drugačne tam ko teh strani,
Proroka tam nikdo ne znade.
Kak prišla sim, pa več ne vem,
V ozidje teh poslopij sivo,
Le morje še v spominu zrem,
In pa možá s košato grivo.
Plahota, strah, bolest, gorjé,
Kar scer mladost nevedno mane,
So meni še takrat bilé
Do zadnjih tenj reči neznane.

Neskerbno v mirni tišini
Harema tak sim razcvetala,
Ljubezni perve sladke dni
S pokornim srcem pričakvala.
Je srečno vse in sladno šlo,
Girej pusti okrutne boje,
Da vojski, plenu, vsim slovó,
In misli le zabave svoje.
Izvoli harema si slast,
Smo klicane pred njega bile,
On ceni nas, vsih um in rast,
Obnašanje, očesa sile.
Potem pogled na mene vprè,
Okó prijazno mu zabliška
In s tem razvit moj udes je,
Sim perva tak mu odaliska.

Vesela neprenehama
Sva bila zdaj obojne sreče,
Po sumu nikdar zmotena
V obstoj ljubezni tak cveteča.
Je tekél čas ko sladki pih
Z dišavami cvetlic nasiten,
Izvil se mi nar manjši zdih
Iz serca ni z nevoljo skiten.
Vse bilo je slovesni pir, —
Na enkrat mi ta sreča zvene,
Ti prišla si, in proč je mir,
Že tvoj prihod mi raj razdene.
Kan bil odslej je ves ko vklet,
Začaran, panan, clo izmenjen,
Za vse nemarn, za tebe vnet,
Od nas napol brez uma cenjen.

Izdati me on misli zdaj,
Prekanuti zavoljo tebe,
Ne gleda prosb, ne čuje graj,
Me treši v prah, de vtaži sebe.
Govor mu je — le zračni pih,
Potoki solz — le kaplje prazne,
Zabav predmet moj britki zdih —
Obupa stok — zvijače pazne!
Zbudi mu zeh moj živ govor,
Približanje mu je nadlega,
Kar zaželim, to najde vpor,
Je konec tak življenja vsega.
Deležna te pregrehe; vem,
Ti nisi, čuj tedaj me mirno,
Razjasnjen tak ti bodi s tem
Moj strašni stan zadost obširno.

Ja vem in znam, zmagavni kras
Je meni dan, ter ne pozabim,
De Venere mikavni pas
Nad možkim skor igraje rabim.
Nobeni v tem poslopju ni
Lepote več ko meni dano,
Le — žalibog, Marija ti
Si vidno dnes ta dan nad mano.
Pa tebi je ljubezni žar,
Ki v meni vrè, ki mene peče,
Nešteta reč, priprosta stvar,
Ker tebi kri le mirno teče.
Al meni je — ljubav poklic,
Ljubezni strast je moje stanje,
Kaj s hladno ti lepoto lie
Kališ nebes mi teh sijanje?
Ti ljubiti ko ja ne znaš,
Girej je moj, zakaj ga skušaš?
In če mu le odgovor daš,
Že bitja kri ti meni spušaš!
Pozabi ga! — — Girej je moj!
Zaklel se je, rotíl se strašno,
Mi biti zvest, in še — ko v znoj
Obličje smert mu vtakne plašno.
Vse misli, strah, željé in up,
Kar se v tekočim času vije,
Vse prišlo je obema skup,
Prememba ta tedaj me vbije. —

Ja plakam, glej! in pred teboj
Se vklanajo kolena moje,
Povrati mi moj mir, pokoj,
Odprí obupni serce svoje!
Te ne dolžim de kriva si,
Sprostiti le tak zlo me žeja,
Kričim do tvoje milosti:
Daj prešniga mi spet Gireja!
Zdaj molči ti! Moj — moj je on!
Pa tebe ljubi; — zdaj še lasno
Odverneš ta priprost nagon,
Al s tugo tih, al s prosbo glasno.
Zaslepljen je, odprí mu vid,
Mu svoje daj napake zreti,
Tu bodi led, tam bodi zid,
De mora te med puste šteti.
Umikaj se, pristudi se,
Odpravi ga al tak al tako,
Po mojih če besedah ne,
Tedaj drugač, tedaj inako.

Priseži! — Res preteklo let
Je mnogo, kar sim tu zgubila
Kerst, vero, šeg in vad obet,
Kar majka me je scer učila.
Pozabljen glas je mladih dni,
Alkoran znak mi je obstanka,
Med kana drugim' ženami
Sim verna zdaj mahomedanka.
Pa vera moje matere
Je tvoja bila! — tak priseži
Na vero to, de moj je še,
Kot prej je bil, ga več ne veži!
Ti govoriti sladko znaš,
On kip vošen je roke tvoje,
In kakor ti nagib mu daš,
Oberne on početje svoje.
Njegovih si tedaj krivic
Deležna ti po vidu mojim,
De ne končá te gizda lic,
Pomozi zdaj si z umam svojim.

To pak nej ti v spominu bo! —
Lastnost poznaš ti strel in bliska,
Si vidila viharja zlo,
Si slišala od baziliska. —
Nekdaj je bil Prometeus,
Nesrečnim zmir spasitelj ročen,
Pripet na skalnat Kavkazus,
Perunu ker preveč mogočen.
Viharno v boke s kremplji vpert,
Je stal gavran na njega strani,
Mu delal bol, mu žugal smert
Vertivši kljun po ljuti rani.
Oserčja drob za kosam kos
Mu kruto terga iz telesa,
Pa urno ta se, vrat na nos,
Ponovi mu kot mig očesa.
Ne bliža se željen izid,
Obupu konca ni ne kraja,
Dokler prišel ni — tist Alcid,
Ki zlega vsak koren omaja.

Vse to ni nič, le sop, le pih,
Neznatnih senc al tenj gibanje,
Primeriš ak jim serca zdih
Ti mojiga in moje stanje.
Ne sili me, nagon gorjup
De naglo von bi obernila, —
Mi znan je nož, mi znan je strup, —
Na Kavkazu sim se rodila.

Izrekši zgine. — — Kneginja
Ne tvega se ji sledovati,
Nikakor ni razumila
Kaj hotla ta je v jasno djati.
Po noči kaj jo tira krog,
Čemú divjá ji tak po glavi,
Zakaj govor bodeč in strog,
Ob kratkim, kaj jo žge in davi?
Divici čisti žarna strast,
Besede take so uganjka
Pa zvuk že njih ji zdi se past,
Al skritiga kovarstva zanjka.

(Konec prihodnjič.)

Poziv slovenskim pisateljem in vredništvom.

(Konec.)

Kar se tiče knjig, se te, če obsegajo le en zvezek, lahko pošiljajo brez prejšnjega naznanila komitetu križem prevezane (Kreuzband). Če je pa več knjig, je najbolje, da se pošljejo po časopisni ekspediciji. V vsakem slučaju morajo biti časopisi in knjige adresovane na ime: „Sekretarja slavjanskoga blagotvorniteljnoga komiteta, profesora moskovskega universiteta Mila Aleksandroviča Popova.“ Stroške za pošiljanje komitet vzame na-se in je razun tega pripraven dariteljem po svoji moči vstreči z ruskimi knjigami.

N. A. Popov.

V Moskvi 3. marca 1869.

Zabavno berilo.

Krvina.

Zgodovinsko-romantičen obraz.

Česki spisal Prokop Chocholoušek, poslovenil Podgoričan.

(Dalje.)

„Junaci!“ — govori Milenko dalje — „izbrati si morate novega harambašo, ni dobro živeti brez načelnika — najmenj časa ne!“ — Vzeme čapko z glave, izpuli iz nje zlato peró, ki se je vihalo na njej, in odpne rdeči, zlato protkani pas — znamenja svojega vodstva, le samokres in handžar, vlastnino, vzeme s seboj: samokres zarije v nedrije, handžar pa obesi na verižico ob boci, na verižico, ki je plen ali pa bisurmanske buče z bojišča nosil domú na njej. Peró in rdeči pas položi na sredo hajduškega okroga, sam pa stopi za harambašo Lazo Vukotića, v vrsto njegovih junakov.

Ostali hajduci stopijo v korušelj; razgovarjajo se nekoliko časa in posvetujó, koga bi izbrali za harambašo.

„Tako je dobro, tako hočemo to!“ — čujó se posamezni glasi nekamo skrivnostnih hajdukov. Brzo se porazumó, stopijo zopet v vrsto, najstarejši med njimi pak zapusti tovariše, zavihne brke, popravi pas na sebi, pomekne čapko na stran, vzdigne od tal zlato peró in rdeči harambaški pas in stopi nekoliko bliže k trumi Vukotićevih junakov. „Taka je tedaj volja in zahteva tukaj zbranega junaštva“, — jamé posebno važno govoriti. „Gnjusi se nam, da bi še dalje bili zaničevana

raja, gnjusi se nam gorje in dozdanja zatira v turške suznosti; prišli smo na goré zato, da bi tu svobodno, živoslavno živeli; da bi osvetili vže toliko sto let v suznosti ječeče kristijanstvo; da bi se bili s Turkom in poturčencem — Kriščevej veri na zmago in hajduštvu na slavo. Ne bi bilo pa se nam vendar vse po vseči stekalo tako, kakor se nam je dozdej, da si nismo bili izvolili harambaše, vrlega junaka, ki je vladal naše moči in kemu smo bili poslušni v vsem, kar se tiče boja in napadov. Harambaša Milenko je bil dober oče svojim junakom, vsi se mu zahvaljamo zato; al poznamo voljo božjo, da ne more večidel časa biti naš oča harambaša, varno pa ni biti brezi glavarja. Zatega del smo sklenili, in taka je tudi naša želja in zahteva: Lazo Vukotić, ti nam bodi oča harambaša po zdaj!“

Lazo Vukotić pobesi glavo, zabliška mu radost v očéh, al obotavlja se; sam ne zná, ali bi vzel ali ne pero in harambaški pas; drugače misli se mu podé po glavi; le strmi v hajduške vrste in šepče sam sebi: „Tri sto tako izbornih junakov, pa bode češčeno Kriščevo imé!“

Pak hajduci drugače sodijo njegovo molčanje, zatega del le silijo va-nj: „Vzemi peró, Vukotić!“ — tako vpíj, ta glasnejše nego ta. — „Menda vendar nečeš razdvojiti našega bratrstva, ki vže toliko let živo cvetè, stari junak?“ — „„Bog je priča““ — kričé nekteri drugi — „„zdrav ne pojdeš od tod, če se sam ne vdadeš! — Vzemi, no vzemi no, tri sto vragov!““ — kričé hajduci vse križem. „„„I no, harambaša“““ — oglasi se Milenko — „„„primi vendar za peró in opaši se s pasom. Tri sto vrlih junakov ne dobodeš, kedar bi jih hotel, za svojo namero, ki praviš, da je zdaj ugoden čas jej. Boljših junakov ne najdeš nikjer.“““

Lazo Vukotić stresne z glavo; vstopi se prav po konci in ozrè okrog tako jasno, tako mirno, da sta se do céla zavzela njegova sinova, nikoli ga nista še videla takega, zmirom mu je neka skrivna, neizumljiva žalost mračila obraz. Morebiti ga je bolest minila o tistem trpkem nasmehu, ko ga je izpoznal njegov bivši hajduk Stanko, ko ga je pozdravil, pozdravil svojega nekdanjega harambašo, in ko so ga Stankovi tovariši pozdravili z vriskom.

Stopi k hajduku, ki mu podaja pas in peró; grobova tihota nastane okrog in okrog.

„Dajte mi tedaj peró in harambaški pas“ — zvučno izpregovori — „zgôdi se vaša želja, junaci; her hočete sami, pa bodem vaš oča harambaša!“

Rusko - Puškinovih Petero

v slovenskim jeziku svobodno petih po Ivanu Koseskim.

IV.

Bakčisarajski vodomet.

Pravlica.

(Konec.)

O sodbe strah, o sreče kljub! —

Kaj čaka jo v ti hiši greha?
Vbežati kak pretenju zgub
Divišta, vere, snag uspeha?
Kaj ji koristi jok al stok,
Ta spasenja ne bosta dala,
Molitev tud nebes obok
Do zdaj še ni dospeti znala.
Otožna svoj topí pogled,
Zamišljena kaj bi, kaj ne bi?
Saraja al izvoli red,
In tak ostud bo sama sebi?
V ozidju tem, od doma proč,
Vse ure bitja zdihovati,
Točiti solze dan in noč,
Slovó poslednim upu dati?
O sveti Bog! da bi timveč
Pozabil jo Girej na večno,
Namest de plazi se ljubeč
Za njo, nevoljnico nesrečno!
Al de bi smert ji zvezo let
Na enkrat ljuto prekosila,
Marija bi ta pustí svet
Veselja polna zapustila.
Prešli so davno, več jih ni,
Mladosti sladosni dnevi,
Življenja sončni migleji
Minuli so obupni reví!
Kaj gledati neplodni vres?
Njej nima svet ničesa dati,
Prijazno pak iz viš nebes
K pokoju tje se sliši zvati.

Čas tekkel je, za dnevam dan,
So tedni, mesci se verteli — —
Marije ni — nje strah končan —
Seboj so jo iz bitja vzeli.
Smert naglo je nesrečnice
Zapletke mračne poravnala,
Jo bersnula v deželo tje,
Kjer z dušo zmir je prebivala.
Kaj trešlo jo je v zgodni grob?
Bolezen, strah, al homatije?
Al druj strupen nesreče zob?
Kdo vé? — Dovolj! — — Je ni Marije!

Girej mirú ne najde več
Poslopju v svojim zapušenim,
Potegne vnovó britki meč,
Zjedini vse moči ob enim;
Na novo boj, na novo kri
Njegovih ust je geslo strašno,
Skrivej v oserčju mu žari
Milejši čut, — pa tih in plašno.
Večkrat vertí ko v bitvi meč,
Nasprotnika de ljuto zmane,
Ga zgrabi kerč, ne gane več,
Neizpeljan mu mah ostane.
Neznani strah napade ga,
Izusti kaj nerazumljivo,
Ga trese kot zla merzlica,
Ozira se dreveno sivo.
Bledé momljá, stermé šeptá,
Očíta žar ki v sercu peče,

Očesa v tem zaprè obá,
In reka solz po licu teče.
Na harem kar ne misli več,
Tam zaničvanju prepušene,
V obrambi skopcev, zidnih ječ,
Se starajo obupno žene.

Gruzinke v družbi teh lepot
Že davno ni, harema sile
Straživne v globočini vod
Pomorskih so jo utopile.
Posledna noč Marijna je
Gruzinki tud bilá posledna, —
Pokrimo nje krivice vse,
Pokore pak je bila vredna
Ko boja je nasiten bil,
Razdjal cveteče kraje mirne
Kavkaskih od pogumnih sil
Do Rusije izhodno verne,
Poverne spet se kan domú,
Ko prej meglen, zamišljen, tužen,
Nedohodljiv, sam brez mirú,
Vsim drugim strah, le sumu sužen.
Na dvoru, skor poslopja sred,
Gizdav spomin Marije drage,
Da zidati živ vodomet
Iz mramora svitlobe blage.
Nad lune pol — proroku znak —
Se vere križ bleši keršanske,
In spričanje simbol je tak
Nevednosti mohamedanske.

Še zlat opis na njem je znan,
S kim kinčena je predna strana,
Besed: Salamid — Girej — Han —
Sin Hadši — Selim — Girej — Hana!
Od zadej pak iz mramora
Poganja vir pritoke sladne,
Cedivši neprenehama
Kamnitih ran solzice hladne.
Nikdar ne jenja vira stok; —
Po sinu ki na vojski pade,
Je matere enaki jok,
Pomagati se več ne dade.
Divice mlade teh strani
So znamenju pomen priznale,
Ter so ga do današnjih dni
Le slezni vir imenovala.

O živi vir! Ljubezni vir!
Dve cvetlici si dal ti meni,
Visoko jih vesel ozir,
Pa višji tvoj šepet on ceni.

S hladivno roso prah škropí
Sreberni tvoj obličje moje,
Šeptaj, šeptaj do zadnih dní,
Skrivnosti daj spoznati svoje.

Ljubezni vir, slezeči tok,
Novin želeč sim k tebi tekkel,
Tavridnih bil si slav svedok,
Ničesar od Marije rekel.

Je clo v okrogu teh ograd
Pozabljeno Saremno djanje?
So mar obé le slike nad,
Pomembe le in pevske sanje?

Jih je le v mraku polnoči,
Dva senčno prazna ideala,
Izmislil žarni pesnik si,
De svetu jih igraje mala?

Zapustil Sever sim nekda,
Njegove čarobne zabave,
Ter obiskal Bakčisaraj,
Domovje dik in bojne slave;
Po dvorcu nemim šetam tje,
Pozabljenih po sredi hodov,
Kjer Tartarin gostil se je,
Divjak sirov, korbač narodov;
V lenobi de topí spomín
Okrutnih del, kerví prelite,
Tak sebi clo zakrije čin
Sirovih rok, nasledka kite.
Današni dan še veje slast
Po stanicah zdaj zapušenih,
Razveseli bojarstva mast,
Zlatovja blesk tih sten zelenih;
Vre vodomet, hladin pihlá,
Po vertih rož puhtí nebrojno,
In grozdja slad o žeji dá
Popotniku uteh dostojno.

Omrežja vidil sim preplet,
Za kim o cvetju svoje dobe
Lepot iztočnih krasni cvet
Zdihaval je v oblasti zlobe;
Sim gledal rajnih tihi gaj,
Presilnikov počitje zadno —
Olikan stolp, verhovja kraj
Je turban zvit — da! znamnje jaderno.
Je zdelo se, de tak izid
Prihodnost tu mi razodeva,
Kje harema sta slad in prid?
Kje bojna moč? — Vse prah in pleva!

Premenulo se tu je vse,
Pa to tedaj me ni motilo,
Občutkov družih polno je
Tedajnih dob mi serce bilo.
Puhtenje rož, potokov šum,
Me mamita, pretres de zabim,
Nehotno se mi mrači um,
Prevdarka skor de kar ne rabim.
Divice nježne senčni kip
Je plaval pred menoj po dvori,
Za vid ko blesk, le pih za tip,
Lepote clo podoben zori.

Čigava tenja bila je
Ta nježna, čudna, krasna slika,
Ki hip na hip približa se,
Objetju pak se zračno vmika?
Se je Marijin čisti duh
Pregibal tu, al je Sarema
Očitala še svoj napuh
Sred zapušeniga harema?
Še vidim ga, ta lep obris,
Ko cvetje sanj, ko senco zdenja,
Me zbada kakor pšice vtis
Globoko v cvet in čut življenja.

Častitelj múz, želitej véd,
Pozabši slavo in ljubezen,

Prijetni Salgir kmalo spet
Bom gledal te, nevolje trezen.
Obmorskih gor na stermin sklon
Se vernil bom željan spomina,
De veselil veršenja don
Tavridnih vod bo Rusje sina.

O juga kras, mikavni kraj!
Tu vse živi, hribovja hoste,
Tu vinograd, tam cvetni gaj,
Dolin, poljan posetve goste.
Ohlada rek in drevnih senc
Popotnika ko čar obaja,

Ko zgódnih ur bregovja venci
Prejaha sam ob času mlaja.
Izurjen konj naviš hití,
Pod njim kipeča morska vlaga
Razpenjena šumi, verši
Okrog ostenkov Aju-Daga.

Zabavno berilo.

Krvina.

Zgodovinsko-romantičen obraz.

Česki spisal Prokop Chocholoušek, poslovenil Podgoričan.

(Dalje.)

Že davno ogenj ne gorí več, saj ga tudi ni treba, kajti solnce vže vzhaja; o njegovem prvem svitu hajduci pozdravljajo Lazo Vukotića — svojega harambašo. Še le pred dvema dnema je Lazo sè svojima sinoma vred zapustil Črno goro, zdaj pa načeluje vže tri sto junakom, takim, da ne srčnejših. Učinjen je tisti kos dela, ki ga je omenil poprej sinoma.

Čaka še nekoliko časa, da potihne hajduški vrisk, a nestrpnost mu ne dade, da bi se dolgo mudil, rad bi začel svoj posel — čem poprej, tem raji.

Začne toraj z rokama mahati po zraku, naj utihnejo, ker jim mora še nekaj povedati. „Dosti je vže našega veselja, junaci!“ — krikne naposled — „rad bi z vami še nekoliko govoril.“

Zdaj vendar-le potihnejo, nihče ne bi mogel verovati, da so se ravnokar gnjeli; vže stojé zopet v vrstah okrog svojega harambaše. Lazo drži svoja sina za roci.

„Junaci!“ — jame govoriti harambaša Vukotić — „nisem prišel sam, pripeljal sem sè seboj svoja sina, sina materina, ki je za bisurmanski lesk izdala svojega Boga, moža in svoje brate. Tam-le so: Milenko, Stanko, Gabriel in drugi še, ki so bili z menoj pred dvajsetimi leti, vsem je znano to.“ — Zdaj umolkne, glas se mu trese, solze mu kapljejo po strhlem lici.

Sina zarudita, — ne mara je sram ju takega rodú. „Poginilo mi je mnogo junakov“ — začne zopet dalje govoriti Lazo čez nekoliko časa — „naši čini so bili drzoviti, slava nam je res rastla, ali kaj je pomaglo to, junaci so mi ginili. Da ne bi bili naposled vsi le gola žrtva, ne mara jaz tudi — v nevspešnih bojih, in da se vresniči vera: Bog kaznuje vže na tem svetu, zapustim svoje junake, le obljubiti so mi morali, da bodo precej zbrani na prvi moj klic, jaz pa jim prisežem, da me ne bode med-nje poprej, nego da pride čas za pravično kazen. A ta čas je napoknil!“ — vkrikne tako silno, da se daleč okrog razlegajo njegove besede. „Dvajset let sem se skrival po Črnej gori“ — Lazo Vukotić pripoveda zopet dalje — „ali nisem zabil svojih sovražnikov, sovražnikov naših, junaci! Gojil sem svoja sina, tū sta vam oba, prava junaka, dobro znate govoriti nju puški, dobro znata sukati handžar, šestnajst let stara sta bila vže v bojih z menoj zmerom, nista praznovala nobenkrat, kader je bilo treba vihtiti orožje. Nista se zvrгла po materi, al do danes nista še slišala ničesar, kdo sem bil jaz, kdo je bila nju mati. Črnogorski sem ji gojil in Črnogorca ostaneta, naj sta deda moje druge domovine, zdravje pa naj jima cvetè po Božjej milosti. Težka naloga se nam obeta, junaci. Za tega del ju nihče ne oviraj po dovršenem posli, imé Vukotić, to ne smé več živeti med hajdoci — Vukotičevna je oskrunila to imé.“

Živa pohvala se razlegne v hajduških vrstah, ali zopet utihnejo; harambaša govori dalje: „To je moja želja, kar se tiče mojega rodú. — Al junaci!“ — na-

enkrat besedo zasukne drugam — „kaj ste učinili, ker ste se zaupali obljubam skadarskega vezirja? — Res, prav res je to, da vam je obljubil, kako se bode potezal za rajo, da bode pravoslavni kristijan to, kar je Mohamedan. — Sramota, ker se je junaštvo zavrglo tako, da bojuje le za to, česar berač prosi, da bi psu enako živel, ob drobtinah, ki padajo z mize ošabnega bogatina! Moje dni je bil boj za sv. Križ in polumesecu na pokoro, in da bi pes Turek vrnil to, kar je pradedu pobral; ali ima hajduštvo zdaj drugače načelo?“

Hajdukom to očitaje poobesi glave; Milenko od same sramote ne zná, kam bi pogledal, ker je bil res sporazumljen sè skadarskim vezirjem, pa harambaša! Tem huje se prestraši, ko ga neusmiljeni stari harambaša Lazo očito ogovori:

„Govôri Milenko! Kako je mogoče to, da se je tako zgodilo?“

„Ne znam, harambaša“, — potají se Milenko — „kako da veš ti vse to? Menil sem, da bode tako dobro.“

„O ta zagovor se nam dobro splača še“ — skoči mu Lazo v besedo — „saj odmerimo pa tudi s tako mero. Mustafa bi nas rad prevaril, ali mi ne ponesemo, kakor ta lisjak, vlastne kože h krznarju; dobro znamo, da jastreb ne izvalí goloba, Turčinova in poturčenčeva obljuba je dim nad dimnikom. Junaci! deset let utegne minuti, pa ne bode take prilike, da bi se Turek tepel s Turkom tako, kakor se zgrabijo ta pot, koliko pa hajduk privaruje svinca?“

Na enkrat se vspnó hajduci, razlegne se krik iz njihovih vrst. „Kak možak je ta harambaša!“ — omenjajo poluglasno drug drugemu — „ta zná, kaj in kako!“

„Menim, da me umete, junaci, zatoraj dobro!“ — začne zopet dalje govoriti harambaša. „Hvalimo Krista, našega Gospoda, in vse svetnike in svetnice Božje, da se sami moré ti prokleti sovražniki Kriščeve vere. Če le mi hajduci hočemo, pa ne vstanó več, da do cela izkrvavé. Le mi hajduci priborimo to, česar bi nihče ne mogel pribojevati. — Mustafa zná prevarjati rajo; žalibože! ker je ta ljud takov, kakoršni so otroci sploh: vsakemu milostivemu posmehu veruje precej, in vendar-le ni večega sovražnika pravoslavnemu kristijanstvu nego je Bušatli-jev rod, ta izdajniški rod, ki mora poslednji iz njega biti Mustafa, ali pa sem zastonj prišel zopet na skadarske gore. — Junaci!“ — vskrikne in stopi malo bliže — „Mustafa-paša je bil škit in korenina izdajstvu moje žene, Mustafa in kadija v Kiuprili sta prva grešnika, ta dva sta grešila — razkalila hajduštvo in kristijanstvo. Milenko, Stanko in vsi drugi, stopite bliže, požalujte tū-le zaradi hajduške osode, zaradi pravoslavnih bratov kristijanov, žalujte po njih, ki so jih ti vragovje podavili.“

Al še Milenko se ne upa pred-enj stopiti, s kratka: nobeden ne, le besednik, ta se drzne, ta je tudi v imeni vseh družih Lazo Vukotića oglasil za harambašo, in ta zdaj povzdigne glas: „Ali ne mara res meniš, da smo taki, da ne verujemo tvojim besedam? Sram bi te moralo biti, harambaša! — Dosti si nam užé razodel, zdaj nam odkaži le opravek!“

„Ni jih vrlejših junakov“ — omeni Vukotić sam sebi — „bogme ne poznam značajnejših do denes. —

Rusko - Puškinovih Petero

v slovenskim jeziku svobodno petih po Ivanu Koseskim.

V. Car Saltan in knez Gvidon.

Pravlica.

Predejo, ko se mrači,
Okna blizo dive tri.
Ko bi bila ja carica,
Starši tak začne divica,
Sama bi za ves ta svet
Prigotovila obed;
Ko bi bila ja carica,
Reče druga ji sestrice,
Ja natkala platna bi
Za potrebo vsih ljudi;
Ko bi bila ja carica,
Mlajši dokonča divica,
Caru bi rodila ja
Viteza preslavniga.

To izrekši obmolčijo,
Vrata rahlo zaškrapijo,
V izbo stopi svitli car,
Krajev tistih gospodar:
Celo dobo govorenja
Je poslušal tik ostenja,
Nar bolj je posledna reč
Teh besed mu bila všeč.
Zdravstvuj, reče, daj! divica,
Z mano hodi, si carica,
Le obljubo de speljaš,
In mi kmalo sina daš.
Ve pa moji golobici
Dela željni dve sestrici,
Hodite za nama v sled,
Kakor drago, zad al spred.
Boste zmir pri nas ostale,
Z delama ki ste ju zbrale,
Ja ne terjam manj ne več,
Ne pretežim šibkih pleč.
Jedna vaju bodi tkavka,
Druga kuhnje opravljavka,
Tako bomo, se mi zdi,
Zadovoljni složno vsi.

Sestre v zgodbo so se vdale,
Kar imele berž pobrale,
Zlo težak ni bil izbor,
Hajdi, vse tri v carski dvor.
Car nekoliko svoje glave,
Neprijatelj obotave,
Scer ljubezni žarne žgan,
Se ovenča isti dan.
Ter se vsedejo k obedi,
Teče lično vse po redi,
Bivši dobre volje vse,
Pozdno konč pojedne je.
Ta ko steče sladno, mirno,
Spremi par se v izbo pirno,
Dajo vsi mu lahko noč,
In s priklombo grejo proč.

V kuhnji kuharica jezí se,
Tkavki v izbi pusto zdi se,
Serda plakate obé
Zarad srečniši sestré.
V tem carica se raduje,
Obečanje izpolnuje,
Steče ji po želji vse,
V prvi noči nosna je.

Dobe te je vojska bila,
Supruga sta se ločila,
Vsedši se na konja car

Ženi to naroči v mar:

Nej nezgod se pazno varva
V času temu, on ko barva
Z rudečico vražni kraj,
Ter se verne spet nazaj.

V tem ko car na vojski bliska,
Vražnika, ko gré, pritiska,
Dojde čas poroda strog,
Sina da mu v zibko Bog.
Mati pazi nad fantičkam,
Orlica kot nad orličkam,
Posla v poti urniga,
Znati vse de caru da.

Sestri pak so z Babariho,
Zvito babo, skrivnotiho
Že sklenile nad sestró
Puste zmede, gerdo zlo.
Ter so posla vjeti dale,
Caru družiga poslale
S pismam žonte lastne vsled,
Polnim zlobe tih besed:
„Žena, znaj, je scer rodila,
Pa otroka ni povila,
Žaba ni, ne tič, ne kert,
Kaj de je, to vedi čert.“

Cara reč je ta zadela,
Kot mertud, al tresk, al strela,
Strašne jeze on zdivjá,
Posla skor obes'ti dá.
Ko pa viher serda steče,
Se vmirivši to izreče:
„Zdaj molčimo vsi o tem,
Dokler zgodbe sam ne zrem.“

Posel s pismam koj se vpoti,
Se gredoč nikir ne moti,
Zmir naprej, že blizo je,
Misli, berž opravi vse.
Tode baba Babariha
Zgodbo vedno hujši viha,
Vkaže de se vina da
Poslu piti močniga.
Ta omotniga ko slada
Poln zaspi, nečutna klada,
Zmaknejo mu carjev list,
Drugi smukne v aržet ist.
V tim so stale te besede:
„Vem poroda puste zmede,
Ter ukažem, ja, Saltan,
Ta nalog de bo speljan:
Žena mati, cesarica,
S plodam, bodi miš al tica,
Naj se treši v morje koj,
De pogine spačen roj“.

Kaj se hoče? Volji taki,
To se ve, se vkloni vsaki,
Zjutra zgodno v spavnico
K cesarici pridejo.
Ji povejo kaj zadeva,
V sebi kaj prihod imeva,
Preberejo slovno spis,
Dajo včestbe ji obris.
V hrastov sod jo posadijo,
Tega dobro zasmolijo
Rekli v morje djavši ga,
Volja tak je carjeva.

Puha v zraku šum vetrovja,
Pluska v morju spor valovja,
Po slapéh se ziblje sod,
Doba mu grozi nezgod.
Mati v sodu britko joče,
Vmiriti se vreme noče,
Sin pa rase — ne po dneh —
Uro vsako po pedéh.
Čas vertí se, mati plaka,
Sinku serce v persih skaka,
Slasti skor se mu vtopí,
Morje tak nagovori:

„O ti velna, morje krasno,
Kak ti plešeš, ukaš glasno,
Ne poznaš ovér ne spon,
Lastni mik je tvoj nagon.
Vmah podmuliš ti bregovje,
Razdrobiš ko prah skalovje,
Suho v migu potopiš,
Barke v dno ko pesk vališ.
Krasno morje, daj! se vsmili,
Mi pomози v dnešni sili,
Varno v lukó nesi naj,
Suhe zemlje v plodni kraj.“

Nese morje, tem podložno,
Lično, tiho kar je možno,
Proti bregu važni sod,
Rahlo ga spustí na prod.
In valov zagon šumeči,
Pred oživljen sod noseči,
Ko je ta v zavetje vzet,
Derkne v morsko nóro spet.

Je na suhim krogla šajka,
Tak oteta sin in majka,
Ne premagan še upor,
Pust razdene kdo zatvor? —
Verli sin je že pripravljen,
Spodni v pod z nogama vstavljen
Dregne z glavo kviško tak,
Zmet de je v trenutji spak.
Zdaj svobodna sin in mati
Zlezeta iz soda v zlati
Sončni zrak, vesela de
Ječe zlo končano je.

Pluska val, verši brez mira,
Sin se krog in krog ozira,
Vidi blizo hriba rob,
Hriba verh košat je dob.
Sin prevdari: Dobra južna
Bila zdaj bi gladu služna,
Vlomi vejo urnih rok,
Jo zakrivi v ličen lok;
Desno v nedra naglo vtakne,
Križcu svilni trak izmakne,
S tem prepreže konca dva,
Raben samostrel imá.
Ter nalomi sorte sredne
Tanjših šibic, konce predne
Tak priojstri de so včtric
Šilov al nar hujših pšic.
Se potem na lov napravi,
Bliža morju se v nižavi,
Slajši de bi bil obed,
Divji raci, ribi v sled.

(Dal. prih.)

da si na glavo ne nakopljete prevelike opozicije, ktero gotovo zmoro to načelo, ohrani pa narode vkljub vsem vašim zvijačam in postavam. (Dobro! na desnem središču.) Da gre po načelih gospoda ministra uka in njegovih uradnikov, na večne čase smo obsojeni neomiki, s tem pa tudi izpostavljeni daljnemu očitjanju, da smo surovi in neomikani narod. Gospôda moja! Jaz protestujem zoper to, da se nam, ko zahtevamo avtonomijo za svoj narod, očita, da to zahtevamo zaradi tega, ker je narod naš surov; jaz protestujem zoper to, da bi naš narod bil surovejši nego so drugi narodi, češ, da nima tolike prirojene sposobnosti in omike, in da bi le rodoljubi namesti države morali skrbeti za izobraževanje narodovo. Ako zahtevamo avtonomijo, gotovo se nam ne more tako ugovarjati, kakor je ugovarjal govornik leve

strani, kajti naš narod ni na tako nizki stopinji omike. Da pa bi tudi bil na nižji stopinji, nego nemški, tega krivo je načelo, ktero hočete vi — in to še v večji meri — nadaljevati. Da ste naš narod o pravem času in s pravimi sredstvi mikali in izobraževali, gotovo bi z nemškim narodom stal na enaki stopinji; morda bi ga bil tudi prekosil v mnogem obziru. Zagotovim vam, gospôda moja, da nas nikakor ni volja, narodovo samostalnost žrtovati niti kateri osebi, niti kateremu ministerstvu, niti kateri stvari, niti kateri kolisistemi; po tej postavi pa, naj ima v sebi še tako liberalna načela, bila bi žrtovana. (Dobro! na desnem središču.)

(Konec prihodnjič.)

Rusko-Puškinovih Petero

v slovenskim jeziku svobodno petih po Ivanu Koseskim.

V. Car Saltan in knez Gvidon.

Pravlica.

(Dalje.)

Pride h kraju. — Čuj, kričanje!
Na pomoč kukavno zvanje!
Vidno je na morju spor,
Mala vojska djala bi skor.
Morje burne slape vije,
S krokerjem labud se bije,
Ta se suče krog in krog,
Pa premagan skor je vbog.
Krokar puhne, ta se vgane,
V drugo, v tretje kroker plane,
Zmir na novo, zmir in viš,
Zdaj bo sila, zdaj bo križ.
V hipu tem zasiče strela,
Kraljeviča pšica smela,
Sik! sik! sik! ter v isti krat
Krokarju preterga vrat.
Ta kriče se v morje zverne,
In kerví, ostudno černe,
Vsakimu de zdi se sanj,
Čuda mnogo stoči vanj.

Careviča večji diki
Bil je kvar o tej priliki,
Zderkne v morje de iz rok
Samostrel mu, žali Bog!
Vraga krog labud obširno
Plava zdaj ponosno mirno,
Včasih bliža se mu vmah,
Da mu v rebra pah na pah;
Se vertí in šale vganja,
Careviču se priklanja,
Ter po rusko dá mu tak
Žive hvale glasen znak:

O, carevič, moj spasitelj,
Ti mogočni moj rešitelj,
Ne žaluj, od zdaj de još
Tri dni jedel nič ne boš.
Ker nezgoda ta je k sreči
Tvojih del korist nar večí,
Mnogo slave, prida več,
Tik sta, vedi, tvojih pleč.
Nisim, kar se zdim ti, tica,
Ja kraljeva sim divica,
Krokarja ti nisi vžgal,
Černošolcu smert si dal.
Nikdar tebe več ne zabim,
Zate v brigi ne oslabim,

S tabo zmir bo moja moč,
Hodi z Bogam, lahko noč!
To izrekši tica zgine,
Sin in mati, dan ko mine,
Čas ko pride sanj in veš,
Gresta spat, pa — clo na teš.
Sin zbudi se, tre očesa,
Muhe nočne z glave stresa,
Gleda lep in vidno mlad
Pred seboj ponosni grad.
Množ poslopij je velika,
Hiša hiše se dotika,
Cerkev je, zvonikov tam,
De prilike zmanjka nam;
Samostanov brez števila,
Nun in mnihov sila, sila,
In prostora krog in krog
Zid peljan je v siv oblok.
Vse zlatá, srebrá se bliska,
Ljudstva taka tma pritiska,
Vmes de veržena igla
Komaj prišla bi na tla.
Sin pokliče mater milo,
De pregleda čuda silo:
„Jenja, majka, sreče stud,
Vse zamore moj labud!“

Sin in mati gresta v mesto,
Lepo, gladko, svitlo cesto,
Urno dalej, notri sta,
Vsa na nogah množica;
Stegne, ulica šumijo,
Vsi zvonovi se glasijo,
„Slava! dika!“ krog doní,
Nemiga v tem kraju ni.
Ko nasprot so vsi derdrali,
Kor po cerkvah Boga hvali,
In kočij, kar spremi jih,
Ni mogoče šteti vsih.
Polno not lepot bogatih,
Spredej konj v opravah zlatih,
Toliko, de djala bi kdo,
Peska v morju več ne bo.
Vse ju diči, vse ju slavi,
Sinu blesketa na glavi
Svitla knežka krona že,
Kar na tron ga posadé.

Tak dognana reč je bila,
Mati v to je dovolila,
Vladati začel je on
Pod imenom: Knez Gvidon.
Puha sapa termoglava,
Bistro v morju barka plava,
Silnimu valovju vprek
Lomi pot si v daljni tek.
Zadoni — začetka lasno —
Rase — zdaj vse jednoglasno:
„Glejte, na otoku tam
Čudna stvar se kaže nam!
Pust je bil pred malo časa,
Dal ni čuti merve glasa,
Dom merčesa, grilov, kač,
Glejte, zdaj je vse drugač.
Krasno mesto tam se vidi,
Vse je zlato, strehe, zidi,
In ta lep, širok pristan!
Komu bil bi lepši znan?
Je glasovje še donelo,
Ko iz topa zagromelo
Je na gradu — vidni znak
Za postoj je strel enak.
Pride glasnik! „Na kosilo
Knez povabi družbo milo,
Kar na barki ljudstva je,
Pogostiti hoče vse.“
Aj, veselje! Kdo bi prašal,
Kdo se branil, kdo odlašal?
Vsi mornarji, važen roj,
So po koncu, v šajki koj.
Prihitijo berž do kraja,
Urno v grad, in sredi raja
Krog puhteče mize že
Kolobaroma sedé.

Knez veljavno se obnaša,
In mornarje zadnič praša:
Vi gospodje slavnih cen,
Kaj in kam je vaš namen?
Ti na to v odgovor dajo,
De povsot se vesti znajo,
Terg jim prvi je poklic
Z mehi sobolov, lesic:
„Več dežel smo obhodili,
To in uno naročili,
Bodi ti dovolj v odvet,

*

Vid'li skor smo ves ta svet.
 Zdaj ko je spečana roba,
 Stekla nam koristna doba,
 Obernili svoj smo brod
 In veslamo spet v izhod,
 Mimo ostrova Bujana
 V carstvo slavniga Saltana,
 De počitek nam bo slaj,
 Tam opravimo še kaj.“
 „Srečen pot na Okeanu
 K caru slavnemu Saltanu,
 Veseli me to zares“,
 Jim prijazno reče knez.
 „Ga pozdravite od mene
 Serčno, kakor duh me žene!“
 To izrekši jih pustí,
 Naglo ti na brod so šli.
 Brod je v morju višjim kmalo,
 Priča oestro mu gledalo,

On o bregu hodi sam,
 Bil je z dušo vedno tam.
 Vmah zatrese se širjava,
 Prek valov labud priplava:
 Zdravstvuj, reče briga zgol,
 Kaj te grudi, kateri bol?
 Ti si mračen, knez prekrasen,
 Ko deževja dan nejasen,
 Žalovati tak, zakaj?
 Dobro volje bodi raj.
 Knez na to mu reče tužno:
 „V sodu de pobotam kužno
 Dobo pretečenih dni,
 Rad očeta vidil bi.
 Pa le šibka je ta nada,
 Ter me žalost zlo napada,
 Tako de občutja spor
 Serce mi razdene skor.“
 Koj labud na to mu reče:

„Samo to le? Ta ti steče,
 Se premeni v manjši stvar,
 Zleti v barko tje komar!“
 To izrekši mahne s krili,
 Morje v brizganje prisili,
 Hipoma je v slani tok
 Knez zavil od zgor do nog.
 In na mah se kerči, kerči,
 Z nosam skor na zemljo terči,
 In komar je prav za res,
 Ves komar naš mili knez.
 Zabrenčí, šumi čez morje,
 Vhiti brod, in neke skorje
 Cep zavetje varno da,
 Živa duša zanj ne zna.

(Dal. prih.)

Dopisi.

Iz Štajarskega. (Slab kraj za vinorejsko šolo.) „Slov. Gosp.“ piše v tej zadevi to-le: „Štajarski deželni odbor je potrdil predlog dotične komisije, da se naj kupi za vinorejsko šolo blizu Maribora ležeče posestvo imenovano „Pikardija“ in še vrh tega 50 oralov grajskega gozda „pri treh ribnikih“. Iz dveh važnih vzrokov se celó ne skladamo s tem kupom. Prvič ni niti v „Pikardiji“ niti v grajskem gozdu dobre vode, in zato je ves kraj nezdrav. Posebno nezdrav pa je kraj, v katerem je grajski gozd, ker razun tega, da nima dobre vode, je tudi vsa zemlja močvirna in iz 4 velikih ribnikov se vzdigujejo zmirom hudi, nezdravi hlapi. — Moramo reči, da v celi mariborski okolici ni nobenega tako nezdravega kraja kakor je ravno ta „pri treh ribnikih“, v kterega se namerjava postaviti prava „huda luknja“. Vsi prebivalci, ki se tamo naselijo, zbolijo kmalu za hudo mrzlico, ktera, če se ravno odpravi, v kratkem spet pride. Drugič. Bo posestvo celó raztrgano, ker od „Pikardije“, kjer bodo stanovali učitelji in učenci, do onega mesta v grajskem gozdu, na katerem se bo napravila vinorejska šola, je pol ure hodá, in iz nekterih mestnih ulic je pot dosti krajša do imenovanega gozda, kakor od „Pikardije“. To sta dva važna vzroka, zakaj mi nakupa teh posestev za imenovano šolo celó ne moremo odobriti. Sicer pa to ni samo naše mnenje, temuč vseh onih mariborskih mestjanov, ki to stvar dobro poznajo in ki zato z nami vred obžalujejo, da se bode toliko denarja (60.000) potrošilo za zavod, ki je sicer zelo potreben, ki bo vendar stal na nezdravem mestu. — Nam so sicer dobro znani vzroki, zakaj se od neke stranke ravno te dve posestvi za nakup priporočate. Čuditi pa se vendar moramo, da pri celi komisiji ni bil nikdo, ki bi se bil temu nakupu zastran nevedenih velikih napak energično upiral! Ker kup še ni sklenjen, upajmo, da še se ta stvar nekoliko premisli!“ — Tedaj povsod stranke, če tudi „res publica“ škodo trpi!

Iz Sevnice. (Vabilo na tabor.) Možje slovenski! Drugi dan maja meseca, to je, prihodnjo nedeljo, se zberemo vsi v Sevnici (blizu Zidanega mosta in Krškega) na tabor. Tam se bomo pogovarjali o starih in svetih pravicah, ktere ima vsako ljudstvo, ktere toraj tudi mi Slovenci hočemo in moramo tirjati, da se nam dadó. Možje slovenski! Tudi za nas je čas, zadnji čas, da srčno in neustrašeno stopimo na noge, da se možato potegnemo za svoj narod in njegovo dobro, in pokažemo, da smo vsi Slovenci v misli in duhu edini, čeravno so nas nesrečne okoliščine raztrgale. Slišali ste,

kako krepko in navdušeno so se lani naši bratje v Ljutomeru, v Žavcu in Šempasu pri Gorici zbrali; slišite še zdaj, kako se mislijo povsod na tavžente in tavžente zbirati in tirjati, da se nam Slovencem dá, kar nam gré po božjih in človeških pravicah. Tudi mi ne smemo in nočemo za njimi ostati. Tudi mi hočemo, da se bode našim otrokom boljše godilo, kakor se nam godí. Ne dajmo, da bi nam naši zanamci mogli očitati, da ob času, ko se vsi narodi z duhom bojujejo za svoj napredek in svobodo, mi nismo oglasili se za svobodo svojega naroda in njegovo prihodnost. Kdor trka, temu se odpre; enoglasno trkajmo in tirjajmo tudi mi!

Toraj pridite vsi brez razločka od bližnjih in daljnih krajev

2. maja ob dveh popoldne na tabor v Sevnico.

Tam bomo sklepali in zahtevali od visoke vlade: 1. da se zedinijo vse dežele, kjer Slovenci prebivajo, v eno skupino; 2. da se vpelje v naše ljudske in srednje šole slovenski kot učni jezik in se napravi posebno pravniško učilišče na Slovenskem; 3. da se vpelje slovenski jezik v uradnije na Slovenskem; 4. da se osnuje gospodarska šola za sevniki, breški, kozjanski in sosedne okraje; 5. da se napravi most čez Savo pri Sevnici in Brežicah.

Rojaki! V obilnem številu pridite in pokažite svetu, da vam je mar za vaše pravice in za srečo vaše slovenske domovine.

Živeli Slovenci! Živela Slovenija!

V Sevnici sredi meseca aprila 1869.

Lenček Alojzi, državni poslanec in župan na Blanci; Potočin Martin, posestnik v Št. Petru na Zidanem mostu; dr. Razlag Jakob, odvetnik v Brežicah; Dereani Lenart, mizar in občni odbornik v Sevnici; Hotko Franc, posestnik v Globokem; Kapler Jože, doktor med. v Krškem; dr. Mencinger Janko, koncipient v Brežicah; Ogorelec Miha, občinski odbornik iz Pišec; Hlebec Janez, obč. svetovalec v Blanci; Cimparšek Franc, posestnik v Sevnici; Bogovič Rok, posestnik v Artičah; Žvar Janez, obč. odbornik iz Maršivjih lože; Vrstovšek Anton, obč. svetovalec iz Pišec; Starkelj Janez, posestnik in mesar v Sevnici; Šetinec Andrej, obč. odbornik v Št. Lenartu; Razlag Jurij, krčmar v Globokem; Praunseiss Franc, trgovec in obč. svetovalec v Sevnici; Volk Janez, župan v Zabukovji; Šetinec Janez, obč. odbornik v Bukovšku; Požun Mat., občinski in okrajni odbornik iz Zabukovja; Bregar Matija, posestnik v Globokem; Chicco Franc, obč. in okrajni odbornik v Brežicah; Ivanc Andrej, okrajni odbornik iz Stolovnika; Kreašič Jože, obč. odbornik v Črncu; Ogorelec Peter, kovač v Globokem; Petrišič Franc, posestnik v Št. Lenartu; Sitar Zdravko, srenjski uradnik v Blanci; Smole Ivan, posestnik v Sevnici; Urek Janez, posestnik v Globokem; Vršič Jože, župan v Velikem

še dolgo bomo morali čakati, predno se bo na mestu, na katerem sedi minister uka, razumel naš jezik! Vsaj pa bi bilo želeti, da bi se on v tej zadevi posvetoval z možmi, ki bi ga mogli o tem bolje podučiti.

To je torej gotovo, da je šolska postava proti ustavi, proti deželnim pravicam, da je tudi proti §. 19. postave o splošnih državljanskih pravicah, da je tudi proti priznanemu načelu enakopravnosti vseh narodov, da greši proti zdravemu poduku v materinem jeziku, da ima naravnost ponemčujoče namene, in da se jej protivi tudi ta okoliščina, da otrok, ki se ima s sedmim letom

začeti učiti, ki pa ima potem ostati v priprostem, delavnem življenji, vseh teh učnih predmetov ne more prebavati. Mogoče je otroka tudi duševno umoriti.

Iz vseh teh razlogov in pri ogromnem delu, ki se ne dá razbrati in vrediti, ni mogoče kaj družega nasvetovati, nego naj se popusti ta postava; jaz bom toraj za ta nasvet glasoval, in le želim, da bi to postavo izdelala taka osoda in da bi se pa pri novem posvetovanji tako izdelala, kakor jo tirjajo avstrijske razmere, ne pa kakor jo je morebiti kdo po želji, svetu in ukazu ministra uka za plačo izdelal po tujih izgledih. (Pravo! pravo! v desni sredini.)

Rusko-Puškinovih Petero

v slovenskim jeziku svobodno petih po Ivanu Koseskim.

V. Car Saltan in knez Gvidon.

Pravlica.

(Dalje.)

Mimo ostrova Bujana
V carstvo slavniga Saltana
Žene veter dan in noč
Urno barko puhajoč.
V delji se zazre dežela,
„Subi kraj!“ je glas veršela,
Barka plunka že v pristan,
Ljudstvu vsim prihod je znan.
Car Saltan povabi v gosti
Vse mornarje k mizi prosti,
Zmir za njim čez dol in kom
Ukomarjen vratolom.

Tiho car sedí v dvorani,
Njega krog ministri zbrani,
Tmav pogled je jasen gerb,
Serce de mu grudi skerb.
Sestri dve pa z Babariho
Pazite pozorno tiho

Vse besede skoz in skoz,
Kaj izleze — gad al gos?

Ko so vsi ob mizi bili,
Praša car: Prijatli mili,
Kam, čemú, pokaj, in kod,
Je težavna bila pot?
In domá — je dobro, hudo,
Vam je znano kako čudo,
Ste prijatli, je prepir,
Al bo vojska, al bo mir?

Vodnik reče na prašanje:
„Ni nikjer preslabo stanje,
Cenili smo ves ta svet,
In povsod se dá živet.
Čudniga je scer veliko,
Vender čudov prvo sliko,
Nam enake znano ni,
Vid'li smo pretekle dni.

Bil je sterm otok nedavno
V morju pust, pripraven ravno
Le za gade, gnjezda tic,
Neobljuden kraj mravljič.
Se ni želo, se ni paslo,
Nič ni skor na njemu raslo,
Samo sred nebrojnih gob
Lep, visok, in senčen dob.
Zdaj popotnim je očitno
Lepo polje rodovitno,
Mestu ki na njem stoji
Na tim svetu para ni;
Pozlačene strehe, zidi,

Cerkve, hiše, krasovidi,
Vertogradi, lehe rož,
Vsiga neverjetna množ.
Gradu temu čisto zlatim,
Tak velikim, tak bogatim,
Ukazuje knez Gvidon,
Ki ti pošle svoj poklon!“

Car Saltan se grozno čudi
Rekši: „Ak me smert ne zgrudi,
Knez Gvidona, vbij me grom,
In te čuda vidil bom!“

Sestrampa pa ni po volji,
Zdi se jima mnogo bolji,
Koj začetka, tak al tak,
Zabraniti čin enak.
Z Babariho, zvito babo,
Zmedejo vse tri, ne slabo,
Zamotano pusto reč
Bolj in bolj, in zmirej več.
Starji vpije, kaj še, kaj še,
Take muhe so za mlajše,
Klamam kdo verjel bi tem?
Ja za večji čudo vem! —

„Znajte, tak pristavi zlobna,
V gojzdu nekim — hosta drobna
Rase v njemu tesna zlo —
Je drevesce jelkovo.
Veverca pod jelko poje
Čudno sladke pesmi svoje,
Čivka, žvižga medju tem
V ostermenje ljudu vsem.
Zraven pa oreške tare,
Lešnike izverstne šare,
Muzikalno vedno v takt,
Zerno vsako je smaragd,
Čisto zlato so lupine,
Delo noč in dan ne mine,
Tak zlatovja krog in krog
Silno velik je oblog.“

To de bilo bi mogoče,
Car Saltan verjeti noče,
Zlo jezi se naš komar,
Skor bi serda počil kar.
Zašumi okoli tetke,
Skusi dva in tri zaletke,
Ter ji želo zasadi,
Ta se koj na tla zvalí.
Desniga očesa sredo

Ji zadene, bola blede
V rokah družih pusti on,
Ter skoz okno ferkne von.
Tetka cvili ljute rane,
Družba vsa na noge plane,
Vjeti zverče, pa gorje,
To je varno v delji že.
Se ko pih naprej poganja,
Včasih tak prikazen sanja,
Je domá, na svitli tron
Vsede spet se knez Gvidon.

In na novo k morju hodi,
Dnes bo zvedel kaj on sodi,
Ker nemirna voda je,
In labud mu bliža se.
Zdravstvuj, knez ti moj prekrasni!
Pust si kakor dan nejasni,
Ktera skerb terpinči te?
Tak labud ga prašal je.
Huda želja dans me peče,
Mu Gvidon v odgovor reče,
Čuda nekiga de slast
Prišla meni bi v oblast.
Rase, slišim govoriti,
Znalo bi resnica biti,
V nekim gojzdu gostim zlo
Rdeče hojkice drevó.
Veverca pod hojko poje
Čudno sladke pesmi svoje,
Čivka, žvižga medju tem
V ostermenje vsim ljudem.
Zraven pa oreške tare,
Lešnike izredne šare,
Muzikalno, vedno v takt,
Zerno vsako je smaragd.
Čisto zlato so lupine,
Delo noč in dan ne mine,
Tak zlatovja krog in krog
Silno velik je oblog.“

Koj labud na to mu skaže:
Istina, in glas ne laže,
Slišal kar si, vse je res,
Nič hiperbole ni vmes.
Skoz in skoz je vse gotovo,
De raduješ se na novo,
Ti povem de čudo to
Moja znajdba je celó.
Ak te v istini raduje,
In kaj prida ti nasnuje,*

Zadovolim če te s tim,
Rada vse ti izročim.
Zlo zavzet ob novi sreči,
Vsih preteklih lepši, veči,
Verne v grad se knez domú,
Čudne bistva gleda tu.
Dvora svitliga na sredi
Se stermečimu pogledi
Nov očita hojke kras,
In se sliši petja glas.
Veverca je tam sedela,
Lepe ruske pesmi pela,
Platila oreške v takt,
Zerno vsako je smaragd.

Dragotine te metala
Je po dvoru, nasejala
Mu obilno vse plati
De ko sonca svit bleši.
Pesmi sladko tak donele,
De so serca vse prevzele,
Ljudstvo, v temu slika slog,
Dvora gnjeti se okrog.
Knez Gvidon se čudi jako,
Ter izreče hvalo tako:
„Slava tebi, moj labud,
Za izide, skerb in trud.
Plačaj Bog ti vse zaslužbe,
Daj ti dik in čverste družbe,

Sle, veselja tu in tam,
Kar želiš ju v sercu sam“.
Veverci de slava rase,
Iz kristala hiša dá se,
Krasna, proge čista klet,
Po arabski kip je vzet.
Dá ji v stražo dva junaka,
Po opravi, zrasti taka —
Vso pretehtaj možkih množ,
Sličnih našel več ne boš.
Veverci de čast in slava,
Knezu blago narašava,
Zapisuje jak pisar
Zlate v bukve vsako stvar.

(Dal. prih.)

Dopisi.

Iz Gorice. (*Briski tabor 25. aprila*) kazal je prav očitno, da narodna ideja ni več igrača, s katero se igrajo le nekteri sanjači, kakor mislita lahón in nemškutar, marveč presunila je ta ideja narod slovenski ves, kateremu je zdaj doli in gori, na desni in levi zvezda Danica, za katero verno hodi, da naposled doseže svoj cilj in konec. Ko je briskemu taboru prejšnjo nedeljo klubovalo jako neugodno vreme, vemo, da je mnogim nasprotnikom srce veselja igralo, da ni bilo mogoče taborovati in da je oplašilo ljudstvo, da ne pride drugi pot. Al na sramoti so ostali protivniki naši — dež, ki je zapreka bil prvemu briskemu taboru, bil je še le prav plodovit drugemu taboru, kajti v ogromnem številu od blizo 6000 rodoljubov zbralo se je 25. aprila, ki so kazali, koliko pomembo v njihovem geslu ima beseda „vse za domovino“! Sijajin je bil šempaški tabor in radostni se ga spominjamo; al važnejši še je bil briski tabor gledé na kraj, kjer je bil — na meji namreč, po kateri lakomni Talijan steguje svoje roké. Po pravici tedaj so odmevale v srci vseh pričujočih besede iz pisma dr. Jan. Bleiweis-a, ki tukajšnje Slovence imenuje „junaške graničare“ na meji italijanski. Kar je pa temu taboru še neko posebno zanimivost vtisnilo, bilo je tudi to, da poleg izvrstnih družih govornikov, ki so vajeni govorniškega odra, sta dva rodoljuba izmed ljudstva tukajšnjega odlikovala se z govori, ki so navdušili srca vseh tako, da gromovitih živio-klicev ni bilo ne konca ne kraja. Rad bi Vam obširno popisal prihod vrlih možakov, ki so prihajali od vseh krajev s zastavami, pozdravljeni z veselo godbo in živio-klici; al naj bi pisal še toliko, le malo bi mogel izraziti vse. Tudi govore vse bi rad priobčil, al ves list današnji bi bil potem le — taborišče brisko. Naj tedaj le bolj na kratko to-le povem. Taborovanje je gosp. dr. Žigon, deželni poslanec, in z gosp. Ern. Klavžarjem vred oče briskega tabora, pričel z navdušljivim ogovorom in nasvetom, naj taboru bode predsednik gosp. dr. Tonkli, advokat v Gorici in deželni odbornik. In vsa skupščina radostno pozdravlja ta predlog, po katerim se dr. Tonkli vstopi na mesto predsednikovo, zahvalivši se za skazano mu čast. Potem se začno govori po programu, ki je bralcem „Novic“ znan; govorili so dr. Tonkli, mladi rodoljub Vincenci Toroš iz Medane, gosp. Ernest Klavžar, gosp. dr. Lavrič in pa gosp. Matija Doljak, župan solkanski. Govori vsi so bili sprejemani z živahno pohvalo, in vseh 5 resolucij je skupščina sprejela soglasno. Najlepši red je vladal pri glasovanju. Ko je bila razprava vseh točerk končana, brali so se telegrami in pisma, ki so došla od vseh pokrajin slovenskih, in ki so učinjali živahno veselje. Gosp. Josip Noli, ki je prvo nedeljo osebno prišel kot zastopnik slovenskih

rodoljubov ljubljanskih na tabor naš, ki nam je po vodi splaval, pozdravljal je danes tabor s pismom, ki je izbudil veliko radost. — Nebo nam je prizaneslo danes tako, da mala rôsa ni ovirala taborovanje, al h koncu se zopet vlije ploha in zagrmelo je tudi prav hudo — znamenje, da bode menda še grmelo včasih, dokler si ne pridobimo narodnih pravic svojih, — al prav to nam je poziv: Ne vdajmo se!

Iz Sevnice. (*Tabor na Sevnici 2. maja.*) Slovenski narod si more zopet s zlatimi črkami zapisati svoj sijajni dan, poln navdušenosti narodne in živo pričo zrelosti našega naroda! 6000 do 7000 ljudi se je zbralo popoldne na taborišču blizo Sevniskega trga, ki so peš in na vozovih privreli iz štajarskih in kranjskih ob Posavji ležečih okrajev. Poseben vlak pripeljal je po železnici drage goste iz srede Slovenije, vrle Šokole s svojim starosto, iz Celja, Maribora, Ljutomera; bili so navdušeno sprejeti na sevniskem kolodvoru; izvrstna godba novomeška igrala je narodne melodije. Kmalu potem pridejo tudi dragi nam bratje iz Novomesta, Kostanjevice, iz Krškega in Brežic; tudi vrli sosede iz Hrvaškega so nas vkljub Rauchovim oviram počastili. — Začel je tabor ljubljani naš dr. Razlag s krepkim nagovorom, in predložil dr. Janko Srnce za prvosednika, in soglasni živio-klici ga radostno pozdravljajo za prvosednika. Govorili so župnik Ripšl o vpeljanji slov. jezika v šole in napravi više šole za pravoznanstvo v središču Slovenije, dr. Srnec o vpeljanji slovenskega jezika v uradnije, dr. Zarnik o zedinjenji Slovencev v eno kronovino, in dr. Razlag o napravi kmetiške šole v Sevniski dolini. Vsi ti predlogi v skozi in skozi izvrstnih govorih so bili navdušeno in enoglasno sprejeti. Zadnja točka pa o napravi mosta čez Savo pri Sevnici in Brežicah na mesto sedanjih brodov pa ni obveljala, akoravno je prvosednik predlog ta dvakrat na glasovanje dal; zmiraj je bila velika večina zoper njega, in tako je tudi padel. To je pač očitno znamenje zrelosti slovenskega naroda; niso ne taboriti le glasovalne mašine, za kar bi jih žole naših nemškutarjev rad naredil, — ampak možje so, ki dobro vedó, zakaj glasujejo, kaj se jim zdi koristno, kaj ne. Akoravno dopisnik ne razume razlogov, zakaj da je večina ta predlog ovrгла, vendar mora vsakega veseliti znamenje premisleka in zrelosti našega ljudstva. — Po točki o „zedinjenji Slovencev“ nagovoril je dr. Vošnjak zbrane taborite in posebno je nazočim možem iz kranjskih bližnjih okrajev priporočal pri prihodnji volitvi v Trebnem za poslanca vrlo izurjenega govornika dr. Zarnika. — Brali so se potem mnogi telegrami in pristrčno pismo dr. Jan. Bleiweisa, ki je izbudilo neizmerno navdušenost in pričujoči sin njegov dr. Karol Bleiweis pozdravil je še enkrat taborite v imenu svojega, po opravljenih zadržanega očeta. — In tako se je končal v najlepšem redu brez

jezik, o katerem ste ravno slišali, kako se mu na sveti godi. Že pred tisoč ali tavežent leti sta me sv. Ciril in Metod, apostola Slovanov, v svete knjige zapisala, in od onega časa do današnjega dne se glasim pri mašah od več kakor šestdeset milijonov pravoslavnih Slovanov. V moji besedi se bere še današnji dan sveta maša ali liturgija pri Rusih, Srbih in Bolgarih; v moji besedi se pri teh Slovanih opravljajo vsi sveti obredi. Drugih dvajset milijonov Slovanov pa, razun nekoliko isterskih in liburniških Slovencev in Hrvatov, mene ne rabi več pri mašah. Moji bratje, slovanski jeziki, se mogočno razlegajo po več kakor polovici Evrope, in so ravno tako krepki, kakor moji sestri, nemščina in romanščina. Slovenci, pri katerih sem rojen, pa so me pozneje opustili in sem za dolgo časa izginil iz njih pisem, dokler me ni v šestnajstem stoletju, pred tristo leti, zopet Primož Truber k življenju pri njih obudil in me drugočas v knjige zapisal. Od tega pa se zmirom bolj širim, zmirom krepkejši in srčnejši postajam, tako, da se zdaj ne bojim več nobenega družega jezika; saj sem ravno tako žlahnega rodú, kakor vsi drugi čislani in cenjeni jeziki Evrope. Posebno moč pa sem dobil v novejših časih, ko se v čitalnicah, bralnih društvih, zborih in taborih mogočen slišim. Jaz sem svojemu varuhu ali jerofu, nemškemu jeziku, že davno odrastel, in sem polnoleten postal. Kakor tak pa tirjam na podlagi božjih, človeških in cesarskih postav, posebno na podlagi 19. §. osnovnih zakonov ali postav, da se mi dajo in v resnici spolnijo vse pravice, ki mi že davno pripadajo. Te pravice pa, katerih tirjam, so:

1. da se po vseh cerkvah slovenskega naroda moja beseda glasi, da se božji nauk vsem vernim Slovincem, naj so na kmetih ali v mestih in kjerkoli po

sveti, v meni oznanuje. Jaz hočem v vsaki cerkvi, ako le na slovenski zemlji stoji, slišan in govorjen biti;

2. da se vsa slovenska mladina, mala in velika, po vseh učilnicah, najnižih in najviših, edino in izključivo le v moji besedi podučuje. Nemškemu in laškemu jeziku, mojima bratoma, dajem v njih toliko mesta in časa, da se ju Slovenci morejo za svoje potrebe popolnoma naučiti;

3. da se morajo vsa pisma in vsi zapisniki v občinah ali srenjah, pri cesarskih in deželskih gosposkah, kakor tudi pri drugih uradih, pri advokatih in notarjih Slovincem po slovenski pisati, in da morajo vse te gospóske in vsi ti uradi in činovniki (uradniki) slovenska pisma prejemati, in ko bi do najviše gospóske na Dunaji ali pred presvitlega Cesarja samega imela priti;

4. da se uradnikom in pisarjem v cesarskih kancelijah rok ali čas postavi, do kterege morajo slovenski znati, ako ne hočejo v druge kraje prestavljeni biti;

5. hočem se v vseh slovenskih družbah, zborih in društvih, v ktere Slovenci zahajajo, glasiti, in od kmeta tako kakor od gospoda čislan biti.

Tu sem svoje glavne tirjatve naštel, ktere naj Slovenci dosledno in trdno vresničijo. Jaz sem duša slovenskega naroda; po tem, da me, narod, govoriš in pišeš, živim jaz in živiš Ti. Brž ko mene zapustiš, nehaš narod biti in postaneš sodrga ljudi brez narodnih pravic. Taki ljudje tudi zgubijo svojo domovino; take ljudi vse gazi in tlači; taki ljudje so zavrženci svetá. Zato, moj ljubi narod slovenski, drži se mene, Svojega jezika; drži se vsega, kar je Tvoje; tirjaj svoje pravice, da bodeš krepko živel in da dosežeš slavo na zemlji!“

Rusko-Puškinovih Petero

v slovenskim jeziku svobodno petih po Ivanu Koseskim.

V. Car Saltan in knez Gvidon.

Pravlica.

(Dalje.)

Ladja pleše, veter piha,
Buta v kermo, jadra viha,
Zdi se, de šumi naprej
Na perutah barka zdaj,
Blizo stermiga otoka,
V sliki kriviga obloka;
Strelni znak je barki dan,
Urno ta hití v pristan.
Kraj dospevši v luki prosti
Knez Gvidon pokliče v gosti,
Bodi star, al bodi mlad,
Vse mornarje v slavni grad.
Židane so volje bili,
Dobro jedli, boljši pili,
Praša jih Gvidon potem:
Kam je teržtvo, kot in s čem?

Ti v odgovor to mu dajo:

Dobro nas povsot poznajo,
Plavamo veliko let,
Skor obšli smo ves ta svet;
S konji sploh smo kupčevali,
Tu kupili, tam prodali,
Zdaj domú je iti čas,
Pa je daleko do nas;
Mimoostrova Bujana
V carstvo slavniga Saltana
Pojdemo, in zmir gredoč
Tehtali prospeh na moč.

Knez jim te besede reče:
Bog vam daj, de gladko steče,
Mnogo prida dajo vam
Srečne čimbe tu in tam.
Ko pozdravite Saltana
Unkraj ostrova Bujana,
Mu recite: Knez Gvidon
Pošlje caru svoj poklon.

Gosti so se priklonili
In na daljno pot spustili,
K morju knez. — Labud že tam
Po valovju plava sam.
Knez mu reče: V srečo vera
Mene spet na tuje tera,
Ker zabave misli de
Meni zlo potreba je.
Koj labud perute dvigne,
Breg obrizga krog in krog,
Kneza z njim od las do nog.
On ko voda pcedí se
Hipno v muho premení se,
Ter po zraku zabrenčí,
In na barko tje zletí.
Špranja tam se najde kmalo,
Njem ugodno zakrivalo,
Tak popotnik skrivni knez
Clo zastonj se pelje dnes.
Mimoostrova Bujana,

V carstvo slavniga Saltana,
Plava brod ko sape dih,
Silno žene vetra pih.
Breg deržave te vesele
Jim pokaže se iz delje,
Urno dalej, še v pristan,
Skliče v gostje jih Saltan.
Ne gledé povab, ne zvanja,
Zmir med njimi priča djanja,
V dvor letí, v cesarski dom,
Naš pogumni vratolom.
Zdaj odpre ko se dvorana
Stermo gledajo Saltana
Na prestolu, — — blisk in tresk
Nam enak ne kaže blesk.
Krona sveti mu na glavi,
Pa nevolja de ga davi,
Priča v licu siv oblak,
In pogleda čmerni mrak.
S pusto babo Babariho
Kuharca in tkavka tiho,
Ihte polne, to se vé,
Blizo njega tam sedé.
Gledajo mu lice vedno,
Tehtajo besede sledno,
Vse prevdarjo, to in to,
Al bo dobro, al bo zlo.

Góste car za mizo vredi,
Vsede tud se sam k obedi,

Skleda pride, skleda gré,
Urno! — — smo ob zadni žé.
Zdaj pozvane car popraša:
Je že dolgo hoja vaša,
Kje ste bili, kam ste šli,
Kaj po svetu se godí?
In za morjem al je huda,
Ste veliko zvedli čuda,
Je li sloga, je prepír,
Žuga vojska, al bo mir?
In glavar mu tako reče:
„Tudi tam različno teče,
Dans je dobro, jutro ne,
Tam ko tū prememba je.
Vse po čez, ni ravno hudo —
To de poglavitno čudo
Vidli smo, gotovo res,
Morskiga valovja vmes.
Bark pristanju clo ugoden
Je otok, nekđaj neploden,
Blaga poln današni dan,
Pod imenam raja znan.
Mesto je na njem prekrasno,
Imenitno, sreče glasno,
Djanju vsim kazaven bliš,
Pozlačenih polno hiš.
Cerkev, stolpov je dostojno,
Ljudstva noter clo nebrojno,
Nikdo vboštva ne pozná,
Vse se sveti od zlatá.
Sredi krasniga naselka
Pa stoji rudeča jelka,
In pod jelko v kraju tom
Iz kristala mali dom.
Po kvadratu svitle kuče

Veverca se bistro suče,
In oreške dan in noč
Pridno grize na vso moč;
Lešnike visoke cene,
Vse lupine, strôki, mreene,
Jedru bližna roba vsa
Je zlató in platina.
Jedra pak so kamni dragi,
Diamanti, oniks blagi,
Krizolit, opal, ahát,
Kalcedon, beríl, granát.
Veverci je budno brambo,
Dragotinam varno shrambo
Knez izvolil, čverst pisar
Piše v bukve vsako stvar.
Iz lupín denar se kuje,
Pridno krog se s tem kupčuje,
Silne kupe jeder pa
Knez v obrest po svetu dá.
Bodi dosti — izročeno
Vse po vsem z besedo eno —
Na otoku temu vsak
Starim Krezu je enak.
Koč in bajt se pa ne vidi,
Le poslopju slični zidi
Po okrožju tem bležé,
Ki se dvorske hiše zdé.
Temu mestu tako krasnim,
Na otoku slave glasnim,
Ukazuje knez Gvidon,
On ti pošlje svoj poklon!“
O povedbi zgodbe skupne
Jako car Saltan osupne,
Gledati vse to z očmi
Se skomina mu cedí.

„Ak me, reče, smert ne zmane,
Scer močí mi kaj ostane,
Me nikak ne vstavi zlom,
Vse te čuda vidil bom.“
Kuharca in zvita tkavka,
Babariha, zmot motavka,
Vse tri slike polznih kač,
Mislijo pa vse drugač.
Govoriti tkavka jame:
Kdo o tem se nek zavzame,
Veverca de grize sad? —
Vidno k tem jo sili glad!
Kar o drugim hvalno skaže,
Je prašanje al ne laže,
Pa recimo de je res,
Pičlo čuda le je vmes.
Ja povem vam večji čudo:
V morju vihra vreme hudo,
Zgorej žuga grozni kap,
Spodej puha slap na slap.
Se derví valovja mnogo,
Zvižga, psika, siča krogo,
Ter čez breg se zavalí,
Skupne kraje potopí.
Plane von ko blisk oblakov
Tri in trideset junakov,
Svitlih kakor jutra zor,
Vodja jim je Černomor.
Čudo to je imenitno,
Dan za dnevam stanovitno,
Jasno kakor zrak nebes,
In do zadne pike res.

(Dal. prih.)

Národní običaji.

Prstenkanje.

Národná igra dekliška v Istri.

Popisal J. V.

Dekleta, kadar ih je mnogo, hoteč igrati to igro, se lepo posedejo na okolo; vzamejo rožico i prsten, ter ena meju njimi srečka najprvo, ka bode prstenica, to je, ka bode skrivevala prsten; a potle, ka bode gankarica, to je, ka bode vganjevala v kih rukah je prstenica, prsten sknila. Srečka se pa tako-le: „binguli banguli prekončiron, čiči biči temperiči, čika čaka, uš baraka, ena vila, a biš paka“; ili: „jenoga, dvakuti, trikuti, čičere, pega, lega, smokva, lokva, denjo, dič“; na katero pride zadna beseda tega srečkanja, ona je prva prstenica a druga gankarica. Sedeče devójke drže sklopljene roke, kadar prstenica gré od druge do druge počemši igro segajoč vsakej v dlani, kakor da bi vsakej skrivši prsten pustila; a gangarica gré za njo pazljivo gledeč, kadi ga je ona za spravo pustila. Ko je prstenica vse devójke obšla, praša gankarico, kadi je prsten? Gankarica noseč rožico vganjeva do trikrat; ako trikrat ne vgane, ga gre prstenica na novo skrivat, i to tako dolgo, dokler ona vgane. Kadar gankarica vgane, kadi je prsten, sede ta na mesto one, ka je imela prsten v roci. Vstavša se devójka vzame prvej gankarici roko iz rok, ter gre s prstenico in sè še eno devójko, ki si jo same odberete, eno malo na stran; da se pogovoré vse tri, kega mladiča bi njej namenile; pogovorivši se pridejo nazaj, pak govori prstenica bivšej gangarici, ka se takrat vstane: „Pomoz Bože, mlada!“ ona odgovori: „tako budi stara (Bog ti daj

starost dočeka), odkuda sunce viliza?“ ona reče: „od zgora“; „a kamo zapada?“ ona odgovori: „zdolom“; „ča ti je najdraže?“ ona reče: „Bog, otac, mat, brati, sestre“; ona druga pita: „ča još? jisti, piti, lepa roba, zdravlje“, i tako gré prašanje i odgovaranje naprov; a naj zada, kadar nima več kaj reči, odgovori: „nu, neka bude, jedan lep, dobar mladič.“ Ko ona to reče, jej dá rožico i prsten na rožici govoreč: „to ti je poslal ta i ta; rožico za ljubav, a prsten za verovanje, ako ti je drago vzeti ga; ako bi bila zadovoljna, si stavi prsten na prst, a rožico pod grlo, ako ne bi pa bila zadovoljna ž njim, neće prijeti ni rožice ni prstena, pak jej morajo iti družega izbirati. Ako su jej pak izbrale kega za porugati jo, vžamši ona rožico in prsten ter sve skupa tja vrže rekoč: „sada glejte, kako sam hitela rožicu i prsten, tako bim i njega, da je ovde, i da ga morem. Dvakrat se ga more odvreči, a tretjikrat treba, da se zadovolji, ž njim. Ona devójka, ka je bila prstenica, bode potle gankarica, ona pak, pri kterej je prva gangarica vganila prsten, bode prstenica, pak se počne skrivanje i vganjevanje prstena na novo, samo nesme skriti prstena v roci ene, katerej so vže mladiča namenila, i to se ponavlja, ako imajo časa, dokler vsakemu dekletu mladiča ne namenijo. — S to igro si napravijo dekleta večkrat tak smeh, da od smeha vsa igra prestane. To igro dekleta igrajo najraje spomladi, v leti i jeseni, po vrtih v hladi, ali k igri ne pripusté nijednega možkega ni gledati ni poslušati.

Dopisi.

Iz Koroškega. †. (3. zbor koroških učiteljev.)
Zadnji zbor koroškega učiteljskega društva, v katerem

so se pri Slovanih toraj veleli staroste, starešini, in so bili najstariši členi rodbine. Z dostojanstvom glavarstva pa je tudi bila zvezana čast vojvode in kneza (mašnika, duhovna), kar je Bulgarin tako lepo dokazal („Russland übersetzt von Brackel“ I. str. 285).

Knez, duhovnik pa je bedel nad darivnim kome-
nom — ognjiščem — nad župo; zato ime župa v
pomeni: duhovnija (parochia), župnik duhovnik,
plebán, farnešter, glavar onih, kateri se zbirajo okoli
ognjišča — darivnega ognja — župe.

Iz pomena: ogenj, ognjišče so toraj nastali
pomeni: domestici, Hausgenossen, vojska, čeljad,
župljan, in pomen glavarja, kneza, duhovnika
— vojvode: župan, ker župan je zapovedoval za
vse svoje, kateri so bili okoli njegovega ognjišča, in
tudi daroval za-nje, in nje vodil na vojsko.

Iz korenike gup — žup urere, calefacere, co-
quere itd. se tudi prav naravno daja izpeljevati rusko-
poljski: župa, salisfodina, mesto, v katerem so sol
župili — varili; župelišče, sepulcrum, mesto, na
kterem so mrtve sežigali, župelec, scarabaeus,
menda po žareči, ognjeni barvi, primeri: Leucht-
käfer, Glühwurm itd.

Župnice, župnjaki se tudi velijo travniki
kraj hoste ležeči, bodi-si da so bile lastine županove;
resničniše in verjetniše pa, ker so na takih travnikih
darivni ogenj užigali in mrtve sežigali. Takošni trav-
niki imenovani: župnjaki so v moji rojstni vesi ime-
novani: Kralovci; in nad travniki hosta z imenom:
gomila, in res še sedaj se v njej vidijo grobne go-

mile (mogile) kakor tudi v bližnji vesi imenovani Žu-
petinci.

Analogične vzore nahajamo tudi pri starodavnih
Indih, kjer sâbha pomeni luč, ogenj (primeri slov.
Sobot, ime gore na Štorskem in Šleškem, kjer se nahajajo
spominki solnčnega častja) in sâbhja, focus, prosapia,
ognjišče, rodbina. K tej besedi so postavili Müller,
Kuhn in Benfey ime staro-škandinavske boginje:
Sif, žene Torove, ki je po takem bila boginja ognja,
ognjišča, zato v Eddi stoji, da ima „swardfestr“,
to je zlate vlasi. Jaz še primerjam staroškandinavsko
Sifi, Verwandter, sifiar, Freundschaft, sifjadr, ver-
wandt, in pritrjujem Mülleru, kateri iz sâbha, sâbhja
tudi izpeljuje nemško: Sippe, Sippschaft, in še pri-
denem gotinsko: siponeis, discipulus.

Tako tedaj tudi pri teh arjanskih narodih so po-
meni za domačine žlahto, rodbine vzeti iz po-
menov ognja in ognjišča.

S slov. župa, župan je sorodno staropruski su-
ponê, litevsko: župonê, materfamilias, in da je
župan starodavna slovanska beseda, potrjuje stara li-
stina iz leta 1081., v kateri se govori o glavarjih mi-
šenskih Slovanov tako: „seniores villarum, quos lin-
gua sua vocant Supanos“ (glej: Marker „das Burggra-
fenthum“. Meissen str. 133.)

Župa, župan, suponê, župonê imajo toraj
različne korenike od besed: sâbha, sabhja, Sif,
sifi, Sippe, siponeis, ali pomenijo izvirno eno: ognji-
ščan, ognjiščanin.

Rusko-Puškinovih Petero

v slovenskim jeziku svobodno petih po Ivanu Koseskim.

V. Car Saltan in knez Gvidon.

Pravlica.

(Dalje.)

K temu koj labud pristavi:

„Razodeni kaj te davi,
Najde se, zna biti, moč,
De pomaga mem gredoč“.

Knez načerta kakor sledi:

Morje nepokojno, vedi,
Hruje, tuli, vrè, kipí,
Kviško val na val derví.
Čez obrežje tak se zverne,
Daleko de vse zagerne,
Bran ne vstavi ga nikak,
Jezero je niže tlak.
Hipno kakor blisk oblakov
Tri in trideset junakov,
Svitlih bolj ko paden sneg,
Plane von na suhi breg;
Vsi ko sonca žar blešeči,
Bistri, mladi, lic rudeči,
Clo gotovi v bojni spor,
Vodja jim je Černomor.
Hotel viteze bi take
Za prijazne mi vojšake,
Moj bi bil vesolni svet,
Ja med perve kneze štet“.

Koj labud na to mu reče:

„Ta malenkost zdaj te peče?
Pripovedba vsa je res,
Mervice ni zmote vmes.
Tuga tvoja pak je prazna,
Meni moč je dana razna,
Viteze leté ti v dom
Dnes ta dan poslala bom.

Vsi so bratje meni pristni,
Serčno vdani, zmir koristni,
Želje moje vodba vsim,
To storijo kar želím.
Tak tedaj umirjen bodi,
Ter domú veselo hodi,
Unkraj praga komaj boš,
Te pozdravi cela množ.

Knez Gvidon je potolažen,
Sercu v mirnim upa blažen,
Noviga poguma vnet,
Verne se v poslopje spet.
Na predmete v morju razne
On očesa vpira pazne,
Vedel rad bi vsako reč,
Bodi manjši, bodi več.
Glej! se vmah poveršje strese,
Dvigajo valovja vse se,
Slap na slap, vihari beg,
Brizga pene v stermin breg.
Hipno kakor blisk oblakov,
Tri in trideset junakov,
Jekla svitlih, sonca žar,
Na obrežje plane kar.
Dva po dva, vsi velikani,
Belolasi, obri zvani,
Stopajo naprej ko v bor,
Vodnik jim je Černomor.
Možko spredej ta primaha,
Brez ponosa, zdetja, straha,
Ravne mere gré naprej,
Blizo vrat je mestnih zdej.

Pripovedbo tak opravi,
Nikdo ji besed ne vstavi,
Car Saltan se čudi zlo,
Ne razumši kaj je to.
Knez Gvidon jezí se grozno,
Sede urno — skor prepozno —
Dragi tetki bliz očes,
In jo piči zdaj zares:
V levo jo okó zadene,
Ojstro tak, de ta počene,
Vivši se togot in zla,
Piški slično koj na tla,
Aj! — in slepa na očesu
Trepeta na vsim telesu,
Vse na noge plane kar,
Lovi, davi, vpije car.
Tode muha — — kdo jo vjame?
Ferk skoz okno! — ter jih same
Tetki v strežbo zapustí,
Knez domá otet šedí.

In ob morju zopet hodi,
V mislih to in uno sodi,
Po valovju brez zamud
Se približa mu labud.
„Zdravstvuj knez ti moj prekrasen,
Kaj si čmern in clo bezglasen?
Le odkrito mi povej!“
Tak labud mu reče zdej.

Knez v odgovor dá mu tako:
„Zelja v čut me zbada jako,
Vlastnik biti nekiga
Redke cene čudeža“.

Se nasprot Gvidon napravi,
De spodobno jih pozdravi
In prijazno spremi v grad,
Clo do mestnih pride vrat.
Ljudstva skup veliko steče,
Poslušaje kaj poreče
Ta al uni idši v dvor,
To izusti Černomor:

Vlada nas je sem poslala,
Ter nam strogo ukazala,
Čuvati — pomozi Bog! —
Mesto tvoje vsih nadlog.
Varovali bomo živo,
Vsaki dan nepremeljivo,
Iz uterjenih ograd
Krasno mesto zlih napad.
Nam odperle morske duri
Bodo zmir se v isti uri,
Kakor dnes tak sledni dan
Bomo kraju zvesti bran.
Zdaj se moramo ločiti,
V nam prijazno morje iti,
Zemlje zrak nas tare zlo. —
To izreki zginejo.

Veter jako v morju piha,
Jadra barke kviško viha,
Ta po vodi speši tak,
Tice kot peruta v zrak;
Ob otoku stermim plava,
V luko krasno namerjava,
Top na gradu zadoni,
Barka k bregu prihití.
Stare vade knez ne zabi,
Vse mornarje v grad povabi,
Jih gostuje kakor gré,
Sam k obedu z njimi jé.
Bivši gostba dokončana
Knez poprašá kapitana,
Kak, od kod, in kam gredó,

Al jim je po volji šlo?

On odgovor sliši ta-le:

Skusbe naše niso male,
Plavali smo mnogo let,
Prehodili ves ta svet
Smo zlato in jeklovino,
Vsake sorte dragotino,
Tu v prospeh kupili čist,
Tam prodali vse v korist.
Zdaj je ladja napeljana
V carstvo slavniga Saltana,
De se skusi, kako nam
Stekla bo namemba tam“.

Knez na to: Koristna cesta

Pelji vas iz tega mesta

V kraje, kjer Saltan je car

Glasoviti gospodar;

Mu recite te besede:

„De po volji vse mu grede,

To želi mu knez Gvidon,

Ki mu pošlje svoj poklon“.

Se podajo v ladjo gosti,

In Gvidon ne čaka dosti,

Gre na breg ob morju sam,

Na valovje gleda tam.

Koj zamaja se širjava,

Na poveršji vmah priplava

Blizo brega naš labud,

Gleda pazno kneza tud.

„O labud, ponosna slika,

Reče knez, me iti mika,

Gledati očetov dom,

Mi pomagaj, prosil bom!“

Vmig labud perute dvigne,

Z njim ob vodi trikrat švigne,

Zlo valovje zašumi,

Ter Gvidona oškropí.

Hipno dana je premena,

In rumeniga seršena,

Ki za ladjo puhne jak,

Čujemo brenčati v zrak.

Vjame ladjo, si poiše

Kot primerne njemu hiše,

Tak se pelje v špranjo skrit

Urno dalej potnik zvit.

Veter puha, buta, ruha,

Dalej, dalej barka smuka,

Vrenje vod planjava je,

Trese skor obrežje se.

Mimo ostrova Bujana

V carstvo slavniga Saltana

Speši barka, v luki zdaj

Se porine v mirni kraj.

Imenitnih tujcev dosti

Car Saltan povabi v gosti,

Z njim letí v poslopja dom

Nepovabljen vratolom.

Pervi tam gospodje zbrani

Krog Saltana so v dvorani,

Ves je zlat, prav sreče gerb,

Lice pak očita skerb.

Sestri dve, in zvito tiha

Pusta baba Babariha

Pazijo, kot so, z očmi

Štirmi željno ga vse tri.

Car pomenka ne odlašá,

Koj prijazno goste praša:

Nu, prijatli, kako je,

Iz dežele ktere ste?

Tode prej ko govori se,

Je dostojno, tak mi zdi se,

Vrinuti želodcu saj

Tečniga oprava kaj.

To natez bo truplu dalo,

Iz pokritja misli gnalo,

Lilo scer medico v glas,

In veselje na obraz. — —

(Dal. prih.)

Dopisi.

Iz Trsta. (Tabor pri Trstu.) O tej zadevi piše „Primorec“ to-le: 25. aprila so se sešli najveljavniši možje iz tržaške okolice ter so soglasno sklenili, da se ima tabor napraviti 20. junija pri Frnetiču mej Opčino in Sežano. Obravnati se imajo na tem taboru sledeče reči: 1. Naj se vse slovenske dežele zedinijo v eno kronovino z eno politiško deželno upravo in enim deželnim zborom; 2. naj se v vse šole in urade na Slovenskem vpelje slovenski jezik in naj se v Ljubljani napravi juridična akademija; 3. naj se tržaški mestni ustav tako preuredí, da bo pravičen Slovencem in Lahom; 4. naj se v tržaški okolici napravijo tri slovenske glavne šole in šola za kmetijstvo; 5. naj se župani v tržaški okolici vsake tri leta na novo volijo, in naj se njih uradno okrožje razširi; 6. naj se računi in poračuni za mesto Trst in okolico tako delajo, da se bo videlo, koliko dohodkov in stroškov ima Trst in koliko okolica; 7. naj se vžitnina v okolici pobira tako, kakor postava velepa za kmečke občine, med ktere spada tržaška okolica po postavi; 8. naj se železnica čez Predel kakor hitro mogoče dodela; 9. naj se poljski čuvaji v tržaški okolici zopet postavijo. — Isti list naznanja, da v dvorani mestne čitalnice je bil 6. dan t. m. glavni zbor mladega „Sokola“, pri katerem so se pretresovala društvena pravila in volil odbor. Zbora se je udeleževalo 65 udov. Izvoljeni so bili: France Andrej Pleše,

Matija Žvanut, Ignacij Doksat, Ivan Franjo Kovšca, Ivan Zor, Matevž Šepf, Ferko Krsnik, Niko Trifič in Ivan Valenčič. Po volitvi odbora nagovoril je odbornik gosp. I. Kovšca zbrane Sokole; v nagovoru je med drugim rekel: Pozor, mladi Sokol! Čuvaj! Ne daj se nenadoma napasti! Ti imaš orožje svojega čistega, poštenega imena v roki: imaš uma svitli meč, stojiš pod varstvom zakona, ako pravo postavno korakaš na široki poti pravice. Evo ti tvoje orožje, to rabi in nikdo, najljutiji tvoj sovražnik ne, te ne bo prekanil, te ne bo premagal, ter podjarmil, uničil. Priporočam toraj tebi, mladi Sokol, modrost, pošteno možko obnašanje, mirnost povsod!

Ormuz 14. maja. — Narodna čitalnica se je tukaj 9. dne t. m. pri gosp. Štegar-u odprla. V odbor so izvoljeni gg: dr. Petovar za ravnatelja, dr. Magdič za podravnatelja, Gruškovnjak za tajnika, Simonič za blagajnika, Goričan, Hanželič, Štegar, Zidarič, Hrzenjak in Kotnik.

Na Kalcu 15. maja. — Po prvem naznanilu so se še pridružili ti-le gospodje kot odborniki tabora: Dubrovac Vinko, duhovnik v Kastavskem; Gärtner Jože, trgovec v Bistrici; Jelovšek Tone, trgovec v Bistrici; Jelusič E., duhovnik v Kastavskem; Knafelc M., podžupan v Knežaku; Koren Matija, deželni poslanec v Planini; Križaj Tone, c. k. poštar v Šenpetru; Marek Ivan, duhovnik v Kastavskem; Lavrič Jurij, trgovec na Rakeku; Premuda J., duhovnik v Kastavskem; Tanc J.,

upal takrat mu dati, nisem mu mogel reči: da. Danes pa, slovenski možje iz Štajarskega, Primorskega, Koroškega in z njimi tudi vi kranjski Slovenci, danes dajte odgovor na to vprašanje neumrlega cesarskega princa, — recite, da se razlega čez hribe in doline: Dajte nam Slovenijo!

Slišalo in videlo se je očitno, da je silen vtisek naredil ta govor na veliko množino ljudstva. Potem stopi na oder dr. Vošnjak, zastopnik Štajarskih Slovencev in deželni poslanec, z živahnimi živio-klici sprejet, in v imenu bratov naših na Štajarskem potrjuje potrebo in korist združbe Slovencev. Mi štajarski Slovenci — je med drugim rekel, dobro čutimo kakor vsi drugi, da se naš stan zboljšati more le potem, ko se združimo v eno teló; potem ne bomo podložniki drugemu narodu, ampak gospodarji v svojem domu. Tujec, ki glavo ošabno pokonci nosi, ne more skrbeti za naš prid in blagor, in to zato ne, ker ne pozna naših potreb za duševni napredek. Al tudi v materialnem oziru pridemo na bolje. Dozdaj je 5 deželnih glavarstev, potem zadostovalo bi eno v središču kronovine — v Ljubljani. Pripomoglo bi to k zmanjšanju državnih stroškov in vposled tega kolikor toliko v znižanje davkov. Tudi deželne priklade bi se utegnile znižati. Zdaj moramo mi Slovenci na Štajarskem podpirati vse nemške naprave, slovenskih pa nam nič ne napravijo. Zedinjeni v eno teló imeli bi svoje, česar potrebujemo. Zato iz dna svojega serca podpiram reso-

lucijo o zedinjenji Slovencev. — Živahni dobro- in živio-klici so sledili dr. Vošnjakovemu govoru.

Za njim stopi na oder dr. Tonkli, deželni poslanec in odbornik goriški. Taboriti ga sprejmejo z živahnimi slava-klici. V imenu goriških svojih rojakov pozdravlja skupščino ter poroča, da goriški Slovenci so že v lanskem šempaškem taboru soglasno izrekli željo po združbi s Kranjci in drugimi Slovenci. Ker Avstrija od Slovencev zahteva davščin in vojakov, tedaj je naravno, da nam tudi ona kaj dá. Da se Slovenci ohranimo in čedalje višo omiko in veljavo dosežemo, neobhodno nam je potreba, da se moremo razvijati po svoje. Avstrija je žalibog žalostno skušnjo doživela, da je zgubila Slovence na Laškem. To ne bi bilo mogoče, ako bi se bila združba avstrijskih Slovencev že davno zvršila in bi se bratje naši na Laškem ne bili pollaščevali. Zato — naj obračamo stvar kakor koli — živa potreba nam je zedinjenje nas vseh v eno kronovino. — In navdušeni živio-klici so se odmevali od taboritov zastopniku goriških Slovencev.

Pri glasovanji za to resolucijo, kateri so odločno pritrdili telegrami tudi iz Koroškega*) in Primorskega, se je kazala tako navdušena edinost, da je rodoljuba dobro délo videti, kako 30,000 Slovencev kliče: Dajte nam Slovenijo! (Konec.)

*) Koroška je poslala iz Jezerske srenje tri voze za slovenski narod prav gorečih zastopnikov, med temi je bil gosp. župnik, župan in en srenjsk svetovalec.

Rusko-Puškinovih Petero

v slovenskim jeziku svobodno petih po Ivanu Koseskim.

V. Car Saltan in knez Gvidon.

Pravlica.

(Dalje.)

Zdaj začnimo! — Kje domá ste,
Kaj pri vas koristno raste,
Je po redu vse okrog,
In kupčija, gré od rok?
Zdravje dobro je, al hudo?
Vam je znano kako čudo,
De na svetu se godí,
Tukaj pa v opombi ni?

Reči to v odgovor čuje:
Tam ko tu premembe snuje,
Zgodba pride tak in tak,
Zadovoljen tud ni vsak.
Ak o čudih govorimo —
Brez omahanja recimo,
Čudo nar bolj čudno vsih
To je v šumu slapov zlih.

Je otok na morju krasen,
Grad na temu ljudstva glasen,
Not se gleda dan na dan
Čuden zgod, obširno znan.
Morje v mah se burno dvigne,
Žvižga, vihra, kviško švigne,
Vse je kip, vertín, vihar,
Puha čez obrežje kar.
Plane von ko blisk oblakov
Tri in trideset junakov
Na pomorski breg nakrat,
Jekla svitlih bolj ko zlat.
Mladi vsi so velikani,
Dlana silni, serca vžgani,
Borbi kos, pogumen kor,
Vodja jim je Černomor.
Paroma jih strogo vodi,

Pazno celi grad obhodi,
Tak de clo prepričan je,
Kak po redu biva vse.
Straži taki ni prilike,
Carstva male in velike,
Ves obhodi križem svet,
Tacih ni nikakor spet.
Knez Gvidon, ki jako sluje,
Temu mestu ukazuje,
In po nas ti pošlje on
Prav prijazno svoj poklon“.

Car Saltan posluša razno
To pravlico pazno, pazno,
Ter izreče radoved
Zapopadek tih besed:
„Smert na mene če ne plane,
In mi zdravja dost ostane,
Protivagi vsi v okom
Vse te čuda vidil bom“.

Tihi ste, tak pusta tkavka,
Kakor kuhnje uravnava,
Ne prederznete se zdaj
Tem nasprot izreči kaj.
Ne tak zvita Babariha,
Ta v pišalke druge piha,
Če spoderkne tu al tam,
Se oberne koj drugam.
„To ni vroče, to ni hladno,
Reče baba, cene zadno;
Bodi laž, al bodi res,
Zmir žlabranja stari ples.
Nič ni čudniga v ti basni,

De v orožju jekla glasni
Kadkada pomorski trop
Zapustí navadni kop;
Na otoku se pokaže,
Tam opravi prazne straže,
Ne izrekši čaj ne daj,
Zgine v morje spet nazaj.
Bolji kakor slične spake,
Zvediti reči je take,
Ki naklonijo korist —
Jutro — ak ne miglej tist.

Čuj tedaj! Za morjem sivim
Se carici mladi divim,
Ta vse druge prekosi,
Krog in krog enake ni.
Te carice lepe, krasne,
Prednosti so svetu jasne,
Od pogleda nje zadet
Sleherni je hipno vjet.
Sonca svit za dne osrami,
Družbo v tmi z blišobo mami,
V kitah luna sveti se,
Ki od sonca zalši je.
Diamantna žarna liska
Sedmi zvezd na čelu bliska,
Svit premaga vsih danic,
Razun svita njenih lic.
Vsak bi djal de v zraku plava
Veličanska nje postava,
Vidši jo v poslopju krog
Zračnih se verteti nog.
Glas besede njene mičen
Slavcovim je petju sličen. —

Zgodbe te je tak izid,
 Boljiga kdo dá mi v prid?
 Gosti vsi na to molčijo,
 Pravde z babo se bojijo,
 Car Saltan se čudi res,
 Misli pa le tak — počez.
 Knez jezí se brez prevdarka,
 Nekaj smili se mu starka,
 Ti občutki zaderžé,
 De do zadniga ne gré.
 Pridno pa brenčí okoli,
 Ter po koži pazi goli,
 Kje bi shranil šiljat ost,
 De imela bi zadost.
 Suče dolgo se v okrogí,
 Zdaj — nakrat se vsede vbogi
 Starki lica tik na nos,
 Krepko — desi bil je bos.
 Vbode! — — Silno z ного vprè se!
 Babi kar mehur napné se,
 Tam kjer bil je žela vdor,
 Precej nos je krogla skor.
 Aj! zavpije Babariha,
 Groze, bola komaj diha,
 Složno tuli družba vsa:
 „Lovi, davi, vbite ga!“ —
 Vse zastonj! Kjer dvor je glasen,

Pa okoren, prepočasen!
 Nagel on, in zmir leté,
 Je domá v poslopju že.
 Koj Gvidon se k morju verne,
 Proč očesa ne oberne,
 Verh valov šumečih tud
 Se primaja naš labud.
 „Zdravstvuj knez ti mladokrasen
 Reče mu, zakaj neglasen?
 Spet žaluješ, — le o čem,
 Tega, serček, ja ne vem.“
 Knez na to labudu reče:
 Mene ta opazba peče,
 Vse se ženi kakor znam,
 Neoženjen ja sim sam.
 Kaj želiš, labud popraša,
 Mar se ktera že zanaša,
 Si, zna biti, svojo zbral,
 Tu al tam besedo dal?
 Čuj izpoved zdaj resnice,
 Reče knez zarudši v lice,
 Je podert za mano most,
 Vidil boš, de nisim prost.
 Zlo za morjem, daljne delje,
 Ljudstva bivajo vesele,
 Sreče verh, nazemski raj,
 Knežtvo prvo vsih sedaj.

Diva tam živí mogočna,
 Kakor prav'jo, silna, ročna,
 Umna, mlada, lil'je cvet,
 Kdor jo vidi, koj je vnet.
 Primeta se tak očesa
 Tega krasniga telesa,
 De ju ne oberne preč,
 Jo zazrevši, nikdar več.
 Ta lepota, rajska, dična,
 Je ob dnevu soncu slična,
 In po noči zatemní
 Luno, zvezde, kar bleší.
 Igla pa deržeča kite
 V temnosvitlo krono zvite,
 Je blešeče lune šip,
 Tode zalši — rajski kip.
 Hoja je lepote stranske,
 Druge skazbe veličanske,
 Méd je nje besede glas,
 Vse je čudo, lišp in kras.
 Tak je med ljudmi pravlica,
 Zagonetna govorica,
 Ki se čuje tak počez,
 Tode kdo ve, al je res.

(Dal. prih.)

Dopisi.

Iz tržaške okolice. Δ (Zahvala.) Našo srčno zahvalo za gostoljubno sprejetje naših pevcev in primorskih taboritev vsem rodoljubom in domorodkinjam, ki so okinčale njihovo zastavo, pa tudi Sokolu v Ljubljani. Nadjamo se, da bode nam prilika, na našem taboru vam povrniti vaše gostoljubje. Živili Kranjci!

Tržaški primorci.

Iz Barkole 22. maja. $\ddagger$. — Ste li čitali v časniku „Cittadino“, kar je pri glasovitem obedu govoril g. Nabrgoj? — Sloga je res lepa reč; al to ni sloga, ako se narodno pravo slovenskega naroda potopí v gospodstvo tujstva. Slovenec nikjer ne tirja tega, da bi se mu posebna pogača pekla, a drugim jemale njihove pravice; al sveta mu je dolžnost, da čuje nad tem, da se njemu nikodar ne kratijo pravice postavne. Volilci so Vas izvolili, da naravnost hodite pravo pot, nikomur na ljubo, nikomur na žal, zmiraj le na blagor narodu našemu! Izprašajte si svojo vest: ali je tako?

Iz Idrije 20. maja. (Delitev premij za goveda) je bila danes tukaj pod vodstvom gosp. J. Debevca, zastopnika c. kr. kmetijske družbe. Mestni župan gosp. Höchtel in župan spodnje Idrije gosp. Leskovec sta stališče za živino, v tri razrede razdeljeno, prav dobro ustanovila in okusno okinčala; vrh tega je tudi domača godba veliko množico ljudstva, ki je prišla od bližnjih in daljnih krajev, ves čas kratkočasila. Počastili so to kmetijsko slovesnost tudi c. kr. vodja idrijske rudarije gosp. Lipold, mnogi uradniki in častita duhovščina. — Pripeljali so živine 44 glav, in sicer 12 bikov, 8 telic in 24 krav, večidel prav lepe. Blizo poldne je komisija, obstoječa iz mestnega župana gosp. Höchtelna, predstojnika idrijske kmetijske podružnice gosp. fajmoštra Jan. Majnika iz Žirov, in še iz treh izvedencev, namreč gosp. Majerja iz Vipave, gosp. Kavčiča iz Podberja in gosp. Leskovica iz spodnje Idrije, živino po natančnem ogledu sodila in enoglasno pripoznala: prvo premijo za bike: grofu Lantieri-u iz Vipave, drugo Jan. Otrin-u, kmetu iz Nove vasi, tretjo Antonu Kavčiču, kmetu iz

Dobračove; — prvo premijo za krave: Francetu Ferjančiču, posestniku v Vipavi, drugo pa Janezu Lapajne-tu, kmetu na Vojskem, — za telice premijo prvo Janezu Otrin-u, kmetu iz Nove vasi, drugo Matiju Kavčiču, kmetu iz Savraca, tretjo Antonu Bradaški iz Hlevnega vrha; — očitno pohvaljeni so bili: Anton Kavčič iz Dobračove za lepega bika, grof Lantieri iz Vipave, Lorenc Zelenec iz Idrije in Pavl Grošel iz Stare vasi za lepe krave. — Potem, ko je gosp. Debevec premije razdelil in je komisijno opravilo končano bilo, je gostoljubni župan idrijski gosp. Höchtel ne le samo ude komisije, temveč tudi vse uradnike, duhovščino domačo in okrajno — okoli 40 oseb — k sebi v gostje povabil. Do 5. ure popoldne smo obedovali prav izvrstno, navdušene napitnice so se glasile Njih Veličanstvu cesarju, ministru kmetijstva grofu Potockemu, družbi kmetijski itd. Lahko se reče, da je bil ta dan res dan veselja ne li obdaranim kmetom, temveč tudi komisiji. Očitno je bilo na vsako stran, da denar, po tej poti povzdigi živinoreje kranjske namenjen, dosegel bode svoj cilj in konec.

Iz Žužemberka 20. maja. (Delitev premij za govejo živino) smo imeli danes pri nas. Kot zastopnik družbe kmetijske in voditelj komisije je prišel gosp. Šolmajer iz Ljubljane. Mesto delitve je bilo dobro izbrano, lepo okinčano in s slavalokom zaznamovano. Gosp. župan Vehovec in ljubljani naš gosp. kaplan Novak sta oskrbela vse prav okusno. Prignali so na prejmišče 5 bikov domače reje požlahnjene z miricodolsko krvjó, 10 telic in 9 krav, požlahnjenih z mariahofersko, belansko in miricodolsko krvjó. Komisija, ki je bila iz prav izvedenih mož, je priznala premije tako-le: Za bike: premijo prvo Jožefu Turku iz Ratij, drugo Martinu Eržeku iz Malega Liplja, tretjo vdovi Franciški Treo-vi iz Male vasi, — očitno pohvaljena sta bila še bika Jožefa Turka iz Ratij in župana Vehovca iz Žužemberka, — za telice: premijo prvo Matiju Jutrasu iz Pristave, drugo Mihelu Mauserju iz Rdečega Kamnja, tretjo Antonu Kastelcu iz Mrzle Luže; — očitno pohva-

V ta namen imamo mnogo agentov ali oskrbnikov tujih zavarovalnic v svoji deželi. Ti vlečejo vsako leto veliko denarja iz dežele, in vnanji deležniki ali akcijonarji se bogatijo. Ves ta denar bi lahko v deželi ostal, ako bi osnovali lastno deželno zavarovalnico, in ko bi vsak posestnik primoran bil pristopiti tej deželni napravi. To se pa lahko doseže, ako slavna vlada privoli, da po potu deželne postave se napravi taka posilna deželna zavarovalnica, in stroški bi bili prav nizki, ako bi se dotično plačilo nabiralo ob enem z davki. V tem smislu bi bila na enkrat vsa posestva zavarovana, in za tavžent goldinarjev zavarovane vrednosti bi se po taki osnovi vsako leto plačalo le malo krajcarjev.

Tako tedaj skrbimo tudi za materijalni svoj blagostan; spoznaje, da le tedaj bode naš narod prav srečen in veljaven, kadar imamo bolj premožne kmete in rokodelce. Do tega pomagajmo si sami, in Bog nam bo pomagal.

Glasovanje je kazalo enoglasni sprejem te resolucije. In tako je bil taborov program pri kraju. Ko še dr. pl. Premierstein, notar v Tminu, v imenu ondanjih Slovencev srčno pozdravlja tabor, poprime končno besedo predsednik dr. Jan. Bleiweis; zahvaluje se ces. komisarju za vljudno pričujočnost njegovo, in vsem taboritom, ki so došli iz vseh okrajin slovenskih in sosedne hrvaške in so vkljub neugodnemu vremenu nepremakljivi ostali na taborišču ter se navdušeno udeleževali razprav, sicer pa se vèdli tako mirno in v tako lepem redu, da se vsi moremo ponosno vrniti na svoj dom, dodavši 6 taborom slovenskim novega velikanskega.

Pred razhodom taboritov bila je še mila svečanost. Gospodičine ljubljanske so s krasnimi narodnimi trakovi, venci in svetinjami venčale zastave predragih gostov. Pred venčanjem pa je gospodičina Ema Tomanova z lepim govorom navdušila krdelce tū zbranih zastavničarjev.

Rusko-Puškinovih Petero

v slovenskim jeziku svobodno petih po Ivanu Koseskim.

V. Car Saltan in knez Gvidon.

Pravlica.

(Dalje in konec.)

S tem doverši knez dvomljivo;

Gleda ga nekako sivo

Medju tem molčé labud,

Zadnič tak izreče čut:

„De se sreče ne oskubiš,

Pazno tehtaj, pred ko snubiš, —

Včasih zakon da gorjé,

Zmirej gladko tud ne gré.

Priročena pa ženica

Ni postarna rokovica,

De bi kar za pas jo djal

Ter si urno drugo zbral.

Tak tedaj premisli umno,

Derži pravde se pogumno,

Zadnič de, ko stekel pes,

Te ne zgrabi britki kes.“

Knez na to: „Ja tako menim,

Doba je de se oženim,

Sim pretehtal sem ter tje,

Končno sodim, čas de je.

Za carevno, ne še znano,

Serce moje tak je vžgano,

De do nje, ne vedši kam,

Križem sveta šel bi sam“.

Tica je odgovorila:

„Iti dalječ — ni ti sila,

Bliz ti je osoda vsa,

Ženska tista, glej! — sim ja!“

To končavši h kraju švigne,

Iz vodé se hipno dvigne,

Gre v germovja gosti kraj,

Pride kneginja nazaj.

Na povelju černolasnim

Bliska luna z oblami krasnim,

Na obočnim čelu spred

Sveti zvezd se trikrat pet.

Veličanska nje postava

Bistri serni slično plava,

Sladke simfonije kras

Je besede njene glas.

Tog jo gleda, tog in često

Knez Gvidon sedaj nevesto,

Na nje usta prvi vkus

Bil je sercu oster brus.

K materi jo pelje urno,

Pokleknivši reče burno:

„Glejte, mamka, sim si zbral,

Tej besedo, serce dal.

Ta mi bo, nobena druga,

Slava, raj, ponos, supruha,

Meni sreča, tebi hčer,

Vsim veselje v enomér.

De živimo zmir veseli,

Nama blagoslov podeli,

Mati de posveti vse,

Kar ljubav sklenila je.

Se prikloni par pokorni,

Kip ta prime čudotvorni,

Nad nju glavi ga vertí,

Solz potok se ji cedí.

Jih ljubezni zagotovi:

Bog vaj' krepko blagoslovi,

Vama v žitju sreče daj,

In po smerti sveti raj!“

Knez predolgo ne mudi se,

Večer isti poročí se,

In se vede kakor gré,

Sina sta si svesta že.

Po valovju veter piha,

Derzni barki jadra viha.

Ta letí postojne let,

Komaj sledi jo pogled.

S puham silnim, zmirej večim,

Proti ostrovu stermečim

Se poganja vihri v bran,

Nagloma zderčí v pristan.

Knez povabi nezamudno

Vse mornarje v grad priljudno,

Jim omisli tak obed,

Kakor nikdar še popred.

Ko je družba skupej zbrana,

Knez popraša kapitana,

Kje domá so, kam gredó,

Kak je tu, al tam biló?

Ta odgovor so mu dali:

Zemljo vso smo preveslali,

Zlo različen terg je naš,

Geslo: Kupim, kar prodaš!

Stekla zdaj nam dana doba,

V dnar spremenjena vsa roba,

Mislimo, vrniti de

Nam posledna ura je.

Mimo ostrova Bujana,

V carstvo slavniga Saltana

Nam grozí še dolga pot,

Polna truda, polna zmot.

Iztok ima svoje zmede,

Se vreteno tud zaprede,

Al nezgoda pride v dir,

Sreče nam je treba zmir.

Reče knez: „Prijazna zvezda

Bodi vašim trudu mezda,

Spremi do Saltana vas,

Ohranite v sercu nas.

Spomnite mi scer cesarja,

Tistih krajev gospodarja,

De obiše naš otok,

Prej ko steče vgodni rok.

V sklepa žar sim večkrat pihal,

Včasi upal, včasi zdihal,

Vidim zdaj de zdih in up

Se mu zdita dober kup.

Želja scer, ta ga je gnala,

Vender hoja zmir zastala,

Zdaj pa rečem in na glas,

De je priti zadni čas“.

Vbarkajo se urno gosti,

Knezu pak je truda dosti,

On ne hodi k morju več,

Mika ga — vsa druga reč.

Mimo ostrova Bujana

V carstvo slavniga Saltana

Plava barka, rahli hlad

Križem piha spred in zad.

Se pokaže zdaj dežela,

Suho! suho! iz veršela

Zadoni veselo krog,
 Poterdi to straža v rog.
 Veter puha, drega, goni,
 Barka se na breg nasloni,
 Jenja tak z valovjem bor,
 Hajdi! vsi mornarji v dvor!
 Tam sedi na tronu slavnim,
 Zlata čistiga sijavnim,
 Z dvorskim bleskam ves obdan,
 Tugo v sercu, car Saltan.
 Moč je scer izraz telesa,
 Čmerno bliskata očesa,
 Sercu de pokoja tem
 Manjka, je očitno vsem.
 Levo pazi zvita tkavka,
 Desno kuhnje opravljavka,
 V sredi, zmir za zmede vnet,
 Babarihe redki cvet.
 Preže niso opustile,
 Štiročesnim, kot so bile,
 Zvest ostal je radoved,
 V smislu celim tih besed.
 Car Saltan gostuje dično
 Vso gospodo, in prilično,
 Ko dovoljen bil je vsak,
 Poglavarju reče tak:
 Vam prospeh gospoda bodi,
 Al ste dolgo že na vodi?
 Je za morjem dokaj zmot,
 Al kaj čudniga ondot?

To v odgovor so mu dali:

Sveta smo dovolj spoznali,
 Tud po družih zemljah je
 Jasno, cvetno, gladko vse.
 Čudo nar bolj imenitno
 Pa zagleda se očitno,
 Obernivši se v zahod,
 Sred kipečih morskih vod.
 Tam otok leži prekrasen,
 Grad na njemu slave glasen,
 Cerkev poln, poslopij, hiš,
 Vse je zlato, kras in bliš.
 Blizo knežke hiše, vedi,
 Rase jelka, dvora v sredi,
 Je pod njo kristalni dom,
 Veverca živahna v njom.
 Zverče krotko to in čudno,
 Zmir veselo, šalno, budno,
 Zgrizene tam noč in dan
 Lešnike dervi na stran.
 Delo nikdar ne premine,
 Suho zlato so lupine,
 Jedra pak opal, rubin,
 Kalcedon, in turmalin.
 Zverče noč in dan se straži,
 Plod pobira, kletka snaži,
 Tako raste zlat na zlat
 Knezu v enomer zaklad.

Čudo to pa ni samotno,
 De ne vrine kdo pohotno
 Na medeni se otok,
 Dal je stražo mili Bog.
 Burno se valovje dvigne,
 Vre, kipí, na kviško švigne,
 Hujši, hujši buta v breg
 Sem ter tje slapovja beg.
 Proti suhim se oberne,
 Čez pušobne kraje zverne,
 Njive, trate, gojzd in log
 So poplava krog in krog.

Zdaj nakrat ko blisk oblakov
 Tri in trideset junakov —
 Nepričakan strašni vhod —
 Iz kipečih plane vod.
 Čversti vsi so velikani,
 Bojnih želj, poguma vžgani,
 Zmag si svesti, slavni kor,
 Vodja jim je Černomor.
 Ak se ves ta svet obhodi,
 Cena vsih armad presodi,
 Najdel bo se čverst in jak,
 Tode tim ne bo enak.
 Ženo take gizde dične,
 Celi svet de nema slične,
 Je pridjal si knez Gvidon,
 Ker i v tem je zurjen on.
 Na prestolu ni še bila,
 Krone nikdar še nosila,
 Ženska takih prednosti,
 Te milote, teh moči.
 Pervikrat ki jo zagleda,
 Kakor čmelj al osa meda,
 Se je prime, nikdar več
 Ne potegne misli preč.
 Je po dnevi soncu slična,
 Bolj ko zvezde v noči dična,
 Vso blešobo, blisk in tresk,
 Zatemni v kresnični lesk.
 Njenih las bogate kite,
 Umno v krasne vence zvite,
 Skup derži blešč, jeklén,
 Diamantov poln grebén;
 Šipu lune scer oblika,
 Tode lepši, soncu slika,
 Je na čelu zgornji krog
 Zvezd sedmerih zal oblog.
 Vsi povabljeni smo bili,
 Dobro jedli, bolji pili,
 Zadnič volje zlate vse,
 Mlad in star, plesalo je.
 Po spodobni smo zahvali
 Se potem na pot podali,
 Rekel nam je knez Gvidon,
 Pošlje de ti svoj poklon.
 Zraven pak ti to le reče:
 „Njega živo v serce peče,
 Ker ne spelješ, kar si djal,
 In na to besedo dal“.
 Ko je to se tak izreklo,
 Je Saltana tudi speklo,
 On na mah povelje dá,
 Bark de naj se napeljá.
 Babariha, štren motavka,
 Kuharca in zvita tkavka,
 Upajo de mem gredoč
 Še ovreti vse bo moč.
 Car pa bil je volje slabe,
 Ter zavpije: Tiho babe!
 Al sim dete, al sim car,
 Kdo je tukej gospodar?
 Znajte, čas je, koj se grede,
 Poberite svoje zmede! —
 To izrekši zaceptá,
 Vsak razume, zdaj veljá.
 Glavo dvigne bolj visoko,
 Mizo dregne s krepko roko,
 Von iz izbe, z durmi — hlop!
 Vsim se zdi, — je sprožil top.
 Gnan po sili radoveda
 Knez Gvidon na morje gleda,

Se razloči vsaka stvar,
 Krog in krog molčí vihar.
 Voda gibca ni kazala,
 Kip neskončnega zerkala
 Morje zdi se, ves obód
 Novi svet spijočih vod.
 Iz lazurnih delj priplava
 Krasna barka, Bogu slava,
 Dvombe ni, o srečni dan,
 Tam se bliža car Saltan!
 Vidši morja perve proge
 Plane knez Gvidon na noge,
 Slast, veselje, vuga zgol,
 Berž po stopnici navzdol.
 „Mati, vpije, oj matuška,
 Supruga, priserčna duška,
 Oče moj se bližajo,
 Skor že tik preluka so“.
 Bolj in bolj primika ladja,
 Zreti kaj Gvidon se nadja,
 Prime bistri teleskop,
 Želja skor zaprè mu sop.
 On na barko gleda pazno,
 Zgorej vidi, de ni prazno,
 Koj Saltana tam spozná,
 Vpert ki deljevid imá.
 Tetki stale ste na strani,
 Gledale otok neznani,
 Babariha starši vmes
 Ne oberne proč očes.
 Oglasijo se zvonovi,
 Isti čas gromé topovi,
 Pride že nasprot Gvidon,
 Serčen prvi je poklon.
 Ter Saltana z Babariho,
 Tetkama in družbo tiho,
 Bivši vsikdej spred in zad,
 Knez prijazno spremi v grad.

Vhodne koj visoke vrata,
 Svitle clo srebrá in zlata,
 Pričajo, de bo krasót
 Vidlo se nebrojno not.
 Tri in trideset junakov,
 Zatemnivših blisk oblakov —
 Velikani v zlatu clo —
 Glavna knežka straža so;
 Vsi visoki, ravni, smeli,
 Herkuli bi dnes se zdeli,
 Silovito hrabri kor,
 Vodja jim je Černomor.
 Na dvorišu pak širokim,
 Pod drevesam ne visokim,
 Vidijo kristalni dom,
 Veverco živahno v njom.
 Zverče to veselo, čudno,
 Nikdar mirno, nikdar trudno,
 Lešnike razjeda v takt,
 Zerno vsako je smaragd;
 Tudi drugi kamni dragi,
 Diamanti, oniks blagi,
 Krizolit, opal, ahát,
 Kalcedon, beríl, granát;
 Kamnje drago hrani v meške,
 Druge dragotine težke,
 De ji pridejo spod nog,
 Brizga po dvorišu krog.
 Vse lupine, vsi olupí,
 So zlato, visoki kupi
 Te zaveržbe krog ležé
 In dvoriše razsvetlé.

Zdaj na mah odpró se vrata,
 Jagod bisernih in zlata
 Vsa leskeča, svitla vsa,
 Se prikaže kneginja.
 Na povelju černolasnim
 Sveti luna z oblami krasnim,
 Ob obočnim čelu spred.
 Bliska zvezd se trikrat pet.
 Veličanska nje postava
 Bistri serni slično plava,
 Sladke simfonije kras
 Je besede njene glas.
 Pelje pa pod pazho eno
 Lepo, tode starši ženo,
 De je mila svekervá,
 Zgodba nam spoznati dá.
 Car osupnjen gleda pazno,
 Vmah razume zmedbo razno,
 On zavpije hrupa vmes:

„Al so sanje, al je res!“
 Kar ne more več izreči,
 Jamejo mu solze teči,
 On objame ženo nem,
 Sina tud spozná potem.
 Slavi, diči zlo nevesto,
 Hvali narod, hvali mesto,
 K mizi vsi potem gredó,
 Krogoma se vsedejo.

Aj! je bila to pojedna,
 Bogatije take vredna,
 Vse vladarje stre obúp,
 Prej ko sprav'jo tako skup.

Zlobni sestri z Babariho
 Splazite se tiho, tiho,
 Prej ko je mogoče preč,
 Ni jih bilo v družbi več.
 Kakor vedle, kakor znale,
 So po kotih se skrivale,

Vse jih iše, car i sam,
 V šupi najdejo jih tam.
 Govorile so resnico,
 Prispoznale vso krivico,
 Rahliga je čuta car, —
 Tode proč jih pošlje kar.

Te prigodbe skupno djanje,
 Boste rekli, so le sanje, —
 Nu! — Čeravno vse ni res,
 Zernja je nekoliko vmes.

Komaj h koncu družba zbrana
 Vleče v postljo car-Saltana,
 On nabasan bil je tak,
 Štirih noscov stoče vsak.
 Jez o slavni ti pojedni
 Sim se hrani vklanjal sledni,
 Jedel zlo sim, bolj še pil,
 In na stran ne kaplje zlil.

Slovensko slovstvo.

* *Računica za male realke i za samouke* je imé knjigi, ktero je naš rojak gosp. Ivan Tušek po nalogu kr. hrvaškega namestništva spisal za hrvaške realke. V rokah imamo že prvi del, drugi je še v tiskarni. Da se ta knjiga smé na stran postavljati dotičnim nemškim, to pričajo vladni presojevalci, ki so jo potrdili. Glavne misli, ki nas to pisaje sprehajajo, so te-le: Veseli nas, da se naši rojaki do naroda, med katerim živé, tako vrlo obnašajo in njegovega narečja tako naučé, da so kos ondašnjim domačinom; žalibog, da od naših učiteljev, prišlih izmed Nemcev, tega ne moremo reči, marveč sém ter tje še celó čujemo, da naš jezik zaničujejo. — Veseli nas, da naš rojak sosednemu narodu spisuje šolske knjige; a še bolj bi nas veselilo, da bi jih spisoval svojemu narodu, kar bi gotovo rad, ker je pred tremi leti službe prosil pri naši realci, a dobil jo je drugi, ki se ne more ponašati niti s tem, da je že spisal ktero knjigo niti s tem, da bi umel naš jezik. Ta knjižica nam je tudi dokaz, da imamo sposobnih domačih učiteljev, ali raztreseni so po drugih deželah; je pa tudi porok, da kmalu dobimo izvrstne šolske knjige, ako dosežemo to, da se bode v naših gimnazijah in realkah učilo v domačem jeziku; tudi je pokazan pot, po kateri se dobé šolske knjige, ako je vladi v resnici mar za-nje. Poslednjič je dokaz, da mora najprej biti postava, in še le potem se spisujejo šolske knjige. In res nikjer na svetu ne najdemo šolskih knjig brez šole, v kateri bi se imele rabiti, le Dežmanovci drugače mislijo, in tudi to samo takrat, kedar gré za postavu, ktero nam ne privoščijo. Naj to naznanilo sklenemo z vprašanjem do naših gimnazijalnih in realnih učiteljev: kedaj nam kdo izmed njih spiše slovensko računico za gimnazije in realke? Prosimo odgovora.

Dopisi.

Iz Koroškega. (Oklic.) Nekteri dvomijo, drugi zopet poprašujejo: bo li letos na Koroškem tabor ali ne? — Vsem skup se toraj naznanja, da zaradi nekterih okoliščin in vedno nestanovitnega vremena do sedaj napraviti ga ni bilo mogoče. Vendar pa podpisani odbor za-nj potrebne priprave snuje, in ga misli septembra meseca okoli malega Šmarna oklicati. Če bo mogoče, napravil se bode eden na spodnjem, drugi na zgornjem Koroškem. Zato se prosi, da naj tudi drugi domorodci za oni čas ljudstvo pripravljajo.

Osnovni odbor.

Iz Postojne. (V čitalnici naši) bode v spomin obletnice njene „beseda“ v nedeljo 6. dne rožnika t. l. zvečer ob 8. uri po sledečem programu: 1. Zbor kmetijskih fantov „Slovanska reč“; 2. slavnostni govor; 3. samospev „Mojemu čolniku“; 4. deklamacija „Slovenka sem“; 5. tombola; 6. glediščina igra „Županova Micika“ in 7. zbor kmetijskih fantov „Slovencev dom“. Vstopnina za čitalnične ude 15 kr., za neude 30 kr. K tej veselici vabi uljudno odbor.

Iz Kamnika. — Mnogozaželeni dan, dan slovesnega odpora naše narodne čitalnice je bil 30. dan meseca maja. Odločene so bile za to slovesnost prav okusno okinčane sobane čitalnične v Hostnikovej hiši, ktere kinč je vsacemu tujcu zaznamoval kraj slovesnosti. Že zjutraj začeli so dohajati gosti iz Ljubljane in drugih krajev. Veselja in radosti je igralo srce rodoljuba videti, kako navdušeno so se sprejemali in pozdravljali naši gostje povsod. Posebno pa so si prizadevali rodoljubi v bližnjem trgu Mengšu, povekšati našo svečanost. Kinčala sta dva krasna velika slavaloka eden z napisom: Bog živi Slovenijo, in mnogo mlajev z zastavami v narodnih barvah, na katerih enem je vihralo posebno velika zastava, naznanjoča dalje na okrog probud prebivalcev še ne starega trga mengiškega. Živili! Doneli so gostom v čast možnarji in naznanjali dalje prihod narodnjakov. Ob polu osmih bila je prostorna dvorana, v ktere je napravljen tudi oder za gledališke predstave, polna lepega spola — Slava mu — in le mali prostorček so mogli moški gostje svoj imenovati. Vse je pazilo na začetek in ko je gospodičina Podrekarjeva končala svoj slovesnosti primerjen govor, videlo se je, da je vsem globoko v srce segal, kakor je tudi iz srca prišel. Potem se je vršil program, ktere ga izvrstno izpeljavo je občinstvo z dobro- in živio-klici slavilo. Posebno zanimala pa je igra „Filozof“, v ktere z dobro vestjo lahko trdim, da je bila izvrstno izpeljana in gotovo je čitalnica naša lahko ponosna, da šteje med svoje tudi gospó Jegličevo in gospodičino Janežičevo, kteri ste pokazali, da imate moč v sebi, veselice naše zanimati z dramatičnimi predstavami. — Po dokončani besedi se je začelo plesati in še le proti jutru so se razšli obiskovalci, katerim bo gotovo v dobrem spominu ostalo obhajanje odpora kamniške čitalnice.

Vižmarje 27. maja. (Zahvala.) Kaj čudne in žalostne reči so se godile o izletu ljubljanskih turnarjev na Jančji hrib preteklo kvaterno nedeljo, da more vsakega rodoljuba srce boleti. Poglejte na naš Vižmarski